

YHTEINEN ELOMME

Opiskelijoiden kokemuksia tasa-arvosta elokuvataiteen ja lavastustaiteen
laitoksella

Taiteen maisterin opinnäytetyö

Asta Viertola

Aalto-yliopisto

Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos

Elokuva- ja televisiotuotannon koulutusohjelma

19.4.2017

Tekijä Asta Viertola

Työn nimi Yhteinen elomme. Opiskelijoiden kokemuksia tasa-arvosta elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella

Laitos Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos

Koulutusohjelma Elokuva- ja televisiotuotanto

Vuosi 2017

Sivumäärä 60

Kieli Suomi

Tiivistelmä

Elokuva-ala on vielä hyvin sukupuolittunut etenkin yksittäisten ammattiryhmien sisällä. Tämän tutkimuksen tarkoitus oli selvittää esiintyykö jo koulussa sellaisia tasa-arvoon vaikuttavia asenteita tai käytäntöjä jotka siirtyvät sieltä työelämään. Suomessa oppilaitoksilla on lakisääteinen velvoite tehdä tasa-arvosuunnitelma ja edistää tasa-arvon toteutumista toiminnassaan. Aalto-yliopistolla on tasa-arvosuunnitelma, ja viime syksynä se toteutti yhdessä ylioppilaskunnan kanssa opiskelijoille suunnatun yhdenvertaisuuskyselyn. Tämä tutkimus selvittää tarkemmin opiskelijoiden kokemuksia tasa-arvosta elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella. Selvitän myös onko opetuksen ja ohjauksen saaminen yhdenvertaista laitoksen eri linjojen kesken.

Helsingin yliopistossa on tehty myös laitos- ja tiedekuntakohtaisia tasa-arvoselvityksiä. Johanna Kantolan vuonna 2005 valtio-opin laitokselle toteuttama tasa-arvoselvitys nosti esiin laitoksella vallitsevan sukupuolisokeuden ja sukupuolineutraaliuden ihanteen, jotka vaikeuttavat tasa-arvo-ongelmien tunnistamista. Myös elokuva-alalla on havaittavissa samanlaista sukupuolisokeutta esimerkiksi rahoitusperusteista keskustellessa.

Tutkimus toteutettiin verkkokyselynä, joka lähetettiin kaikille keväällä 2017 elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella kirjoilla oleville opiskelijoille. Kyselyyn vastasi yhteensä 80 opiskelijaa eli noin 31,25 prosenttia kaikista kirjoilla olevista opiskelijoista.

Kyselyn tulosten mukaan elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella vallitsee pääosin hyvä yhteishenki eikä ilmeistä syrjinnän vaaraa ole. Kuitenkin tämän kyselyn vastaukset heijastelivat myös sukupuolisokeuden käsitettä, ja opiskelijoilla tuntui sekoittuvan tasa-arvon ihannetila ja laitoksen tämän hetkinen tilanne tasa-arvon toteutumisen suhteen. Noin 15 prosenttia kaikista vastaajista oli myös kokenut jonkinlaista häirintää tai kiusaamista koulussa.

Opetuksen ja koulun käytäntöjen suhteen näkyi vaihtelua linjojen välillä. Erityisesti esiin nousivat henkilökohtaisen ohjauksen ja kursseista tiedon saamisen vaikeus. Etenkin harjoitustöitä tehdessä opiskelijat kaipaivat lisää ohjausta, sekä opinnoissaan kokonaisvaltaisempaa ja kunkin opiskelijan erityisyyden huomioonottavaa ohjausta. Kouluviihtyvyyteen olivat viime vuosina vaikuttaneet erityisesti Arabian kampuksen sisäilmaongelmat ja nyt uusimpana kampuksen muutto Otaniemeen.

Elokuvataiteen ja lavastustaiteen tulisi yhtenäistää opetusta ja muita siihen liittyviä käytäntöjä. WebOodin käyttö kautta linjan ja kurssipalautteiden kerääminen auttaisi opetussuunnittelussa ja opetuksen kehittämisessä. Aalto-yliopiston tasa-arvosuunnitelman käytännön toteuttamisessa on vielä parantamisen varaa paitsi sukupuolten osalta myös erilaisten vähemmistöjen sekä erityisoppilaiden kannalta. Etenkin hakuprosessin muuttaminen anonyymimpaan suuntaan voisi auttaa elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen muuttumisessa entistä moniäänisemmäksi.

Avainsanat elokuvataide, lavastustaide, tasa-arvo, yhdenvertaisuus, sukupuoli, sukupuolisokeus, koulutus

Author Asta Viertola

Title of thesis Yhteinen elomme. Opiskelijoiden kokemuksia tasa-arvosta elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksella

Department Department of Film, TV and Scenography

Degree programme Film and Television Producing

Year 2017

Number of pages 60

Language Finnish

Abstract

The film industry in Finland is still very divided by gender, especially in certain occupations. The purpose of this study was to find out if there are any attitudes or conventions in school that might transfer to working life and hinder the progress of equality. In Finland universities and other schools have a legal mandate to make a plan how to advance equality. Aalto University has such and in cooperation with the student union they implemented an equality study for all the students in the fall of 2016. The purpose of my study was to investigate more thoroughly the experiences of students about equality in the department of Film, TV and Scenography. It also examines if there are any disparities in teaching and personal guidance between degree programmes.

At the University of Helsinki there have been studies made about equality in specific degree programmes and faculties. Johanna Kantola conducted a research in 2005 about equality in political sciences and found out that there was a certain blindness when it came to recognising the effects of gender in the programme. The same gender blindness can be detected also in the film industry.

This study was carried out as an internet survey that was sent to all film, TV and scenography students registered to school in the spring of 2017. The study garnered responses from 80 students in total which is approximately 31,25 percent of all registered students.

The results of the survey indicate that the solidarity is mainly good in the department. However the forementioned gender blindness could also be detected from the student's responses. The students seemed to mix the ideal state of equality to current state of affairs, at least to some degree. Also about 15 percent of the respondents had suffered from some form of harassment or bullying.

There could also be detected some variation to the quality of teaching and customs between the programmes. Especially the lack of personal guidance and the failing in communication about the courses was mentioned several times. The students missed guidance particularly when making their practical work but they also missed comprehensive guidance about their studies that would take each students skills and interests into consideration. Any lack of school satisfaction was mainly due to the inside air problems in Arabia campus but also the recent move to Otaniemi campus.

The department of Film, TV and Scenography should take actions to standardize their teaching quality and practices. Better use of WebOodi and feedback from students about courses could help to further develop teaching. There are still improvements to be made in the execution of Aalto's equality plan, not only concerning gender but also minorities and special needs students. Moving towards more anonymous application process would help make the department more diverse.

Keywords film, cinematography, scenography, equality, equity, gender, gender blindness, education

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
2 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI	5
2.1 Työssä käytetyt termit ja lyhenteet	5
2.2 Tasa-arvon edistäminen Aalto-yliopistossa	6
2.3 Helsingin yliopiston tasa-arvoselvityksiä	7
2.4 Elokuva-alan tasa-arvo Suomessa	10
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	12
4 KYSELYN TULOKSET	14
4.1 Vastaajien perustiedot ja tilastot.....	14
4.2 Hakuprosessi.....	16
4.3 Kurssit ja opintojen ohjaus	18
4.4 Harjoitus- ja opinnäytetyöt	27
4.5 Viihtyvyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri.....	34
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	43
5.1 Kyselyn vastaajamääristä	43
5.2 Hakuprosessin avoimuus ja tasa-arvo.....	43
5.3 Opetuskäytännöt kaipaavat yhtenäistä linjaa.....	44
5.4 Oppiminen vaatii henkilökohtaista ohjausta.....	48
5.5 Kokemukset epäasiallisesta kohtelusta.....	50
5.6 ELO:n tasa-arvohaasteet ja mitä niille tulisi tehdä	52
6 OMAN OPPIMISPROSESSIN ARVIOINTI.....	56
KIITOKSET	59
LÄHTEET	60

1 JOHDANTO

Tämä lopputyö lähti alun perin siitä huomiosta, että elokuva-ala on edelleen hyvin sukupuolittunut, etenkin yksittäisten ammattiryhmien sisällä. Myös elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen (myöhemmin ELO) tietyt linjat ovat perinteisesti olleet joko hyvin mies- tai naispainotteisia. Halusin tutkia, onko jo koulussa havaittavissa sellaisia asenteita ja toimintatapoja, jotka asettavat ihmiset keskenään erilaiseen asemaan (oletetun) sukupuolen mukaan.

Keväällä 2017 kaikkein sukupuolittuneimmat linjat ELO:lla olivat järjestyksessä seuraavat: pukusuunnittelu (opiskelijoista 8 prosenttia miehiä, 92 prosenttia naisia), elokuvaus (opiskelijoista 86 prosenttia miehiä, 14 prosenttia naisia), elokuvaäänitys ja -äänisuunnittelu (opiskelijoista 80 prosenttia miehiä, 20 prosenttia naisia) sekä näyttämölavastus (opiskelijoista 21 prosenttia miehiä, 79 prosenttia naisia). Myös muilla linjoilla oli melko suuria sukupuolijakaumia. Tasaisimmat sukupuolijakaumat löytyivät elokuva- ja TV-käsikirjoituksen linjalta (opiskelijoista 48 prosenttia miehiä, 52 prosenttia naisia) sekä elokuvaleikkauksen linjalta (46 prosenttia miehiä, 54 prosenttia naisia). Kokonaisuutena ELO:n opiskelijakunta on kevyesti naisvaltainen, keväällä 2017 kaikista kirjoilla olevista opiskelijoista noin 42 prosenttia oli miehiä ja noin 58 prosenttia naisia.

Pääaine	TaK Miehet	TaK Naiset	TaM Miehet	TaM Naiset	
Dokumentaarinen elokuva	4	6	2	10	
Elokuva- ja televisiokäsikirjoitus	5	6	6	6	
Elokuva- ja televisiolavastus	3	10	6	9	
Elokuva- ja televisiotuotanto	7	11	7	10	
Elokuvaleikkaus	4	8	7	5	
Elokuvaohjaus	2	8	3	1	
Elokuvaus	11	1	7	2	
Elokuvaäänitys ja -äänisuunnittelu	8		12	5	
Näyttämölavastus	1	15	6	11	
Pukusuunnittelu	1	11	1	13	
(Elokuvataiteen maisteriohjelma, ei pääainetta)			5		
Yhteensä	46	76	62	72	256

Kuva 1: Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen kirjoilla olevat opiskelijat keväällä 2017. Lähde: Tiina Tattari, Aalto-yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun oppimispalvelut.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli alun perin perehtyä nimenomaan sukupuolten väliseen tasa-arvoon, mutta tutkimuskyselyä laatiessani huomasin, että monissa julkisissa tasa-arvokyselyissä selvitetään myös yleisempää työ- tai kouluviihtyvyyttä. Opiskelijoita kuunnellessani tuli selväksi, että tarvetta olisi myös opetuksen ja koulun käytäntöihin linjatasolla puretuvalle kyselylle. Koska tämänlaajuisia kyselyä ei ole aiemmin toteutettu ELO:n opiskelijoille, olisi tuntunut haaskaukselta jättää tämä mahdollisuus käyttämättä myös muun kuin sukupuolten tasa-arvon tutkimiseen. Oma kokemukseni ELO:lla useita vuosia opiskeltuani on ollut, että siellä on jatkuvasti jokin linja tai linjoja, joiden opiskelijat eivät ole tyytyväisiä saamaansa opetukseen ja ohjaukseen. Ongelmalinjat ovat vaihdelleet vuosien saatossa, mutta on ollut selvää, että eri linjojen opiskelijat saavat vaihtelevan tasoista opetusta. ELO:n opetus eriytyy ensimmäisen vuoden yhteisten kurssien jälkeen linjakohtaiseksi opetuksesi, jolloin opiskelijat kohtaavat lähinnä harjoitusproduktioissa. Muutoin he opiskelevat pääsääntöisesti omassa pääaineessaan, jolloin linjakohtaiset erot pääsevät helposti paisumaan, mutta toisaalta jäävät myös osin näkymättömiin juuri tämän eriytymisen seurauksena.

Myös kyselyn tuloksia analysoidessani tein huomion, että siinä missä tietyt aihealueet ja vastaukset nostivat esiin sukupuolten välisiä eroja, ei toisissa aiheissa tätä eroa juurikaan näkynyt, vaan opiskelijoiden pääaineet olivat merkitsevämpi ero. Erityisesti kursseja ja muuta opetusta koskevissa kysymyksissä vastauserot tuntuivat painottuvan voimakkaasti linjakohtaisiksi sukupuolten erojen ollessa näissä yleisellä tasolla pienempiä.

Johtuen elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen pienestä koosta ja vähäisestä opiskelijamäärästä en tule julkaisemaan kaikista kysymyksistä tarkkoja lukuja sekä sukupuolen että pääaineen mukaan vastaajien anonymiteettia suojellakseni. Pääpaino selvityksessäni on sukupuolten tasa-arvossa, mutta tietyissä osioissa ja tietyissä kysymyksissä vastaajien pääaine nousee määräävämmäksi tekijäksi kuin sukupuoli, jolloin on aiheellista käsitellä vastauksia ensisijaisesti pääaineittain. Näissäkin kysymyksissä nostan esiin sukupuolten välisiä eroja, mikäli niissä on jotain huomionarvoista.

2 TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

2.1 Työssä käytetyt termit ja lyhenteet

Käytän tässä työssä useita termejä ja lyhenteitä, jotka eivät välttämättä ole tuttuja ELO:n tai elokuva-alan ulkopuolisille lukijoille. Selvitän tässä luvussa termien sisällöt pääpiirteittäin.

AYY

Aalto-yliopiston ylioppilaskunta.

BA, MA, TaK, TaM

Bachelor of Arts, Master of Arts. Taiteen kandidaatti, taiteen maisteri.

ELO, pääaineet, linjat

Elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksesta käytän lyhennettä ELO. Sana linja vastaa ELO:n pääaineita, esimerkiksi tuotannon linja tai pukusuunnittelun linja.

ETV-lavastus

Elokuva- ja televisiolavastuksen linja.

Harjoituselokuvat ja välityöt

Koulun viralliset harjoituselokuvat ovat projekteja, jotka ovat virallisen opetussuunnitelman mukaisia. Niihin on varattu tietty budjetti, joka on harjoituselokuvaa tekevien opiskelijoiden käytössä ja ne ovat yleensä aikataulutettuja lukujärjestykseen. Virallisten harjoitustöiden määrä, ohjeistus ja budjetit ovat muuttuneet vuosien varrella opetussuunnitelmien mukaan. Välityöt ovat opiskelijoiden omaehtoisia harjoituselokuvia, joissa ei ole kiinteitä budjetteja ja yleensä muutenkin vähemmän resursseja käytettävissä. Näitä ei myöskään ole aikataulutettu lukujärjestykseen, vaan niitä tehdään opiskelijoiden kiinnostuksen ja tarpeiden mukaan. (Tuotanto-ohjeistus 2015: 13.)

Laajuudeltaan harjoituselokuvat vastaavat yleensä usean kurssin opintopistemäärää, riippuen työtehtävästä ja -määrästä. Esimerkiksi BA-elokuvan minimiopintopistemäärä vuoden 2015 tuotanto-ohjeistuksen mukaan on 6 opintopistettä, enimmäismäärä on 24 opintopistettä. Välitöistä opiskelija voi saada 2-14 opintopistettä, riippuen opintolinjasta ja työmäärästä. (Tuotanto-ohjeistus 2015: 18.) Enimmäisopintopistemääriin pääsevät yleensä esimerkiksi tuottajat ja ohjaajat, jotka ovat produktioissa mukana alusta loppuun, ja näin ollen heidän työmääränsä on myös kohtuullisen suuri. Harjoituselokuvat ovat yksi keskeisimmistä opetuksen muodoista ELO:lla.

HOPS

HOPS on henkilökohtainen opintosuunnitelma, jota varten käydään yleensä vuosittain HOPS-keskustelu opiskelijan ja linjan henkilökunnan kesken. HOPS pyritään räätälöimään kunkin opiskelijan tarpeiden mukaiseksi.

Korkeakoulu, laitos

Korkeakouluilla tarkoitan tässä yhteydessä lähinnä Aalto-yliopiston korkeakouluja, joita on yhteensä kuusi: insinööritieteiden korkeakoulu, kauppakorkeakoulu, kemian tekniikan korkeakoulu, perustieteiden korkeakoulu, sähkötekniikan korkeakoulu sekä taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu. Korkeakouluissa on useita eri laitoksia, esimerkiksi elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos on osa taiteiden ja suunnittelun korkeakoulua.

Muunsukupuolinen

Kun puhun muunsukupuolisista tarkoitan kyselyyn vastanneita, jotka valitsivat sukupuolekseen vaihtoehdon 'muu'. En ota termillä kantaa vastaajan sukupuoleen, jonka määrittely säilyy vastaajalla itsellään, vaan käytän sanaa 'muunsukupuolinen' ainoastaan erottelamaan heidät vastaajista, jotka ovat valinneet sukupuolekseen 'mies' tai 'nainen'.

Taiteellisesti vastaava

Taiteellisesti vastaavat ovat elokuvan päätekijöitä, jotka toimivat koulussa yleensä pääaineensa mukaisessa roolissa. Esimerkiksi tuotannon linjan opiskelijat toimivat tuottajina, käsikirjoituksen linjan opiskelijat käsikirjoittajina ja niin edelleen. Taiteellisesti vastaavat toimivat oman ryhmänsä esimiehinä ja heille muodostuu tekijänoikeus siihen osaan teoksesta, josta he ovat vastuussa.

WebOodi

WebOodi on Aalto-yliopiston käyttämä opintorekisteri, jonka kautta suoritetaan muun muassa kursseille ilmoittautumiset sekä kurssien palautekyselyt. Sinne merkitään myös opiskelijoiden kursseilla ja projekteissa suorittamat opintopisteet.

2.2 Tasa-arvon edistäminen Aalto-yliopistossa

Yliopistoilla ja muilla oppilaitoksilla on lakiin pohjautuva velvollisuus tehdä tasa-arvosuunnitelma (tasa-arvolaki 609/1986, 1329/2014 ja yhdenvertaisuuslaki 1325/2014). Omassa tasa-arvosuunnitelmassaan Aalto-yliopisto on sitoutunut edistämään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta

kaikessa toiminnassaan sekä opiskelijoiden että henkilökunnan osalta, sekä aktiivisesti edistämään syrjinnän vastaisten toimintatapojen karsimista. (Aalto-yliopisto 2016: 5-6.)

Aalto-yliopistossa ei ole toteutettu laitoskohtaisia tasa-arvoselvityksiä, mutta Aalto-yliopiston ylioppilaskunta AYY toteutti syksyllä 2016 kaikille opiskelijoille suunnatun yhdenvertaisuuskyselyn. Kyselyn raportti keskittyy korkeakoulukohtaisiin tuloksiin, eikä yksittäisiä laitoksia koskevia vastauksia ole saatavilla. AYY:n kyselyyn vastasi yhteensä 529 henkilöä sisältäen sekä perus- että jatko-opiskelijat (AYY ja Aalto-yliopisto 2016: 1). Vuonna 2016 Aallossa opiskeli yhteensä 12 113 opiskelijaa, jolloin kokonaisvastausprosentti jäi melko alhaiseksi noin 4 prosentin vastausmäärällä (Aalto-yliopiston Avaintietoa ja vuosittaiset raportit).

Kysely tutki muun muassa esteettömyyttä ja saavutettavuutta, epäasiallisen kohtelun kokemuksia sekä millaista keskustelua yhdenvertaisuudesta käydään opiskelijayhteisöissä. Niiltä osin kuin raportissa julkaistiin korkeakoulukohtaisia lukuja, taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun (johon ELO myös kuuluu) osalta huomionarvoiseksi nousi muun muassa yliopiston yleinen saavutettavuus. Siihen voi vaikuttaa se, että osa taiteen laitoksista sijaitsee edelleen Arabianrannassa useiden muiden korkeakoulujen ja laitosten jo muutettua Otaniemeen. Myös epäasiallisen kohtelun havaitseminen oli yleistä taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa, 28 prosentin vastaajista ilmoittaessa kyseisistä havainnoista, joka oli korkein luku kaikista Aalto-yliopiston korkeakouluista. Kuitenkin vain noin 12 prosenttia ilmoitti itse kokeneensa epäasiallista kohtelua, tällä lukemalla taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu sijoittui neljänneksi kaikista korkeakouluista. (AYY ja Aalto-yliopisto 2016: 5-6.)

Havaituista tai koetuista epäasiallisen kohtelun muodoista yleisimpiä taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa olivat ennakkoluulot, vähättely tai ulkopuolelle jättäminen sekä eriarvoinen kohtelu ja syrjintä. Epäasiallisen kohtelun perusteiksi taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun vastaajat ilmoittivat eniten mielipiteen, poliittisen tai ay-toiminnan, sosiaaliset taipumukset tai muun henkilöön liittyvän syyn. Kaikista korkeakouluista eniten epäasiallista kohtelua opetus- tai muun henkilökunnan taholta ilmeni taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa 27 prosentin vastaajista ilmoittaessa näin. Avovastauksissa oli nostettu esiin nimenomaan pajatyöskentely, jossa osa opiskelijoista oli kokenut syrjintää toisten ollessa suosiossa. (AYY ja Aalto-yliopisto 2016: 9, 11.)

2.3 Helsingin yliopiston tasa-arvoselvityksiä

Muissa suomalaisissa yliopistoissa on tehty myös laitoskohtaisia tasa-arvoselvityksiä. Yksi laajimmista selvityksistä, johon monet sen jälkeen tehdyt selvitykset pohjaavat, on Johanna Kantolan

vuonna 2005 tekemä tutkimus *Mykät, kuurot ja kadotetut. Sukupuolten välinen tasa-arvo Helsingin yliopiston valtio-opin laitoksella*. Selvitys kattoi sekä perusopiskelijat, jatko-opiskelijat että henkilökunnan. Itse keskityn tässä perusopiskelijoiden vastauksiin, sillä ne ovat parhaiten vertailtavissa oman kyselyni tulosten kanssa.

Kantolan selvityksessä nousee ilmi neljä kiinnostavaa puhetapaa, joilla opiskelijat suhtautuivat tasa-arvoon: 1) pätevyyspuhe, 2) yksilöllisyyspuhe, 3) luonnollisuuspuhe sekä 4) etäännyttäminen. Kantolan mukaan nämä puhetavat vaikeuttavat kykyä tunnistaa tasa-arvo-ongelmia. Myös puhe tasa-arvosta jo toteutuneena asiana häiritsee itse ongelmien tunnistamista ja niihin tarttumista. (Kantola 2005: 23.)

Pätevyyspuhe sivuuttaa tasa-arvo-ongelmat ja luonnollistaa esimerkiksi miesten ja naisten määrien epätasaisuuksia työpaikoilla tai kouluissa. Se tuottaa ajatusta, että pätevimmät valitaan tehtäviin, ja se liittyy kiinteästi yksilöllisyyspuheeseen, jonka mukaan jos jokin sukupuoli ei ole tarpeeksi edustettuna tietyssä ryhmässä se johtuu kyseistä sukupuolta edustavista henkilöistä itsestään. (Kantola 2005: 23-25.) Hyvänä esimerkkinä tästä on naisten vähäisyys pörssiyhtiöiden hallituksissa ja etenkin toimitusjohtajina, ja kuinka sen julkisessa puheessa sanotaan johtuvan ensisijaisesti naisten omista kiinnostuksenkohteista tai niiden puutteista.

Luonnollisuuspuhe on läheistä sukua näille kahdelle muulle puhetavalle. Siinä oletetaan, että tasa-arvo-ongelmat korjaantuvat ikään kuin luonnostaan ajan kuluessa ja tasapaino saavutetaan ilman, että sen eteen tehdään aktiivisesti töitä. Luonnollisuuspuheeseen liittyy kiinteästi myös ajatus naisten ja miesten luontaisista sukupuolirooleista. Tällöin kaikki aktiiviset pyrkimykset puuttua tasa-arvo-ongelmiin nähdään keinotekoisina yrityksinä vaikuttaa asioihin. (Kantola 2005: 25-26.)

Etäännyttäminen puhetapana ikään kuin irrottaa oman laitoksen syrjinnästä ja sen ajatellaan sijoituvan muualle yhteiskuntaan, kuten ulkomaille tai työelämään. Omassa lähipiirissä ei nähdä tai haluta nähdä tasa-arvo- tai muita ongelmia. (Kantola 2005: 26.) Kaikki nämä puhetavat vaikuttivat sekoittavan opiskelijoiden mielissä sen, miten asioiden haluttiin tai toivottiin olevan ja mikä asioiden todellinen nykytila oikeasti oli (Kantola 2005: 24).

Huolimatta opiskelijoiden mahdollisista vaikeuksista tunnistaa ja nimetä valtio-opin laitoksella epä-tasa-arvoa nousivat opiskelijoiden puheissa esiin erilaiset piilosyrjinnän muodot, kuten seksistinen kielenkäyttö, sovinistiset vitsit, naisten aliarvioiminen ja vähättely sekä miesten saamat bonuspisteet naisvaltaisilla kursseilla. Vaikka valtio-opin laitos oli tutkimuksen mukaan naisvaltainen, eivät

miehet vaikuttaneet kärsivän piilosyrjinnästä vaan sen kohteena olivat nimenomaan naiset. (Kantola 2005: 26.)

Kantolan (2005) tutkimuksessa nousee esiin myös sukupuolineutraaliuden ihanne sekä sukupuolisoikeus, jonka mukaan sukupuolella ei ole mitään merkitystä valtio-opin laitoksella. Nämä kaksi ilmiötä ovat hyvin lähellä toisiaan. Sukupuolisoikeus merkitsee sitä, että sukupuolieroja ei ole tai niitä ei suostuta näkemään, kun taas sukupuolineutraalissa lähestymistavassa erojen olemassaolo voidaan myöntää, mutta näiden erojen merkitys kielletään. Mies on normina kummassakin lähestymistavassa ja nainen poikkeama tästä normista. Sukupuolierojen häivyttäminen ei johdu yksittäisen yliopiston tai laitoksen toiminnasta tai käytännöistä, vaan sukupuolineutraaliuden pyrkimys sekä sen tuottama sukupuolisoikeus ovat kiinteä osa suomalaista yhteiskuntaa ja politiikkaa. (Kantola 2005: 30-31.)

Tuoreempi tasa-arvoselvitys niin ikään Helsingin yliopistosta on Marjo Rantalan (2013) lukuvuonna 2011-2012 oikeustieteelliselle tiedekunnalle tekemä, *Oikeustiede, tiedekunta ja sukupuoli* -nimellä julkaistu tutkimus. Myös Rantala selvitti sekä opiskelijoiden että henkilökunnan käsityksiä tasa-arvosta ja sen toteutumisesta, mutta käsittelen tässä vain opiskelijoiden vastauksia.

Kysyttäessä tasa-arvon toteutumisesta oikeustieteen laitoksella yleisesti, esimerkiksi opetuksessa ja oppimateriaaleissa, opiskelijoiden vastaukset heijastelivat Kantolan (2005) tutkimuksessaan esiin nostamia sukupuolineutraaliuden ja sukupuolisoikeuden käsitteitä. Osa opiskelijoista koki jopa, että sukupuolikysymyksen pohtiminen voisi vaarantaa tiedekunnan sukupuolineutraaliuden ja heidän mielestään jo vallitsevan tasa-arvon (Rantala 2013: 31). Myös Kantolan määrittelemät erilaiset puhetavat, erityisesti pätevyyspuhe, nousivat esiin opiskelijoiden vastauksissa. Kuitenkin tarkemmin yksilöidymmissä kysymyksissä opiskelijat toivat esiin puutteita tasa-arvon suhteen. Esimerkiksi se, että suurin osa käytetystä oppikirjallisuudesta oli miesten kirjoittamaa oli asia, jonka eräs opiskelija huomioi vastauksissaan. Kuten valtio-opin laitoksella myös oikeustieteessä osa opiskelijoista koki, että miehet saivat naisvaltaisilla kursseilla ”bonus pisteitä” vain sillä, että erottuivat sukupuoleltaan muista kurssilaisista. (Rantala 2013: 32.)

Epäasiallisen kohtelun havainnot tai kokemukset oikeustieteen laitoksella olivat naisilla yleisempiä kuin miehillä. Naisista epäasiallista kohtelua oli havainnut yli 15 prosenttia vastaajista, kun miehillä luku jäi lähemmäs viittä prosenttia. Avovastauksissa nousi esiin loukkaava tai seksistinen kielenkäyttö, joka harvoin oli kohdennettu yksittäiseen henkilöön vaan osoitti enemmän yleistä naisiin

kohdistuvaa asenteellisuutta. Opiskelijat kertoivat, että vaikka puhe ei olisi kohdistunut heihin itseensä, se oli omiaan luomaan epätasa-arvoista ilmapiiriä tiedekuntaan. (Rantala 2013: 51.)

Varsinaista häirintää oikeustieteen laitoksella oli kokenut joka viides perusopiskelijanaista ja miehistäkin 11 prosenttia. Yllämainitut loukkaavat tai härskit puheet oli yleisin häirinnän muoto, toiseksi yleisimmäksi häirinnän muodoksi ilmoitettiin vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuneet huomautukset. Suurin osa koetuista häirintätapauksista oli vähintään vuoden vanhoja ja ne olivat selvityksen mukaan vähentyneet hieman vuosien saatossa. (Rantala 2013: 52.)

Sekä valtio-opin laitoksella että oikeustieteellisessä tiedekunnassa tehdyt tasa-arvoselvitykset antavat jokseenkin yhtenäisen kuvan opiskelijoiden käsityksistä tasa-arvosta ja sen toteutumisesta omalla opintoalalla. Vastausten perusteella näyttää siltä, että opiskelijoilla on tarve nähdä oma koulu tasa-arvoisena ja tämä osaltaan vaikeuttaa varsinaisten ongelmien tunnistamista, ellei niistä kysytä suoraan ja mahdollisimman yksityiskohtaisesti. Vaikuttaisi siltä, että sukupuolisokeus on varsin yleinen mutta vaikeasti tunnistettava asia. Se ei suojaa henkilöitä epätasa-arvoiselta kohtelulta, mutta vaikeuttaa sellaisen huomaamista ja nimeämistä.

2.4 Elokuva-alan tasa-arvo Suomessa

Elokuva-alalla on viime vuosina puhuttu aktiivisesti nimenomaan sukupuolten välisestä tasa-arvosta. Vuonna 2014 perustettu yhdistys Women in Film & Television Finland (WIFT Finland) on pyrkinyt aktiivisesti tuomaan esiin tasa-arvoasiaa elokuva- ja TV-alalla. Tekeillä on myös laaja tasa-arvotutkimus erityisesti rahoituksen jakautumisesta sukupuolen mukaan eri tuotannoille. Tutkimuksen toteuttaa Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore ja hankkeessa työskentelee erikoistutkija Tarja Savolainen. Tutkimuksen julkaisu on ilmoitettu tapahtuvaksi keväällä 2017.

Suomen elokuva- ja mediatyöntekijät SET:n jäsenlehti *Lehtiset* julkaisi keväällä 2016 Raija Talvion artikkelin, jossa hän oli tutkinut pitkien fiktioelokuvien ohjaajien sukupuolijakaumaa vuosina 2005-2014 sekä Suomen elokuvasäätiön jakamia tuotantotukia vuosina 2011-2014. Talvion selvityksen mukaan naisten määrä tuotantotukea saaneiden elokuvien tuottajista, ohjaajista ja käsikirjoittajista oli noussut vuodesta 2011 vuoteen 2014 reilun kymmenen prosenttiyksikköä kussakin ammattiryhmässä. Tuen hakijoiden ja tukea saaneiden naisten suhde on pysynyt suunnilleen samana tarkastelussa olleiden vuosien aikana, joten Talvion mukaan päätöksentekoprosesseissa sukupuolia kohdellaan ilmeisesti tasavertaisesti. Kuitenkin tukisummat ovat olleet noin kuudenneksen pienemmät naisten tekemille elokuville. Tämä on selittynyt osaltaan sillä, että naistekijöitä on enemmän doku-

menteissa ja lyhytelokuviissa kuin pitkissä fiktioelokuviissa, jotka saavat suurimmat yksittäiset tuet. Vuonna 2014 pitkissä fiktioelokuviissa vain 16 prosentissa oli ohjaajana nainen. (Talvio 2016, 31.)

Suomessa on tutkittu toistaiseksi vähän elokuva-alan sukupuolittuneisuutta. Muun muassa Ruotsissa asiaa on tutkittu aktiivisemmin, ja siellä on havaittu eroja esimerkiksi ohjaajien urapoluissa sukupuolen mukaan. Kun miehet tulevat tyypillisimmin alalle suoraan työn kautta, naisista noin puolet on käynyt elokuvakoulun ja toinen puoli tulee teatterimaailmasta. Miespuoliset esikoisohjaajat olivat keskimäärin myös noin viisi vuotta nuorempia kuin esikoiselokuvaansa ohjaavat naiset. Talvion (2016) mukaan samankaltaista ilmiötä on havaittavissa myös Suomessa. Hänen mukaansa vuosina 2005-2014 esikoiselokuvia ohjasi 45 miestä ja 12 naista. Vaikka keskimääräinen ikäero ei ollut yhtä korkea kuin Ruotsissa, oli esikoisohjaajamiesten ikäjakauma reilusti laajempi kuin naisten vastaava, nuorimman miehen ollessa 23-vuotias ja vanhimman 62-vuotias. Naisesikoisohjaajilla vastaava ikäjakauma oli 32-49 vuotta. Myös koulutuksen suhteen erot olivat suuret: naisista kahta lukuun ottamatta kaikki olivat käyneet elokuvakoulun, miehistä alle 60 prosenttia. Mutta toisin kuin Ruotsissa, Suomessa naiset eivät juurikaan tule elokuva-alalle teatterin kautta, miehillä se on hie- man yleisempää. Elokuvakoulun käyneiden naisten ja miesten ikäero esikoiselokuvaa ohjattaessa oli viisi vuotta, miesten ollessa noin 35-vuotiaita ja naisten noin 40-vuotiaita. (Talvio 2016, 32.)

Talvion (2016) artikkelissa kerrotaan myös havainnosta, joka on ilmennyt muun muassa Ruotsissa, Irlannissa ja Yhdysvalloissa tutkittaessa sukupuolten välistä tasa-arvoa elokuva-alalla. On huomatu, että alalla on paljon näkymättömiä asenteita ja ääneen sanomattomia käytäntöjä jotka vaikuttavat päätöksentekoon sekä tuotantoyhtiöissä että rahoitusinstansseissa. Elokuvuala on pieni ja vahvasti verkostoitunut, mikä edelleen vahvistaa olemassa olevia rakenteita. (Talvio 2016, 32.) Ei ole syytä olettaa, että Suomi olisi tässä suhteessa mikään poikkeus, vaan jokainen elokuva-alalla työskentelevä tietää, mikä merkitys suhteilla ja verkostoilla on työnsaantiin. Ja koska ELO:n henkilökunta toimii alalla enemmän tai vähemmän aktiivisesti, ei voida välttyä siltä, että näitä sanomattomia asenteita ja käytäntöjä siirtyisi heidän kauttaan myös kouluun ja opiskelijoihin.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Valittuani lopputyöni aiheen minun piti valita tutkimuksen toteutustapa sekä siinä käytetty kohderyhmä ja otanta. Vaihtoehtona oli tehdä intensiivihaastattelut joidenkin valittujen opiskelijoiden kanssa, mikä olisi mahdollistanut syvällisen tutkimusotteen. Koin kuitenkin, että saadakseni mahdollisimman laajan käsityksen ELO:n mahdollisista ongelmakohdista oli tutkimus ulotettava kaikkiin ELO:lla opiskeleviin kandidaatti- ja maisteriopiskelijoihin. Harkinnassa oli jossain vaiheessa myös se, että ELO:lta jo valmistuneita opiskelijoita sisällytettäisiin otantaan. Kuitenkin heidän tavoittamisensa olisi voinut olla ongelmallista. Lisäksi halusin saada poikkileikkauksen ELO:n tämänhetkisestä tilanteesta, josta pystyisivät parhaiten kertomaan tällä hetkellä kirjoilla olevat ja ELO:lla aktiivisesti opiskelevat henkilöt. Näin ollen päädyin valitsemaan tutkimusotannaksi kaikki keväällä 2017 ELO:lla kirjoilla olevat kandidaatti- ja maisteriopiskelijat. En tehnyt erottelua läsnäolevien tai poissaoleviksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden välillä, sillä koin että myös hetkellisesti koulusta poissaolevilla voi olla arvokasta annettavaa tälle tutkimukselle. Päädyin kuitenkin rajamaan jatko-opiskelijat pois kyselyn kohderyhmästä, sillä jatko-opiskeluiden tutkintorakenne ja opetus eroaa suuresti kandi- ja maisteriopinnoista, joten vastausten yleistettävyyys muuhun laitokseen ja sen toimintaan olisi ollut ongelmallista.

Tutkimus toteutettiin kyselytutkimuksena käyttäen Google Forms -ohjelmaa. Kysymyksenasetteluun otin mallia useista eri lähteistä, muun muassa Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskuksen käyttämästä tasa-arvokyselystä sekä Opetushallituksen kouluille suunnittelemasta tasa-arvokyselypohjasta.

Kysely koostui viidestä eri osasta: perustieto-osiossa kysyttiin muun muassa vastaajien ikää, sukupuolta ja aloitusvuotta ELO:lla. Toinen osio keskittyi hakuprosessiin eli ennakotehtäviin ja pääsykokeisiin. Kysymykset koskivat muun muassa ennakotehtävien ja pääsykokeiden arviointiperusteiden ymmärrettävyyttä ja palautteen saamista tehtävistä. Lisäksi selvitettiin kuinka monta kertaa opiskelijat olivat hakeneet kouluun ja mille linjoille ennen sisäänpääsyä. Kolmas osio käsitteli kursseja ja opintojen ohjausta, jossa kysyttiin kursseista tiedottamisesta, opintopisteiden riittävydestä ja niiden saamisesta rekisteriin ajallaan sekä ohjauksen ja tuen saamisesta kurssien yhteydessä ja niiden ulkopuolella. Neljännessä osiossa käsiteltiin harjoituselokuvia ja lopputöitä. Tarkoituksena oli selvittää muun muassa, kuinka monessa harjoituselokuvassa opiskelijat olivat toimineet ja missä rooleissa, kandi- ja maisterielokuvien budjetit, sekä oliko näissä eroja sukupuolten välillä. Viidennen osion aiheena oli viihtyvyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri. Siinä pureuduttiin

erityisesti mahdollisiin ongelmatilanteisiin, kuten häirintään ja kiusaamiseen sekä siihen, kokivatko opiskelijat että sukupuolella on merkitystä siihen, miten tulee kohdelluksi ELO:lla. Lista tutkimuskysymyksistä on tämän työn liitteenä.

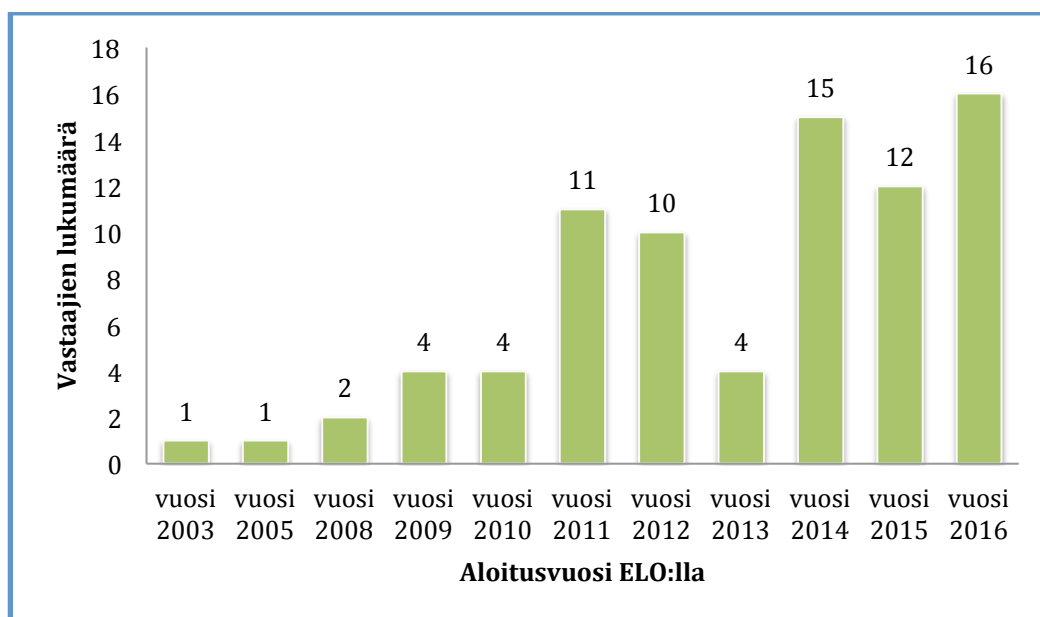
Kysely lähetettiin ryhmäsähköpostilla elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitoksen opiskelijoille, lisäksi se jaettiin kahteen eri ELO:n opiskelijoiden suljettuun Facebook-ryhmään. Kysely avautui 18.1.2017 ja sulkeutui 13.2.2017 aamulla. Kysely toteutettiin tiukan aikataulun vuoksi ainoastaan suomeksi.

4 KYSELYN TULOKSET

4.1 Vastaajien perustiedot ja tilastot

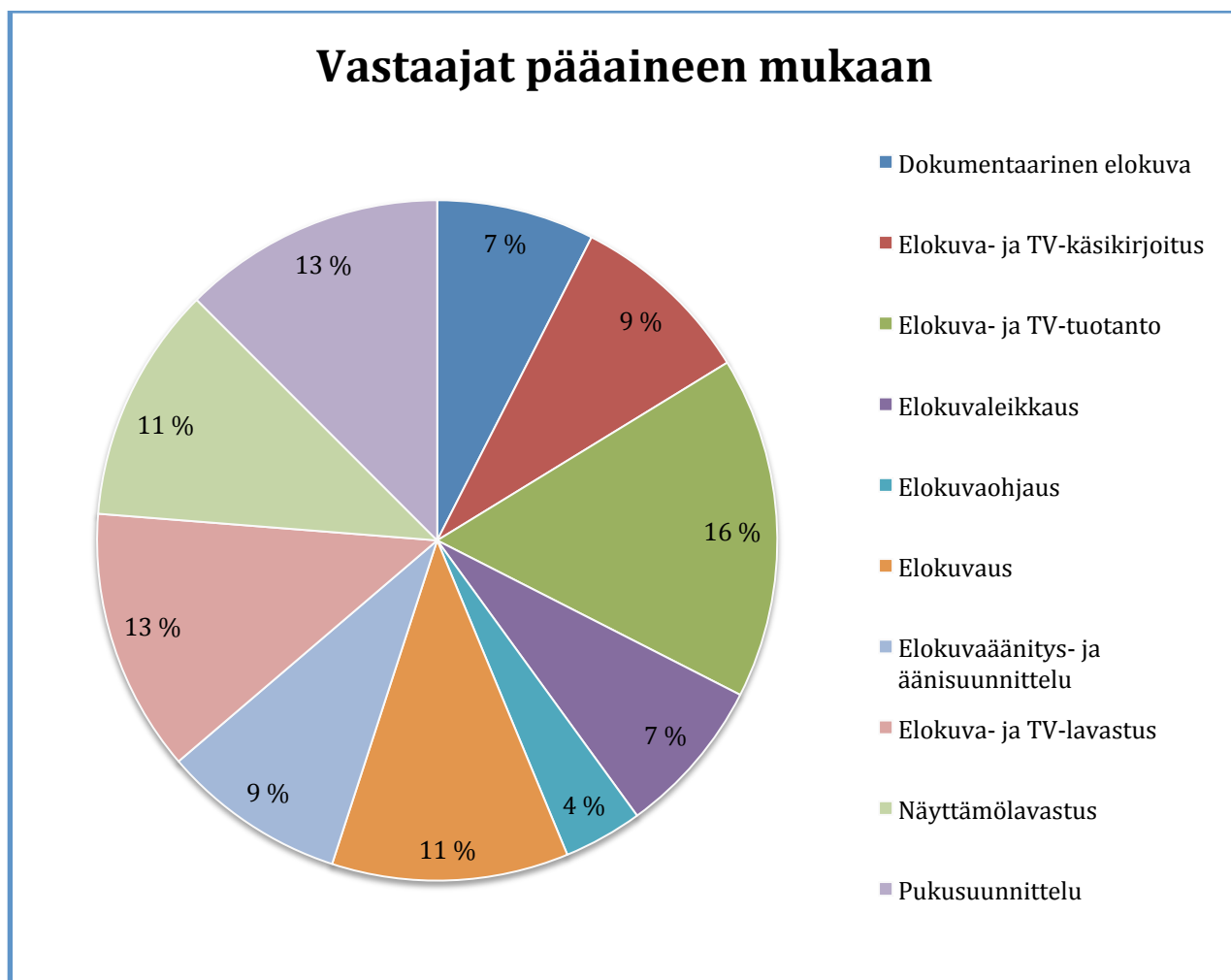
Kyselyyn vastasi yhteensä 80 opiskelijaa, joista 62,5 prosenttia oli naisia ja 35 prosenttia miehiä. 2,5 prosenttia eli yhteensä kaksi vastaajaa oli valinnut sukupuolekseen vaihtoehdon 'muu'. ELO:lla oli keväällä 2017 256 kirjoilla olevaa opiskelijaa, joista 231 oli ilmoittautunut läsnäolevaksi keväälle 2017. Näin ollen kokonaisvastausprosentiksi kirjoilla olevista opiskelijoista muodostui 31,25 prosenttia. Vastaavat prosentit sukupuolen mukaan ovat naisilla 39 prosenttia ja miehillä 26 prosenttia kirjoilla olevista opiskelijoista. Koska Aalto-yliopisto tilastoi opiskelijoita vain virallisen sukupuolen mukaan muunsukupuolisista ei ole olemassa tilastoja.

Vastaajista kandidaattiopiskelijoita oli yhteensä 43 eli noin 54 prosenttia vastaajista. Maisteriopiskelijoita vastaajista oli 37 eli noin 46 prosenttia kaikista vastaajista. Keväällä 2017 kandidaattivaiheen opiskelijoita oli yhteensä 122 ja maisterivaiheen opiskelijoita 134, eli kandidaattivaiheen opiskelijat olivat hieman maisteriopiskelijoita aktiivisempia vastaamaan. Kandidaattiopiskelijoista noin 35 prosenttia vastasi kyselyyn, maisteriopiskelijoista kyselyyn vastasi noin 28 prosenttia. Enemmistö vastanneista oli 21-30 -vuotiaita (noin 61 prosenttia vastanneista), mikä korreloi osaltaan sen kanssa, missä vaiheessa vastaajat olivat opinnoissaan.



Kuva 2: Vastaajien lukumäärät opintojen aloitusvuoden mukaan.

Pääaineista parhaiten edustettuina olivat elokuvaus, pukusuunnittelu sekä elokuva- ja TV-tuotanto. Näiden linjojen vastausprosentit olivat kuvauksella noin 43 prosenttia, pukusuunnittelulla noin 39 prosenttia ja tuotannolla noin 37 prosenttia kaikista kyseisen linjan opiskelijoista. Vähiten vastauksia tuli elokuvaohjauksen linjalta, jonka kolmen opiskelijan vastaukset kattavat vain noin 21 prosenttia koko linjan opiskelijoista.

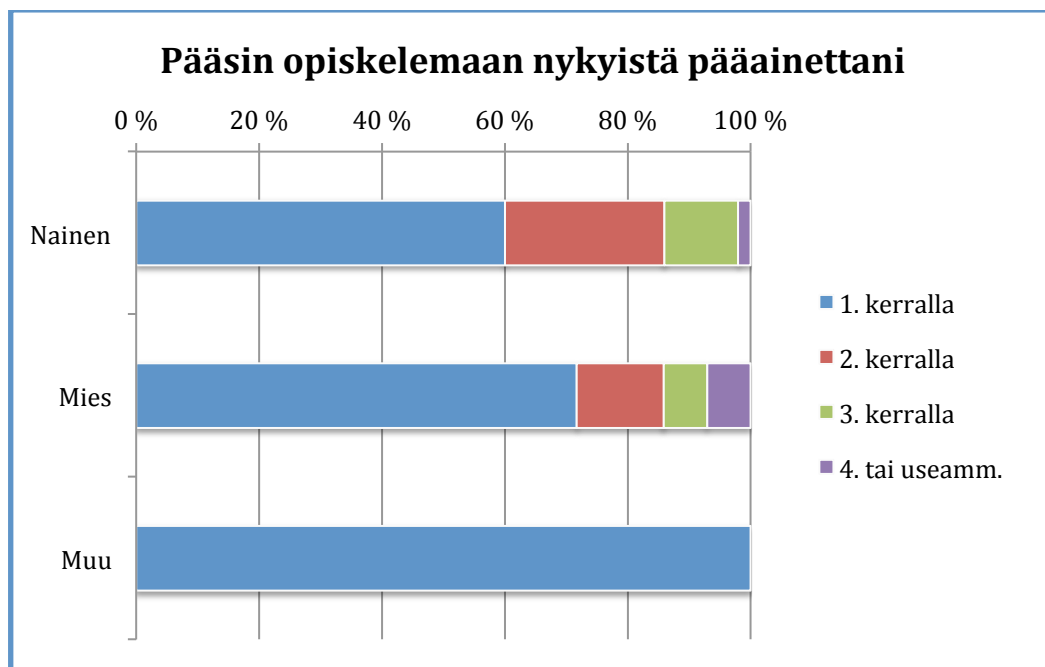


Kuva 3: Vastaajien jakauma pääaineen mukaan.

30 vastaajaa ilmoitti, että he opiskelivat oman pääaineensa lisäksi jotakin sivuainetta, suurin osa jollain toisella linjalla ELO:n sisällä. 14 näistä ilmoitti sivuaineekseen muun kuin ELO:lla opiskeltavan aineen, vastaajat eivät kuitenkaan tarkentaneet mistä sivuaineesta oli kyse ja missä koulussa. Noin 63 prosentilla vastaajista oli muuta aiempaa koulutusta kuin ylioppilastutkinto. Aiempien tutkintojen kirjo oli varsin laaja niin yliopisto- kuin ammattikorkeakoulututkintoja sekä opistotasoisia tutkintoja. Useilla vastaajilla oli aiempaa taidealan koulutusta, myös media-alan koulutus kuten medianomin tai media-assistentin tutkinto ilmeni vastauksissa useasti.

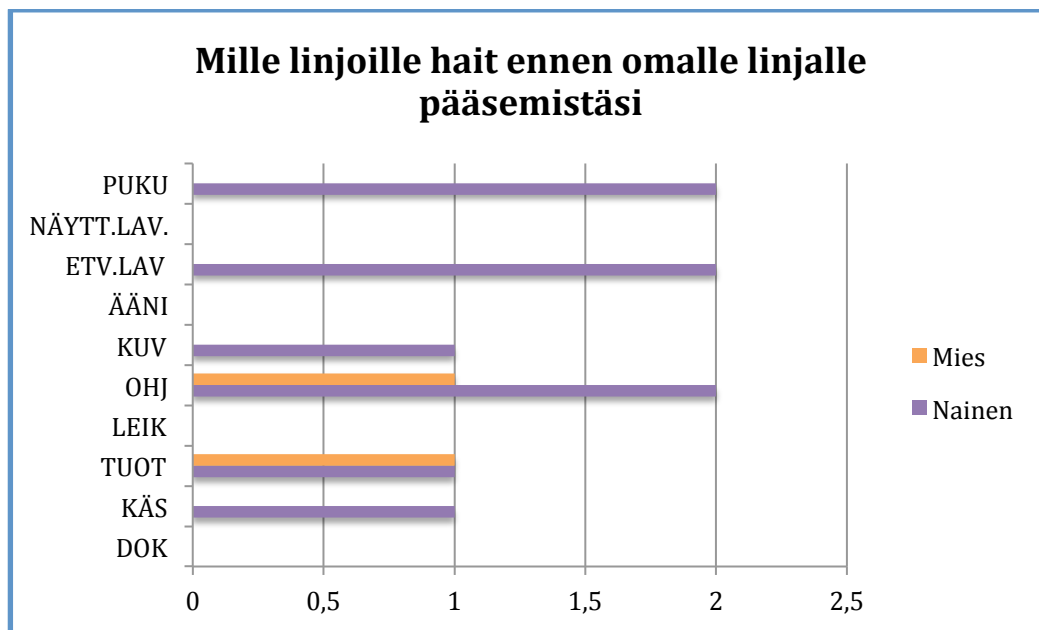
4.2 Hakuprosessi

ELO:n pääsykokeet ovat yhteensä kolmivaiheiset. Kevään yhteishaussa haetaan kouluun paitsi yhteishakulomakkeella myös ennakkotehtävillä, jotka ovat pääainekohtaiset. Yleensä ennakkotehtävät sisältävät sekä kirjallisia että visuaalisia tehtäviä. Ennakkotehtävien perusteella valitaan haastatteluun tietty joukko hakijoita. Haastatteluista osa valitaan jatkoon pääsykoeviikolle, joka on yleensä haastatteluja seuraava täysi viikko. Pääsykoeviikko on myös kaksiosainen ja viikon puolivälissä karsitaan jälleen osa hakijoista. Loput hakijat jatkavat pääsykoeviikon loppuun ja tästä joukosta valitaan kullekin linjalle yleensä 2-4 opiskelijaa. Pelkkiin maisteriopintoihin ei kuulu pääsykoetta, vaan niihin haetaan portfolioilla, motivaatiokirjeellä ja haastattelulla.



Kuva 4: Kuinka monennella hakukerralla vastaajat ovat tulleet valituiksi oman pääaineensa linjalle.

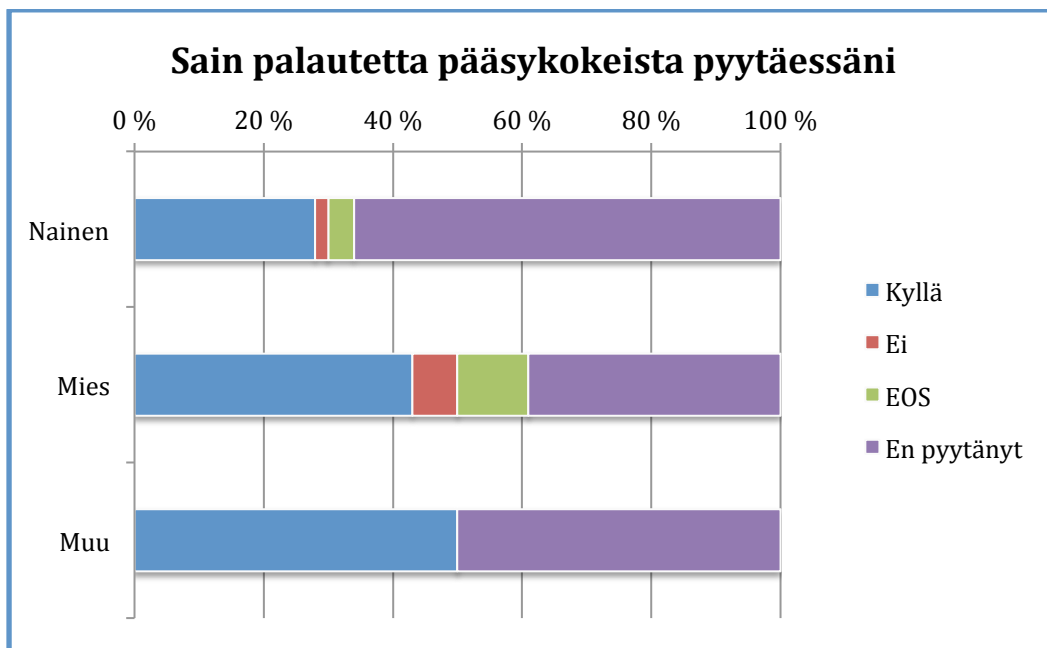
Suuri osa kyselyyn vastanneista, eli 65 prosenttia, oli päässyt sisään nykyiseen pääaineeseensa ensimmäisellä hakukerralla. Toisella yrittämällä sisään oli päässyt noin 21 prosenttia vastaajista, kolmannella yrityksellä kymmenen prosenttia ja neljännellä tai useammalla yrityksellä sisään oli päässyt noin neljä prosenttia vastaajista. Miehistä hieman suurempi prosenttiosuus (noin 71 prosenttia) ilmoitti päässeensä ensimmäisellä hakukerralla kouluun kuin naisista (60 prosenttia). Muunsukupuolisista molemmat kertoivat päässeensä ensimmäisellä yrittämällä kouluun sisään. Pääaineista korostui käsikirjoituksen linja, jolle kaikki vastaajat olivat päässeet sisään ensimmäisellä yrityksellä, muilla linjoilla oli enemmän hajontaa vastaajien hakukertojen määrässä.



Kuva 5: Mihin pääaineisiin hakijat olivat tehneet vähintään yhden ennakkotehtävät ennen kuin tulivat hyväksytyiksi omaan pääaineeseensa. Mahdollisuus jättää vastaamatta. Vastauksia yhteensä 11 kappaletta, naisilta 9, miehiltä 2, muunsukupuoliset jättäneet vastaamatta.

Suurin osa vastaajista (noin 86 prosenttia) ei ollut hakenut muille ELO:n linjoille ennen omalle linjalleen pääsyä. Naisista hieman useampi (18 prosenttia) oli tehnyt vähintään ennakkotehtävät muulle kuin nykyiselle linjalleen ennen kouluun pääsemistä kuin miehistä (noin 7 prosenttia).

Kysyttäessä ennakkotehtävien arviointikriteereistä suurin osa vastanneista (noin 89 prosenttia) oli joko täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, että arviointikriteerit oli ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi. Loput vastaajista olivat vastanneet joko 'ei samaa eikä eri mieltä' tai 'en osaa sanoa', yksikään ei ollut eri mieltä väittämän kanssa. Vastaukset olivat samansuuntaiset kysyttäessä, oliko pääsykoeviikon tehtävien arviointikriteerit ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi, noin 81 prosentin vastaajista ollessa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä.

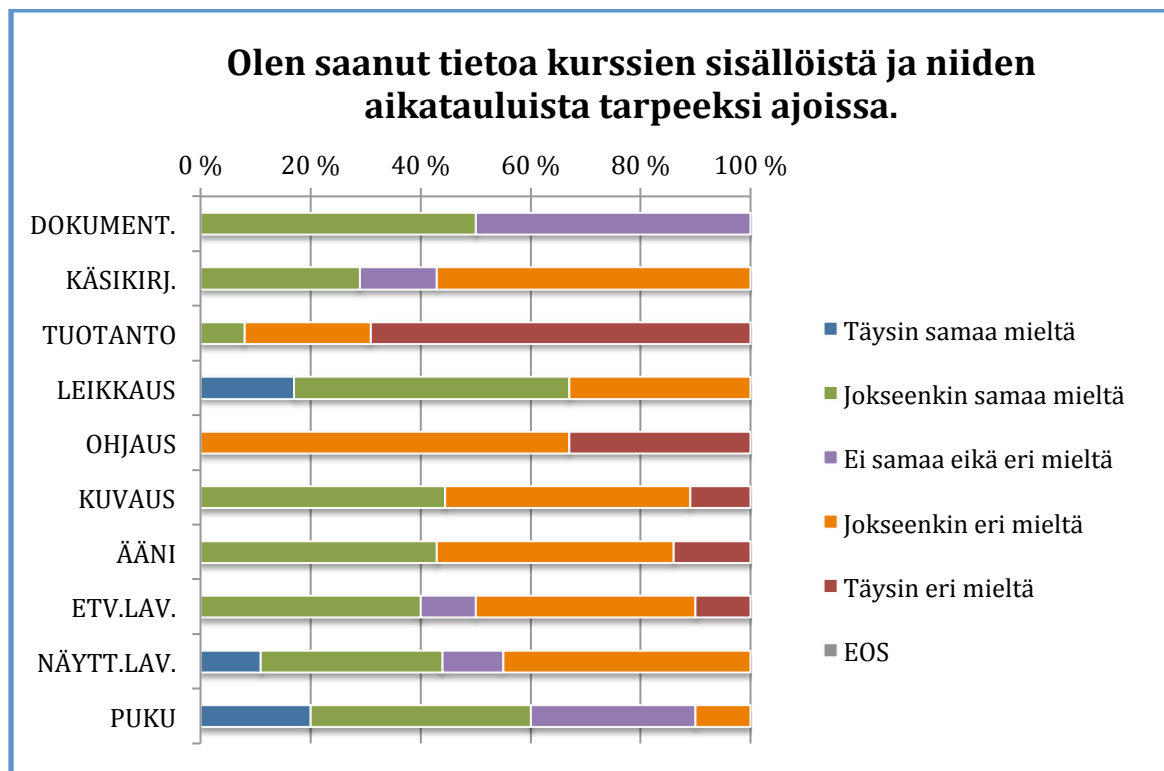


Kuva 6: Väitteen ”Sain palautetta pääsykoetehtävistäni sitä pyytäessäni” vastaukset sukupuolittain.

Erillistä palautetta ennakkotehtävistä tai pääsykokeista oli pyytänyt ja saanut noin 34 prosenttia vastaajista, mutta noin neljä prosenttia ilmoitti, ettei ollut saanut palautetta pyytämisestä huolimatta. Osa vastaajista kertoi avovastauksissa, että palautetta sai pyytämättä pääsykokeiden viimeisenä päivänä. Yksi vastaaja sanoi olleensa iloisesti yllättynyt, että palautetta sai pyydettyä myös kouluun hyväksymisen jälkeen. Reilu puolet vastaajista (noin 56 prosenttia) ei ollut pyytänyt erillistä palautetta ennakkotehtävistä tai pääsykoetehtävistä pääsykokeiden jälkeen. Naisista enemmistö eli noin 66 prosenttia ei ollut pyytänyt palautetta pääsykoe- tai ennakkotehtävistä, kun miehillä vastaava luku oli 39 prosenttia.

4.3 Kurssit ja opintojen ohjaus

Tässä osiossa kysyttiin opiskelijoiden mielipiteitä kurssien sisällöistä ja opetuksesta, tiedottamisesta ja opintopisteiden riittävydestä sekä niiden saamisesta rekisteriin ajallaan. Lisäksi kysyttiin henkilökohtaisen opintojenohjauksen saatavuudesta sekä opetushenkilökunnan saavutettavuudesta.



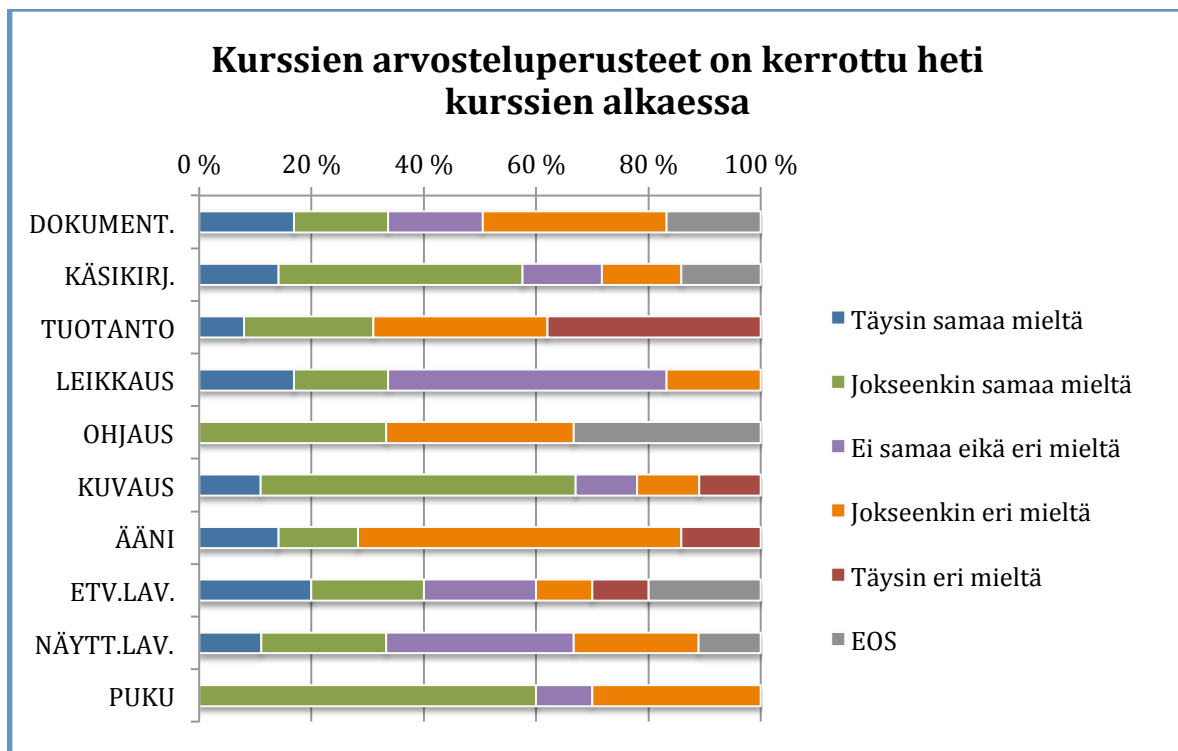
Kuva 7: Kurssien sisällöistä ja aikatauluista tiedon saaminen pääaineittain.

Kurssien sisällöistä ja aikatauluista tietoa tarpeeksi ajoissa oli saanut noin 39 prosenttia vastaajista. Kuitenkin yli puolet eli noin 54 prosenttia vastaajista ei ollut saanut kurssien tietoja tarpeeksi aikaisin. 'Ei samaa eikä eri mieltä' oli vastannut noin 7 prosenttia vastaajista. Sukupuolten välillä ei ollut merkittäviä eroja vastauksissa. Myös monissa avovastauksissa opiskelijat kertoivat olevansa tyytymättömiä kurssista tiedottamiseen. Osa vastaajista ilmoitti, että joistakin kurssista aikataulut saattoivat tulla vasta kurssin alkamista edeltävänä iltana, joskus lopulliset aikataulut on ilmoitettu jopa kurssin jo alettua. Yksi vastaaja toi ilmi, että tietämättömyys kurssien aikatauluista hyvissä ajoin hankaloittaa muun elämän suunnittelemista:

"Elämän aikataulutus on täysin mahdotonta kun ei voi arvioida lainkaan kuinka pitkään on koulussa ja mitä tekee. Tämä ahdistaa minua suuresti. Tarvitsen aikataulut silloin kun ilmoittaudun kurssille tai ihan ehdottomasti viimeistään kuukautta ennen kurssin alkua."

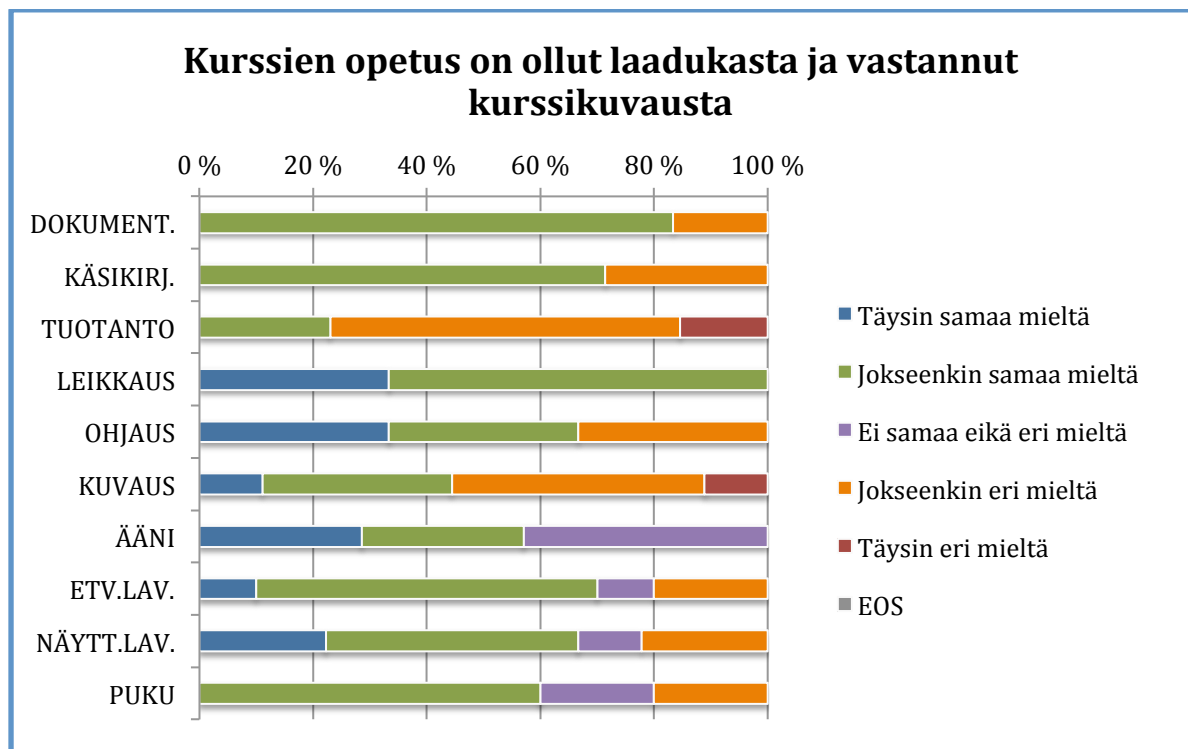
Kaikkein heikoin tilanne kurssiaikataulujen saamisessa näyttäisi olevan ohjauksen sekä tuotannon linjoilla. Ohjauksen linjan vastaajista kukaan ei ollut saanut kurssien aikatauluja ja sisältöjä tarpeeksi ajoissa. Myös tuotannon linjan vastaajista peräti kaksitoista oli sitä mieltä, että kurssien aikatauluja ja kurssikuvauksia ei saa hyvissä ajoin. Ainoastaan yksi tuotannon opiskelija oli jokseenkin sitä mieltä, että aikataulut ja kurssikuvaukset ilmoitettiin tarpeeksi ajoissa. Muilla linjoilla vastauksissa

oli enemmän hajontaa, ja avovastauksista kävi ilmi että kurssien aikataulujen ja sisältöjen saaminen vaihtelee paljon ja on suuresti riippuvainen kurssin vetäjästä.



Kuva 8: Kurssien arvosteluperusteiden ilmoittaminen kurssien alkaessa pääaineittain.

Kysyttäessä saivatko opiskelijat tiedon kurssien arviointiperusteista heti kurssin alussa noin 43 prosenttia vastaajista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Täysin tai jokseenkin eri mieltä oli 35 prosenttia vastaajista. 'Ei samaa eikä eri mieltä' sekä 'en osaa sanoa' oli vastannut noin 22 prosenttia. Monet huomioivat, että koska kurseista ei saa numeroarvosanaa vaan kurssit arvostellaan hyväksytty/hylätty-asteikolla, kysymys ei ollut heidän mielestään relevantti. Kaikilla linjoilla vastaukset hajaantuivat melko paljon, eniten epäselvyyksiä kurssien arviointiperusteissa näyttäisi olevan tuotannon, ohjauksen ja äänisuunnittelun linjoilla. Eniten myönteisiä vastauksia arvosteluperusteiden saamisesta olivat antaneet käsikirjoituksen, kuvauksen ja pukusuunnittelun opiskelijat. Eri sukupuolten vastauksissa koskien kurssien arvosteluperusteita ei ollut merkittäviä eroja.



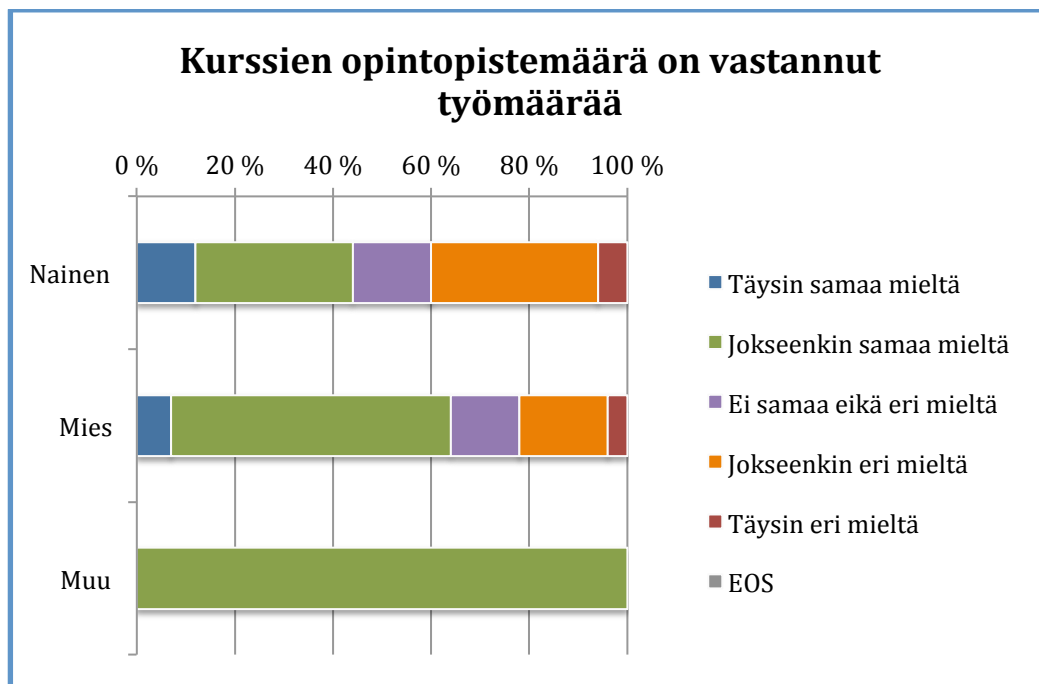
Kuva 9: Vastaajien tyytyväisyys opetuksen laatuun pääaineittain.

Väitteen ”kurssien opetus on ollut laadukasta ja vastannut kurssikuvausta” kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä oli noin 60 prosenttia vastanneista. Jokseenkin tai täysin eri mieltä oli noin 31 prosenttia vastanneista. Tyytyväisimpiä opetukseen olivat leikkauksen linjan vastaajat, jotka olivat kaikki joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Tyytymättömmimpiä opetukseen olivat tuotannon linjan opiskelijat, joista kymmenen vastaajaa oli jokseenkin tai täysin eri mieltä ja ainoastaan kolme vastasi ’jokseenkin samaa mieltä’. Muilla linjoilla oli enemmän vaihtelua siinä, millaisena vastaajat kokivat opetuksen tason. Tämänkään kysymyksen kohdalla ei näkynyt suuria eroja sukupuolten välillä.

Avovastauksista kävi ilmi, että joidenkin vastaajien mielestä opiskelijoilta ei vaadita tarpeeksi vaan kurssit läpäisee kunhan ilmestyy paikalle. Osa vastaajista toivoi kursseille enemmän organisoitua sisältöä itsenäisen työskentelyn sijaan.

”Kurssien käytännön infot tulevat aika myöhään, mutta suurempi haaste on opetuksen taso. Yleensä aikaa on varattu paljon pienille tehtäville. Liian vähän hyvin organisoitua sisältöä.”

”Minulta ei vaadita muuta kuin tunneilla istumista. Tulin tänne oppimaan ja täynnä energiaa tehdä paljon työtä tämän koulun eteen, mutta pian huomasin, ettei kukaan odota sitä.”

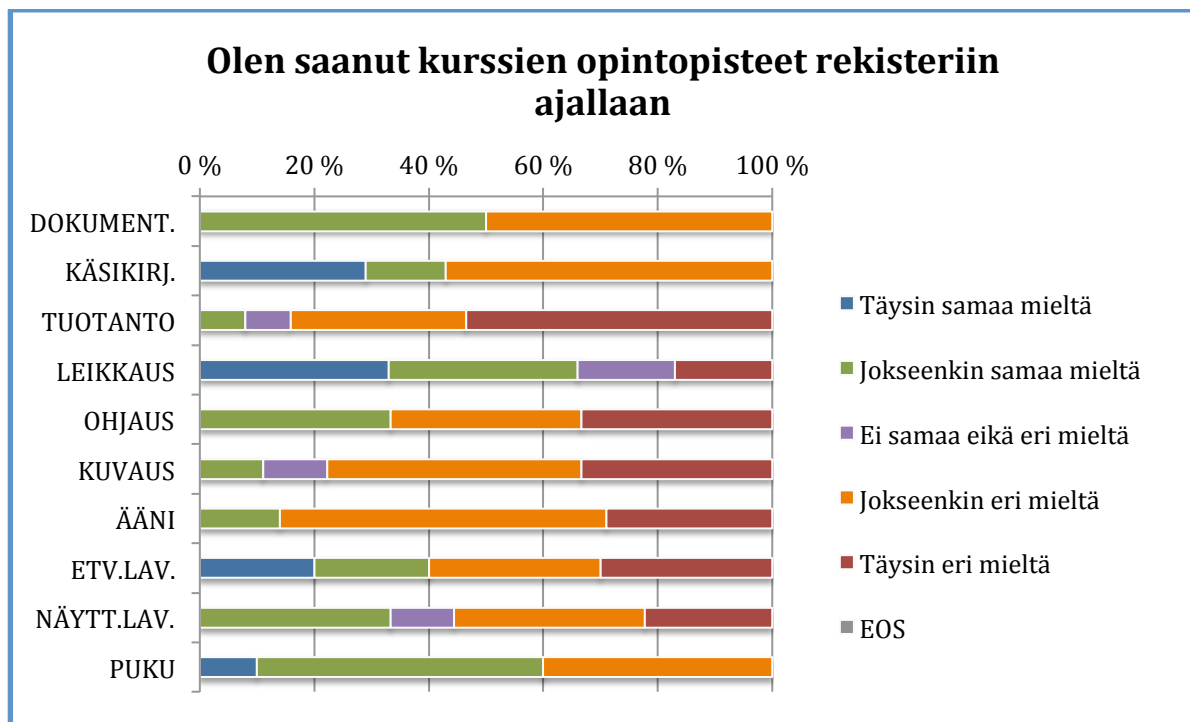


Kuva 10: Kurssien opintopisteiden määrän riittävyys suhteessa työmäärään sukupuolittain.

Hieman yli puolet vastaajista (noin 53 prosenttia) oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että kurssien opintopistemäärä on vastannut niiden työmäärää. Noin 33 prosenttia vastaajista taas oli jokseenkin tai täysin eri mieltä tämän väittämän kanssa. Suuria linjojen välisiä eroja ei tämän kysymyksen kohdalla esiintynyt. Kiintoisaa sen sijaan oli, että naisista suurempi osa (40 prosenttia) oli tyytymättömiä opintopistemääriin kuin miehistä (noin 21 prosenttia). Avovastauksista kävi ilmi, että tyytymättömyys opintopisteiden määrään ei välttämättä tarkoittanut sitä, että vastaajat kokivat pisteiden määrän liian vähäiseksi, joskin näin suurin osa avovastauksiin vastanneista kirjoittikin. Etenkin projektipainotteisten kurssien suorittaminen annettujen opintopisteiden puitteissa oli joidenkin vastaajien mielestä lähes mahdotonta. Kuitenkin toiset kokivat, että kurssit ovat liian helpoja, ja yksinkertaisiinkin tehtäviin on varattu kohtuuttoman paljon aikaa, eivätkä kurssit olleet tarpeeksi vaativia jotta niistä olisi oppinut riittävästi.

”Kurssien opintopisteet suhteessa työmäärään on vaihtelevaa, samoin se kuinka hyvin kurssit vastaavat kurssikuvausta.”

”Usein tuntuu, että kurssit kuormittavat enemmän kuin mitä niistä saa opintopisteitä kun vertaa muihin linjoihin koulumme sisällä tai muihin koulutusohjelmiin toisissa taidekouluissa. Kuitenkin arvostan, että täten saamme maksimaalisemman määrän opetusta.”

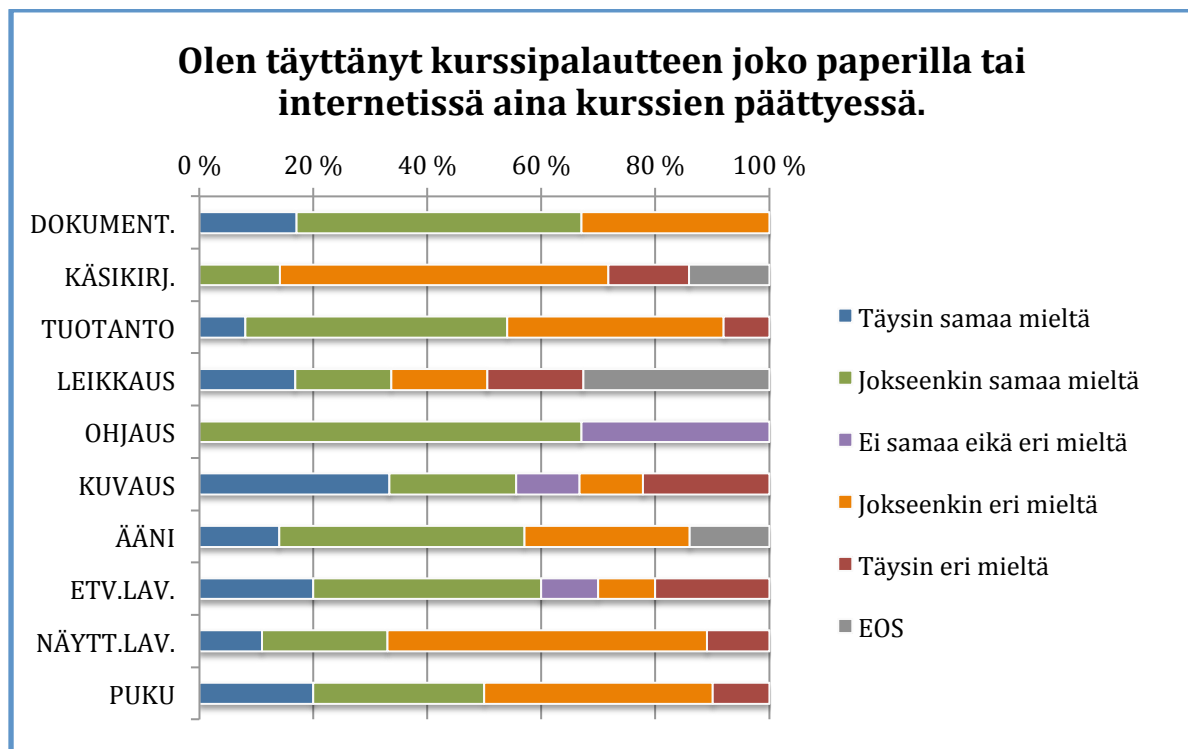


Kuva 11: Opintopisteiden merkitseminen opintorekisteriin ajallaan (max. kuukausi kurssin päättymisestä) pääaineittain.

Opintopisteiden rekisteriin saamisessa ajallaan tuntui olevan puutteita monien vastaajien mielestä. Kysyttäessä saivatko opiskelijat opintopisteensä ajallaan vain noin 34 prosenttia vastaajista oli täysin tai jokseenkin samaa mieltä. Peräti 61 prosenttia vastaajista oli jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa. Avovastauksista kävi ilmi, että opiskelijat joutuvat monesti pyytämään ja muistuttamaan opintopisteiden merkitsemisestä rekisteriin, ja opintopisteet ovat saattaneet tulla kuukausiakin myöhässä.

”Opintopisteiden anto on ollut useinkin monta kuukautta myöhässä, mikä on ajoittain vaikeuttanut omien opintojen edistymisen seurantaa.”

Eniten myöhästyneistä opintopisteistä ilmoittivat tuotannon, äänisuunnittelun ja kuvauksen linjan vastaajat. Näillä kullakin linjalla alle 20 prosenttia vastaajista ilmoitti saaneensa opintopisteet rekisteriin ajallaan. Eniten ajallaan opintopisteitä olivat saaneet leikkauksen ja pukusuunnittelun linjojen opiskelijat, joiden vastaajista vähintään 60 prosenttia ilmoitti saaneensa opintopisteensä ajallaan. Eroa sukupuolien välillä ei juurikaan ollut siinä, missä aikataulussa opintopisteet ilmestyvät rekisteriin.

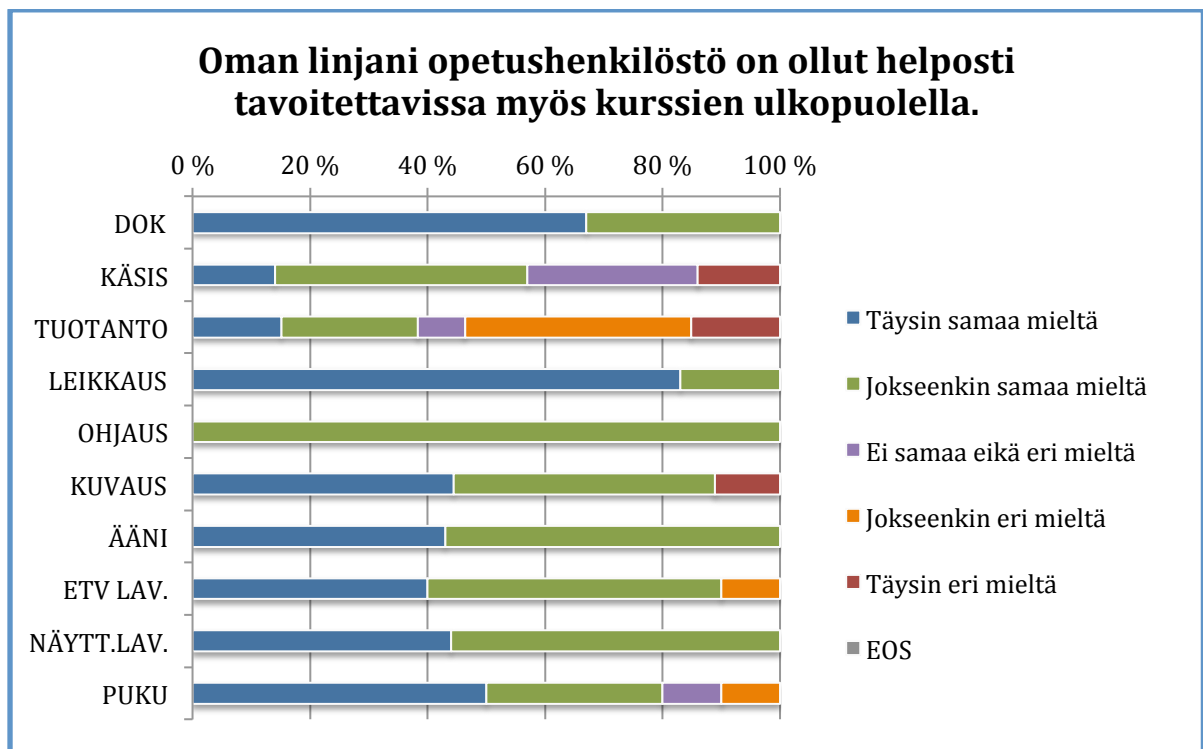


Kuva 12: Kurssipalautteen täyttäminen kurssien päättyessä pääaineittain.

Kurssipalautteen oli täyttänyt aina kurssien päättyttyä noin 49 prosenttia vastaajista. 43 prosenttia vastaajista ilmoitti, että he eivät olleet täyttäneet kurssipalautetta kurssien päättyttyä. Avovastauksista kävi ilmi, että kurssipalautteissa oli ongelmia sekä niiden sisällön että aikataulun suhteen. Vastaajien mukaan WebOodista automaattisesti lähetettävä kurssipalaute tulee liian aikaisin, jopa viikkoa tai kahta ennen kurssin päättymistä, jolloin se on kurssin päättyttyä jo yleensä unohtunut. Myös Aallon yleisen kurssipalautteen sisältö ei joidenkin vastaajien mukaan sopinut ELO:n tarpeisiin.

”Aallon yleinen kurssipalautelomake ei aina sovellu ELO:n käyttöön, etenkin produktiopainotteisten tai pääasiallisesti itsenäisesti suoritettavien kurssien osalta.”

”Kurssipalautteiden aikataulu on älytön. Kysely saapuu sähköpostiin viikkoa tai kahta ennen kurssin päättymistä, jolloin sen päättymisen aikaan se on jo hautautunut vanhoihin maileihin.”



Kuva 13: Opetushenkilökunnan tavoitettavuus pääaineittain.

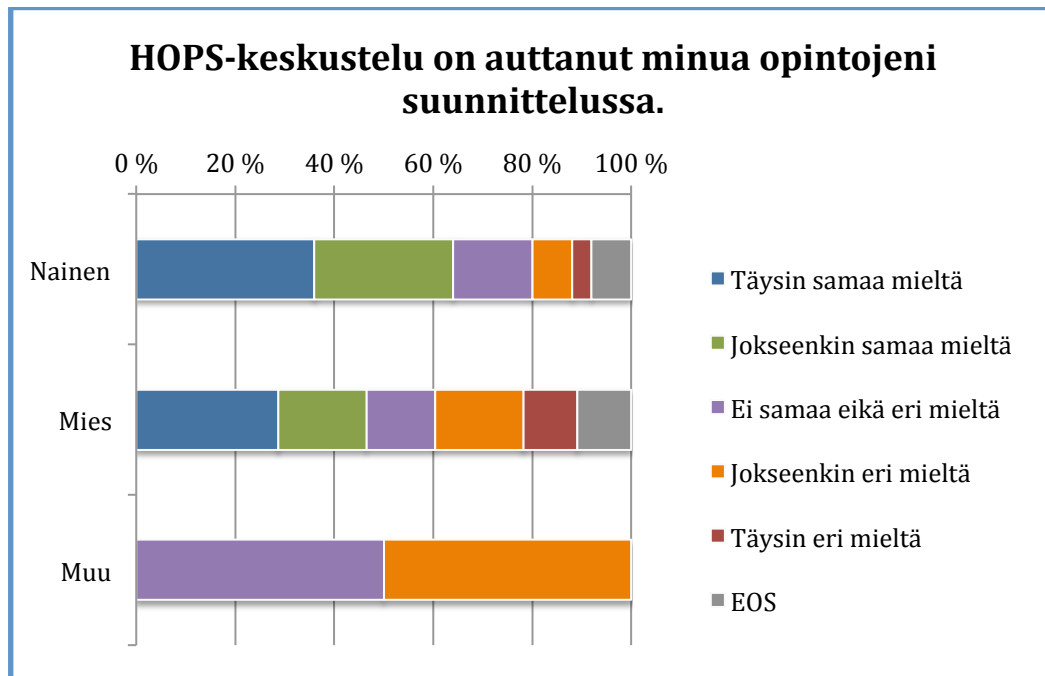
Kysyttäessä opetushenkilökunnan tavoitettavuudesta kurssien ulkopuolella suurin osa vastaajista oli tyytyväisiä, mutta noin 14 prosenttia oli jokseenkin tai täysin eri mieltä opetushenkilökunnan saavutettavuudesta. Avovastauksista kävi ilmi, että osaltaan opettajien saavutettavuutta vaikeuttaa kampuksen muutto Otaniemeen. Osa lavastustaiteen ja pukusuunnittelun opiskelijoista suorittaa opintojaan pääsääntöisesti Teatterikorkeakoululla. Jotkut vastaajat kokivat myös, että sähköposteihin ei aina vastata ja kielenkäyttö ei ole asiallista.

”Lisäksi usein henkilökunta vastaa todella hitaasti maileihin tai ei vastaa ollenkaan. Vastausten sävy ja kielenkäyttö on monesti muuta kuin asiallista.”

”Opetushenkilökuntaa on vaikea tavata johtuen käytännön syistä mm. sijainti eri kampuksella. Joskus opettajat ovat myös tuntuneet liian kiireisiltä ajan sopimiseen ja muutenkin on tuntunut epäselvältä mitkä kaikki asiat kuuluvat opettajien kanssa käytävien HOPS-keskustelujen piiriin, mitkä omiin opintojen suunnitteluihin.”

Useiden linjojen opiskelijat olivat tyytyväisiä henkilökunnan saavutettavuuteen niiden vastaajien kaikkien ollessa joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Eniten haasteita opetushenkilökunnan tavoittamisen kanssa oli tuotannon linjan vastaajilla, joista peräti 53 prosenttia oli jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa.

HOPS-keskusteluun oli ollut mahdollisuus suurimmalla osalla, eli noin 84 prosentilla vastaajista. Suurin osa kieltävästi vastanneista oli niin varhaisessa vaiheessa opintoja, että HOPS-keskustelu ei ollut vielä ajankohtainen. Kuitenkin HOPS-keskustelun hyödyllisyydestä vastaajat olivat eri mieltä.



Kuva 14: HOPS-keskustelujen hyödyllisyys omia opintoja suunnitellessa sukupuolittain.

Noin 56 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että HOPS-keskustelu oli auttanut heitä opintojen suunnittelussa. Jokseenkin tai täysin eri mieltä oli noin 19 prosenttia vastaajista ja loput 25 prosenttia oli epävarmoja HOPS-keskustelun hyödyllisyydestä. Osa näistä kieltävistä ja epävarmoista vastauksista selittynee opiskelijoilla, jotka eivät vielä olleet käyneet HOPS-keskustelua. Miehistä hieman suurempi osa (noin 29 prosenttia) kuin naisista (noin 12 prosenttia) ei ollut kokenut hyötynensä HOPS-keskusteluista. Eniten hyötyä HOPS-keskusteluista ilmoittivat saaneensa lavastustaitteen laitoksen opiskelijat: ETV-lavastuksen opiskelijat 80 prosentilla, näyttämölavastuksen 78 prosentilla ja pukusuunnittelun 70 prosentilla vastaajista. Muilla linjoilla vastausten hajautuminen oli suurempaa.

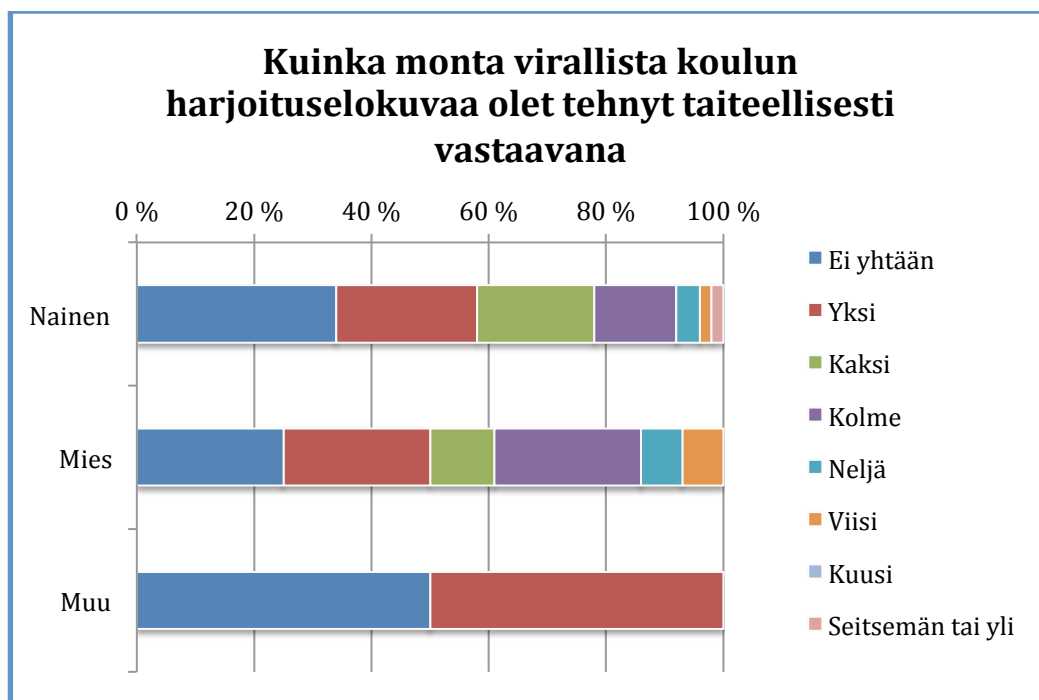
Avovastauksissa nousi esiin tyytymättömyys henkilökohtaisen ohjauksen puutteeseen. Etenkin taiteellisen kehittymisen kannalta osa vastaajista olisi kaivannut henkilökohtaisempaa otetta opintojen ohjaukseen ja suunnitteluun. Myös opettajien koulun ulkopuoliset projektit koettiin hankaliksi, jos ne veivät opettajia pois opetuksesta pitkiksi ajoiksi, eikä opetuksessa ollut sijaista.

”Vaikka olen erikseen tätä asiaa kysynyt ja pyytänyt opintojen alusta asti - on tämän tasoinen ohjaus ollut aina todella vaikeaa saada, enkä koe vielääkään saaneeni sellaista. On sellainen tunne, että voisin tehdä koulussa mitä vain, eikä ketään kiinnosta se.”

”Hopseja oli kandidivaiheessa epäsäännöllisesti, nykyään, maisterivaiheessa, niitä on säännöllisemmin. Kandidivaiheessa koin toisinaan, että oman linjani opetushenkilökunta ei tunne minua ja taustaani kovin hyvin. Kandidivaiheessa valinnan vapautta on vähän; kaikki menevät saman rakenteen läpi, mutta silti juuri silloin olisin tarvinnut eniten reflektiota omalta osastolta; tukea kysymyksiin, kuten että mikä on juuri minun kokemukseni ja erityislaatuani tässä kaikessa. Koen, että olen kuitenkin pärjännyt hyvin.”

4.4 Harjoitus- ja opinnäytetyöt

Harjoitustöistä kysyttäessä nousi esiin osittain kysymysten muotoilusta johtuva seikka: monet lavastuksen tai pukusuunnittelun opiskelijat eivät kokeneet kysymysten koskevan heitä, sillä etenkin näyttämölavastuksessa mutta osittain myös pukusuunnittelussa kaikki opiskelijat eivät tee harjoituselokuvia, vaan heidän harjoitustyönsä koostuvat esimerkiksi teatteriproduktioista. Näin ollen moni lavastuksen tai pukusuunnittelun opiskelija oli ilmeisesti vastannut kysymyksiin ’en osaa sanoa’, mikäli he kokivat että kysymys ei koske heitä. Kuitenkin osa lavastustaiteen vastaajista oli vastannut harjoituselokuvista kysyttäessä omien harjoitustöidensä ja –produktioidensa määrän, vaikka ne eivät olisikaan elokuvia.



Kuva 15: Virallisten harjoituselokuvien määrä oman pääaineen taiteellisesti vastaavana sukupuolittain.

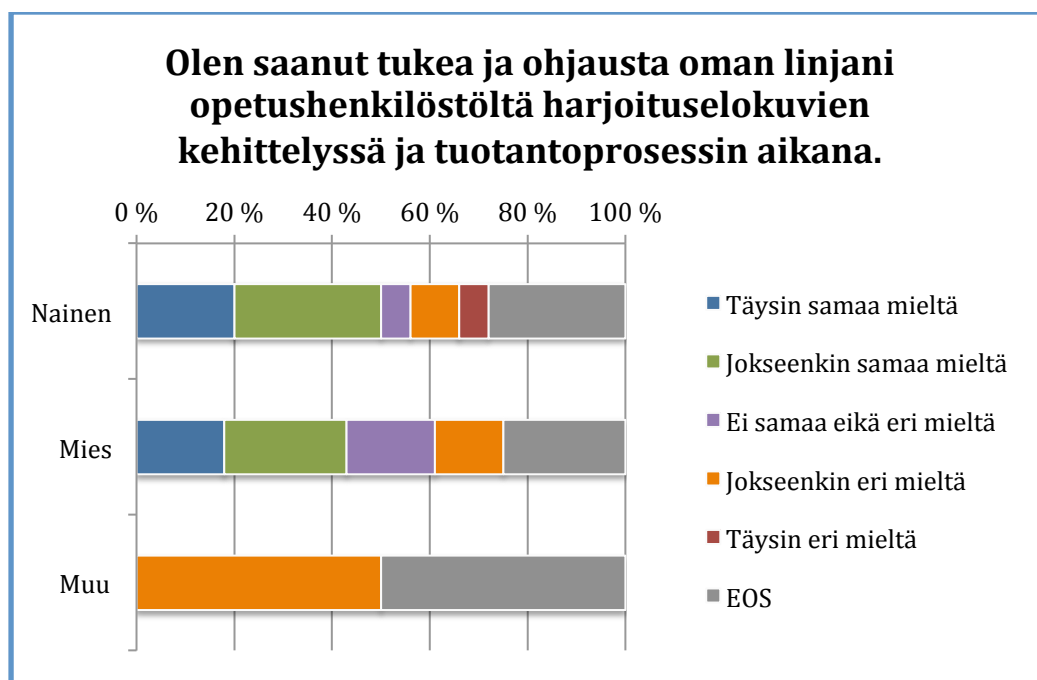
Vastaajien tekemien virallisten koulun harjoituselokuvien sekä välitöiden määrä taiteellisesti vastaavassa roolissa vaihteli suuresti. Noin 31 prosenttia vastaajista ei ollut tehnyt yhtään virallista harjoituselokuvaa, mikä vastaa suunnilleen vuosina 2015 ja 2016 opintonsa aloittaneiden vastaajien määrää (35 prosenttia kaikista vastaajista). Noin 43 prosenttia vastaajista ei ollut myöskään tehnyt yhtään niin sanottua välityötä. Muut vastaajat olivat tehneet keskimäärin kaksi virallista harjoitustyötä oman pääaineensa taiteellisesti vastaavana sekä keskimäärin kolme välityötä, määrät vaihtelivat yhden ja seitsemän harjoitustyön välillä vastaajasta riippuen. Miehillä oli marginaalisesti suurempi osuus koulun virallisista harjoitustöistä, kun taas naiset olivat tehneet hieman useampia välitöitä.

Muussa kuin oman pääaineensa taiteellisesti vastaavassa roolissa erilaisia harjoitustöitä oli tehnyt noin 56 prosenttia vastaajista, keskimäärin kolmessa projektissa. Miehet olivat tehneet hieman enemmän kuin naiset, miesten keskiarvoksi tuli noin neljä harjoitustyötä ja naisilla kolme. Roolit olivat vaihtelevia, usein jossain avustavassa tai toteuttavassa roolissa oman pääaineensa työryhmässä, erilaisissa tuotannollisissa töissä sekä sellaisissa töissä, joihin ei ELO:lla suoraan kouluteta kuten maskeeraajana.

Kandi- ja maisterielokuvien budjeteissa oli jonkin verran vaihtelua, joka selittyy osittain vastaajien opintojen aloitusvuodella ja sillä milloin kandi- tai maisterielokuvat on tehty ja mikä on ollut sen hetkinen koulun standardi lopputöiden rahoittamiselle. Vuoden 2015 tuotanto-ohjeistuksen mukaan ELO rahoittaa kutakin fiktiivistä maisterilopputyöelokuva maksimissaan 40 000 eurolla ja dokumentaarista lopputyöelokuva 15 000 eurolla. Maisterielokuvien budjettiin vaikuttaa myös maisterityönään elokuvaa tekevien henkilöiden määrä, sillä kullekin opiskelijalle on varattu 5000 euroa, joka lisätään sen elokuvan budjettiin, joka on tekijän virallisena lopputyönä. ELO:n virallisen tuotanto-ohjeistuksen mukaan fiktiivisessä MA-lopputyössä pitää olla vähintään viisi elokuvaa maisterityönään tekevää henkilöä sekä opiskelijatuottaja, jotta se voidaan hyväksyä ja jotta se voi saada koulun rahoituksen käyttöönsä. Dokumentaarisisissa lopputöissä riittää kaksi lopputyötään tekevää henkilöä sekä opiskelijatuottaja. (Tuotanto-ohjeistus 2015, 8-10.) Vastaajien maisterielokuvien budjetit vaihtelivat noin 25 000 eurosta aina yli 100 000 euroon, riippuen elokuvalajista ja siitä, oliko mukana koulun ulkopuolista rahoitusta. Kandelokuvansa budjetin ilmoitti 23 henkilöä, maisterielokuvan budjetin ilmoitti 13 henkilöä.

Kandityöelokuvien budjetit tulevat kokonaisuudessaan ELO:lta. BA-fiktioihin on budjetoitu yhteensä 25 000 euroa per elokuva, joka sisältää 10 000 euroa kaluston osuutta. BA-dokumenttien

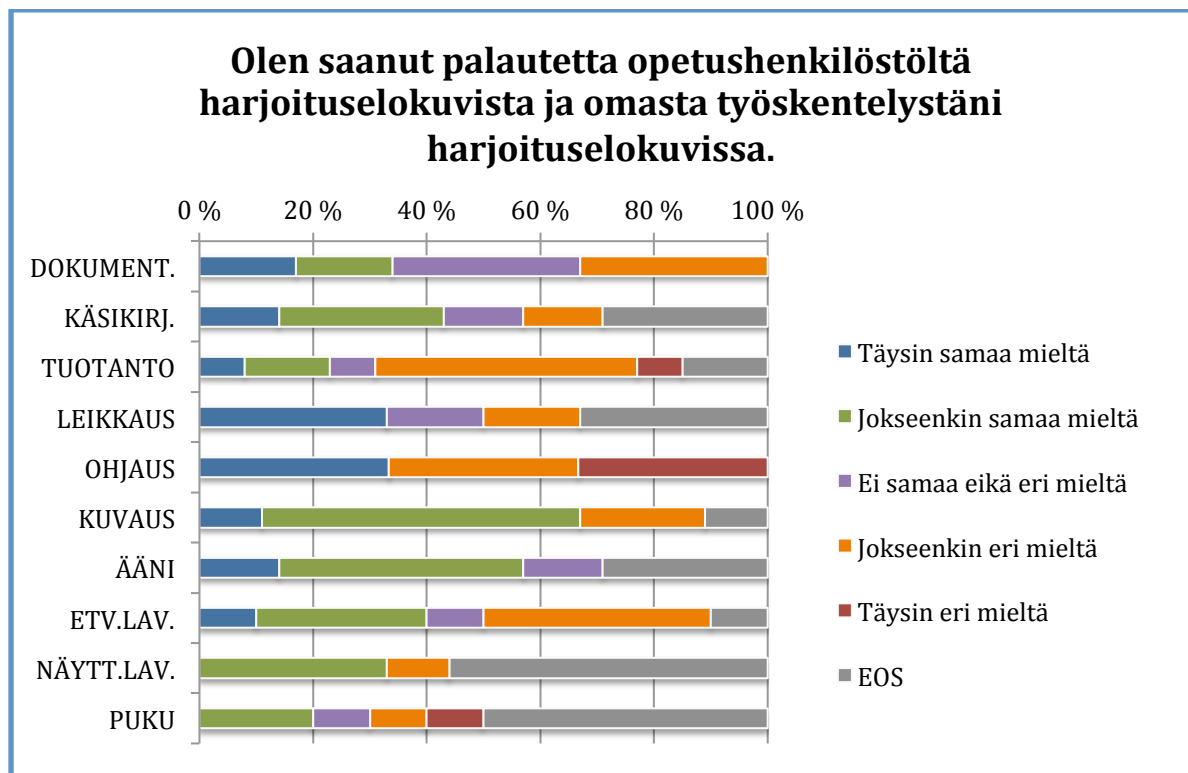
budjetti on 15 000 euroa per elokuva. (Tuotanto-ohjeistus 2015, 3.) Vastaajien kändielokuvien budjetit vastasivat tuotanto-ohjeistuksessa ilmoitettua budjettia.



Kuva 16: Henkilökohtaisen ohjauksen saaminen harjoituselokuvaprosessien aikana sukupuolittain.

Kysyttäessä tuen ja ohjauksen saamisesta harjoituselokuvaprosessien aikana 46 prosenttia vastaajista ilmoitti sitä saaneensa. 16 prosenttia ei ollut mielestään saanut tarpeeksi ohjausta, ja noin 28 prosenttia vastasi 'en osaa sanoa' kysyttäessä saadusta ohjauksesta. Näissä vastauksissa näkyvät myös ne opiskelijat, jotka eivät olleet vielä tehneet harjoituselokuvia, mikä kasvattanee 'en osaa sanoa' – vastausten määrää. Sukupuolten välillä ei ollut merkittäviä eroja tuen saamisessa, epätietoisuus kuitenkin korostui monien vastaajien kohdalla. Vastauksissa oli suurta vaihtelua myös pääaineittain, eikä yksikään linja korostunut erityisen hyvänä tai huonona henkilökohtaisen ohjauksen osalta.

Kuitenkin erityisesti välitöiden osalta ohjausta oli vastaajien mukaan vaikea saada. Eräs vastaaja kertoi, että hän ilmoittaa koululle aina kun aloittaa välityön tekemisen, ja useimmiten seuraava kontakti opetushenkilökuntaan on vasta sitten kun työ on valmis arvosteltavaksi. Muutenkin avovastauksissa nousi esiin sekä ohjauksen että palautteen saamisen vaikeus.



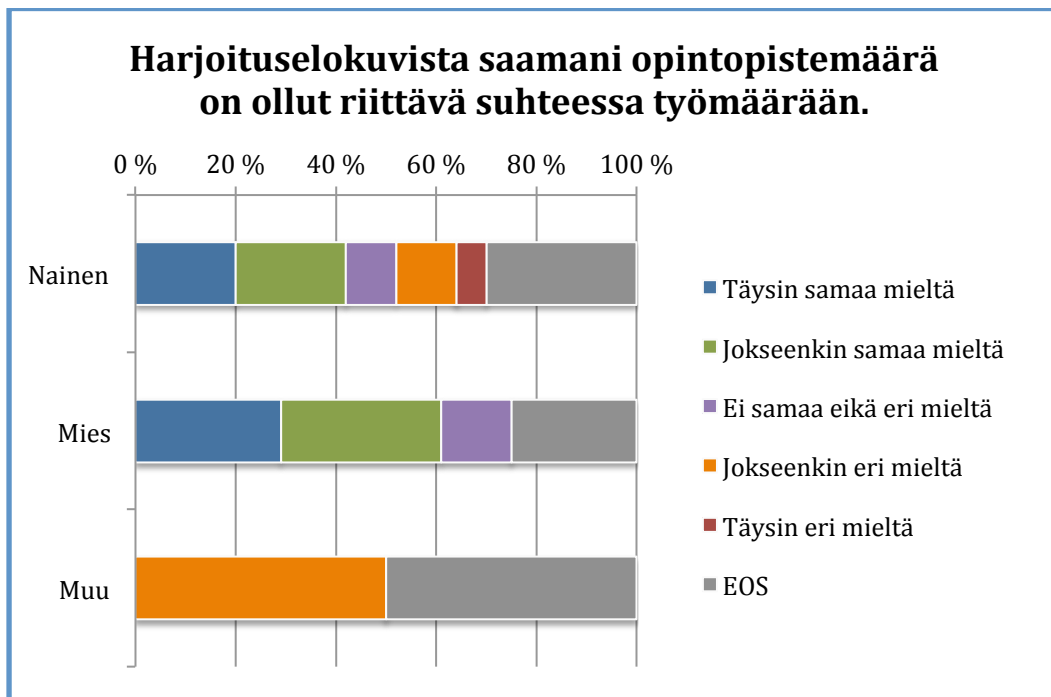
Kuva 17: Palautteen saaminen harjoituselokuvista ja niissä työskentelystä pääaineittain.

Kysyttäessä saadusta palautteesta harjoituselokuvista ja niissä työskentelystä samankaltaiset vastaukset toistuivat. 36 prosenttia ilmoitti saaneensa palautetta, 27 prosenttia ei ollut mielestään saanut palautetta ja 25 prosenttia ei osannut sanoa. Myöskään palautteen saamisen kohdalla ei näkynyt mainittavia eroja sukupuolten osalta, mutta myös tässä kysymyksessä tulee huomioida ne vastaajat, jotka eivät olleet tehneet harjoituselokuvi. Heikoimmin palautetta ilmoittivat saaneensa tuotannon sekä ohjauksen linjan opiskelijat. Tuotannon linjan vastaajista seitsemän kolmestatoista oli jäänyt ilman palautetta, ohjauksen linjalta taas kaksi kolmesta. Parhaiten palautetta olivat saaneet kuvauksen ja äänilinjan opiskelijat. Muutamat vastaajat ilmaisivat avovastauksissa palautteenantokulttuurin puuttuvan kokonaan tai olevan vajavaista ELO:lla. He toivoivat myös opetusta palautteen antamisesta, sillä kokivat sen olevan oleellinen osa itse työtä.

”Ohjausta on hyvin vähän ja palautetta todella niukasti. Palautetta kandintyöhön piti erikseen vaatia, jotta osasin tehdä siitä paremman. Palautekulttuurin puuttuminen ELO:lla on suuri ongelma. Palautteen antamista pitäisi myös opettaa, sillä se on olennainen osa alalla toimimista.”

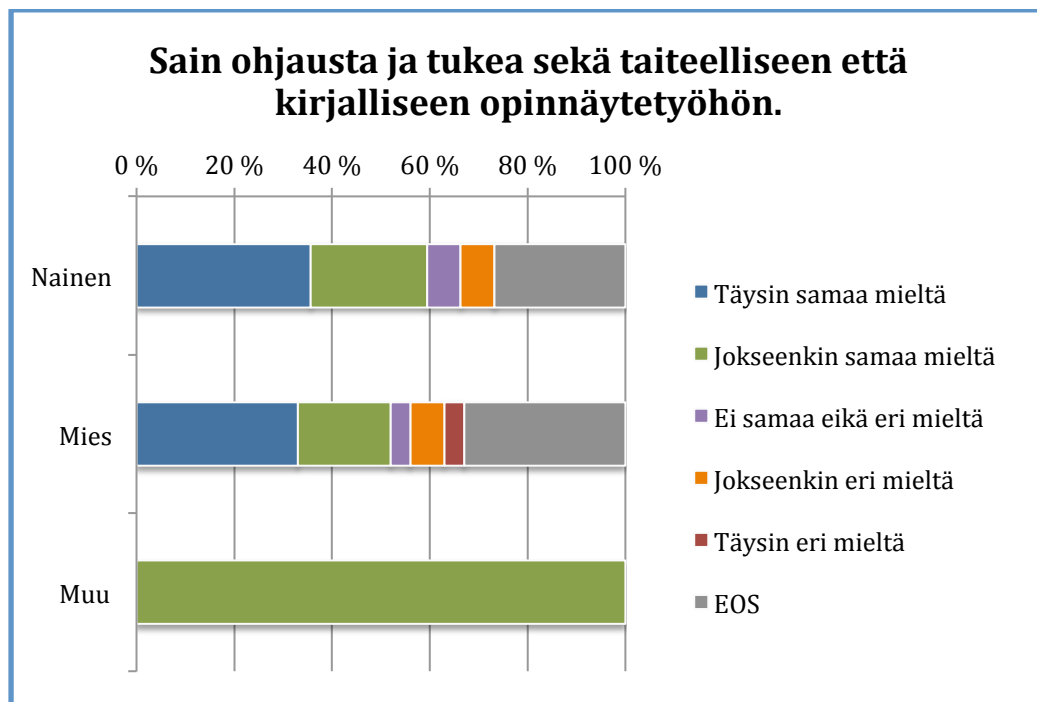
”Palautteen antamisen kulttuuri, nimenomaan taiteellisen, sisällöllisen, on aina ja edelleen vähän hukassa ELO:lla. Toivoisin kulttuuriin sopivaa akateemisuuteen sidonnaista terävyyttä aika ajoin.”

”Ohjaavalta opettajalta on aina saanut hyödyllistä ja kiinnostavaa palautetta, mutta sitä kuulisi mielellään myös muulta opetushenkilökunnalta, joka kuitenkin käy katsomassa teoksia.”



Kuva 18: Opintopisteiden riittävyys suhteessa työmäärään harjoituselokuvissa sukupuolittain.

Myös opintopisteiden riittävyys suhteessa tehtyyn työmäärään tuntui olevan epäselvää monelle. Noin 48 prosenttia vastaajien mielestä opintopisteiden määrä oli riittävä suhteessa harjoituselokuviin työmäärään, noin 13 prosenttia oli sitä mieltä, että pisteiden määrä ei ollut riittävä työmäärään nähden ja jopa 40 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa, oliko pistemäärä oikea. Miehistä suurempi osa (noin 61 prosenttia) oli tyytyväisiä harjoituselokuvista saatujen opintopisteiden määriin kuin naisista (42%). Muunsukupuolisista toinen vastaaja ei ollut tehnyt vielä yhtään harjoituselokuvaa taiteellisesti vastaavana, mikä selittää ’en osaa sanoa’-vastaukset harjoituselokuvien kohdalla, samoin kuin monien muiden vastaajien kohdalla. Toinen harjoituselokuviin tehnyt ei ollut mielestään saanut riittävästi opintopisteitä. Linjojen väliset erot tässä kysymyksessä eivät olleet merkittäviä.



Kuva 19: Ohjauksen saaminen sekä taiteelliseen että kirjalliseen kandi- tai maisterityöhön sukupuolittain. Mahdollisuus jättää vastaamatta tähän kysymykseen. Vastauksia yhteensä 73 kappaletta, naisilta 45, miehiltä 27, muunsukupuolisilta 1.

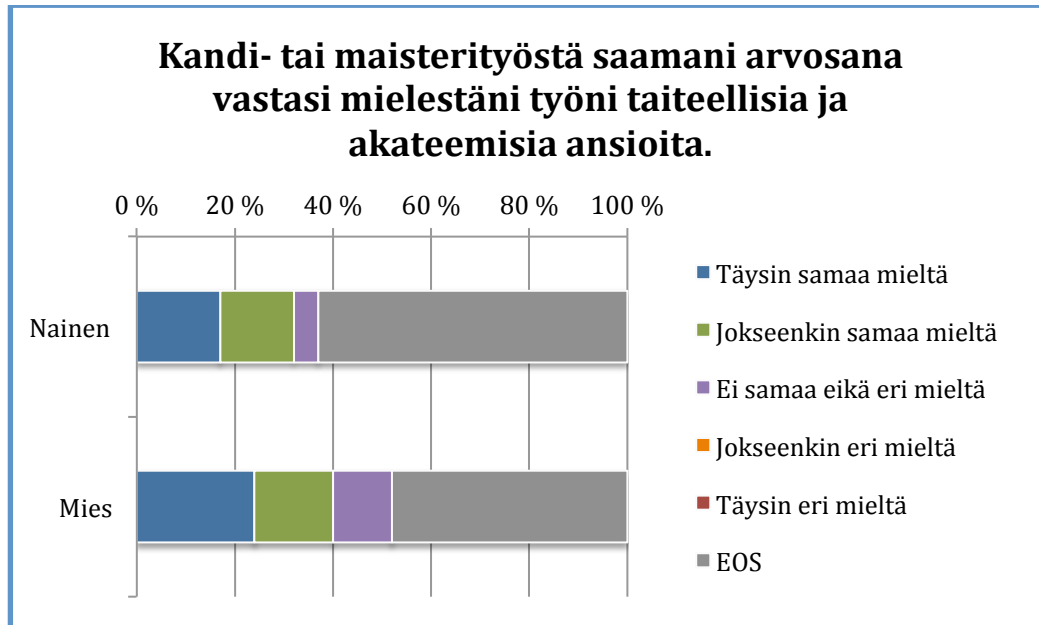
58 prosenttia vastaajista kertoi saaneensa ohjausta ja tukea sekä taiteelliseen että kirjalliseen kandi- ja/tai maisterilopputyöhön. 8 prosenttia ilmoitti, ettei ollut saanut ohjausta ja loput 34 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa, oliko saanut ohjausta. Avovastauksissa nousi myös esiin, että lopputöihin resursoidun ohjauksen määrä ei aina ole riittävää. Koulun ulkopuolisten ohjaajien käytössä lopputöissä nähtiin sekä hyviä että huonoja puolia.

”Kirjalliseen opinnäytetyöhöni sain hyvin apua ja palautetta. Taiteellisessa kandityössä sain ulkopuoliselta ohjaavalta opettajalta (...) hyvin paljon apua. Mutta mitä edemmäs jälkituotannossa edetään, sitä vähemmän koulua tuntuu lopputyöelokuva kiinnostavan.”

”Taiteellisen osion ja kirjallisen osion ohjaavat opettajat käyttivät runsaasti omaa aikaansa sovitun ajan lisäksi. Jos olisimme menneet vain sovitun mukaan, olisi ohjaus ja tuki ollut hyvin vähäistä.”

”Linjallamme on ollut tapana ottaa ulkopuolinen (...) ohjaamaan kandi- ja maisteritöitä. Käytännössä on hyviä ja huonoja puolia; ulkopuolisella on aikaa paneutua ja pala-veerata, mutta toisaalta kyseessä on jälleen uusi henkilö - kenelläkään ei tunnu olevan hyvää kokonaiskuvaa kehittymisestääni suuremmassa mittakaavassa opiskelujeni aikana.”

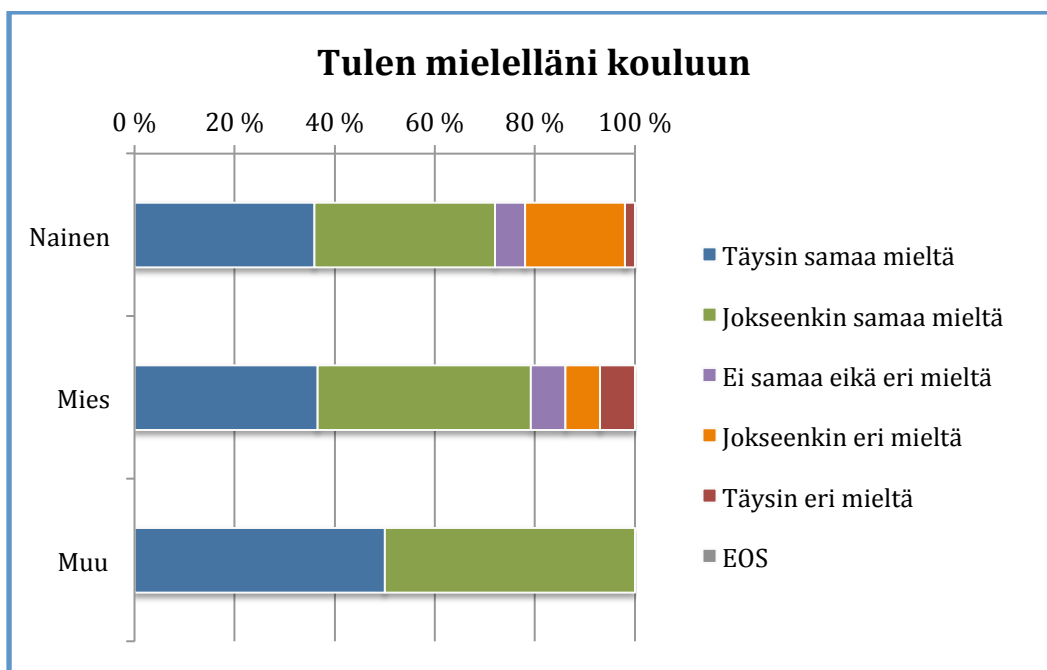
Sukupuolten välillä ei ollut merkittäviä eroja tuen saamisessa. Myöskään linjojen väliset erot eivät olleet kovin suuria. 'En osaa sanoa' –vastausten määrä korostui osittain sen takia, että iso osa vastaajista ei ollut vielä tehnyt kandi tai maisterityötä.



Kuva 20: Kuinka hyvin lopputöiden arvosanat vastasivat työn taiteellisia ja akateemisia ansioita. Mahdollisuus jättää vastaamatta tähän kysymykseen. Vastauksia yhteensä 66 kappaletta, naisilta 41, miehiltä 25, muunsukupuoliset jättäneet vastaamatta.

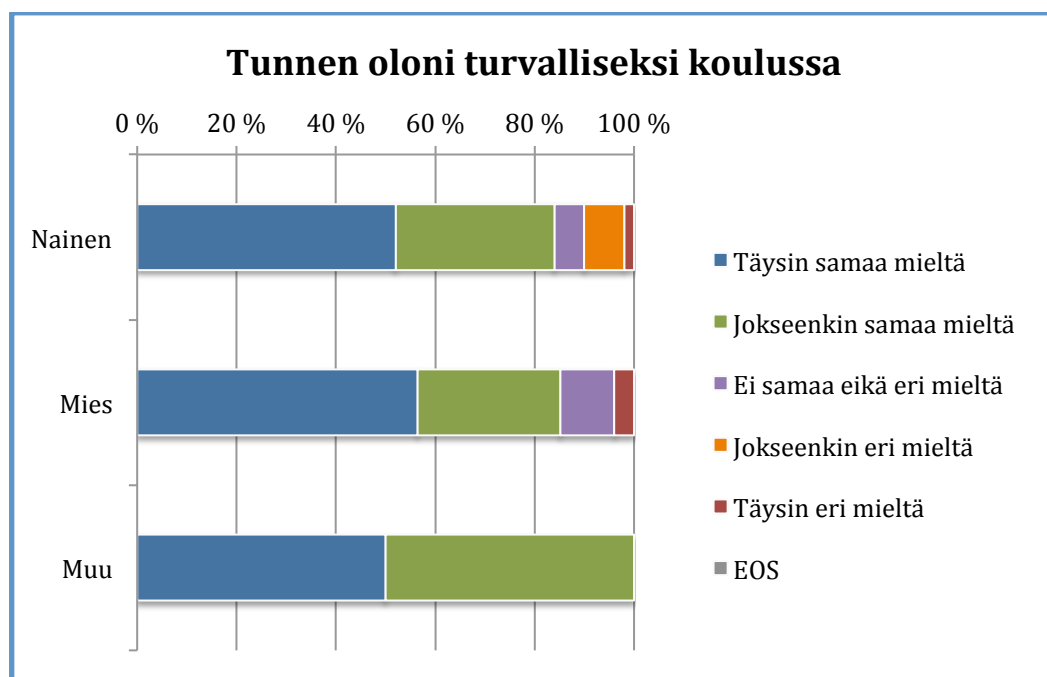
Suuri osa kandi- tai maisteritöitä jo tehneistä vastaajista (65 prosenttia) ei osannut sanoa, vastasiko heidän kandi- tai maisterityöstä saamansa arvosana työn taiteellisia ja akateemisia ansioita. Loput olivat jokseenkin tai täysin tyytyväisiä saamaansa arvosanaan. Myös tässä kysymyksessä vastaajien epätietoisuus korostui muita vastauksia enemmän, mitä voi osaltaan lisätä niiden opiskelijoiden määrä, jotka eivät ole vielä ehtineet tehdä kandi- tai maisterityötä. Kysymykseen vastaaminen oli vapaaehtoista, mutta vastausten määrä viittaa siihen, että kysymykseen ovat vastanneet myös osa niistä jotka eivät vielä olleet tehneet opinnäytetöitä. Sukupuolissa tai linjoissa ei noussut esiin määrittäviä eroja. Avovastauksissa eräs vastaaja kertoi saaneensa kandityöstään omasta mielestään liian hyvän arvosanan, joka ei vastannut hänen käsitystään akateemisen työn laadusta vaan olisi sopinut hänen mielestään paremmin ammattiopiston lopputyön arvosanaksi.

4.5 Viihtyvyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri



Kuva 21: Kuinka mielellään vastaajat tulevat kouluun sukupuolittain.

Väitteeseen 'tulen mielelläni kouluun' vastasi myöntävästi noin 75 prosenttia vastaajista. 19 prosenttia vastaajista oli jokseenkin tai täysin eri mieltä väittämän kanssa, ja 6 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä. Naisista hiukan suurempi osa vastasi väitteeseen kieltävästi, noin 22 prosenttia kertoi, ettei tule mielellään kouluun. Miehistä kieltävästi vastasi noin 14 prosenttia.



Kuva 22: Turvallisuudentunne koulussa sukupuolen mukaan.

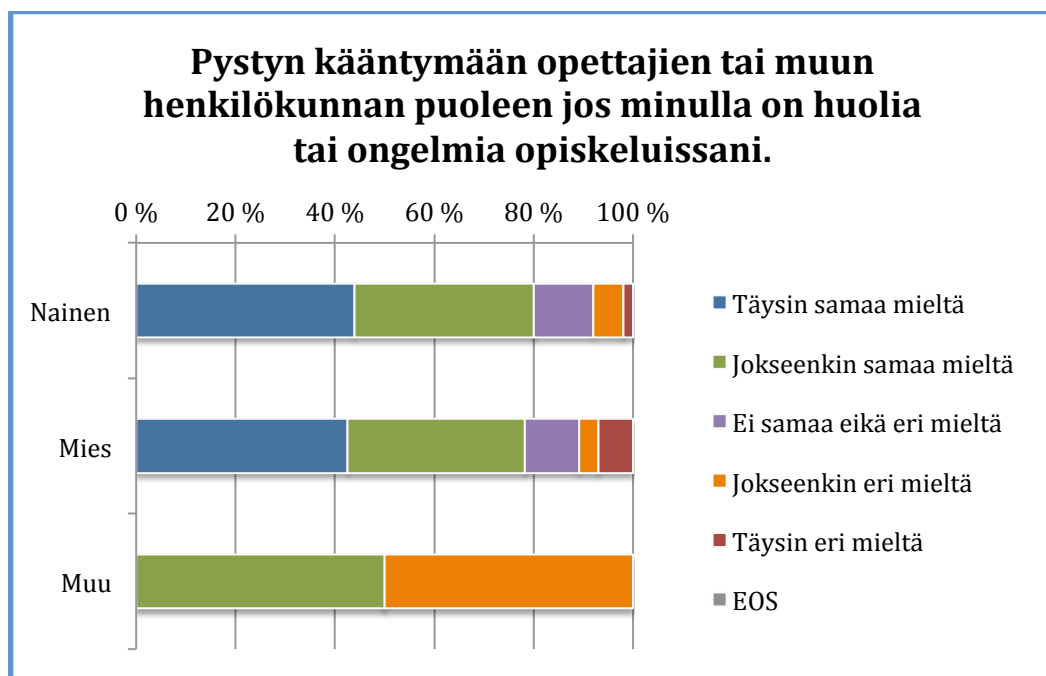
Olonsa turvalliseksi tunsi koulussa noin 85 prosenttia vastaajista, 7,5 prosenttia ei tuntenut oloaan turvalliseksi ja toiset 7,5 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä asiasta. Tässä kysymyksessä sukupuolten vastausprosentit olivat jokseenkin tasaiset, myöskään linjojen väleillä ei ilmennyt suuria eroja.

Avovastauksista kävi ilmi, että suurin viihtyvyyttä ja turvallisuuden tunnetta haittaava tekijä on ollut sisäilmaongelmat ja koulun kyvyttömyys puuttua niihin riittävästi. Myös kampuksen muutto Otaniemeen vuoden 2017 alussa on vaikuttanut joidenkin vastaajien haluun tulla kouluun.

*”Tarkentaisin kouluun tulemistä: Tulin aina mielelläni kouluun kun se sijaitsi Arabias-
sa. Nyt Otaniemi on vähän nihkeän kaukana ja en tule ellei ole pakko.”*

”Homeongelman takia en tule mielellään kouluun, asia ei siis liity muuhun.”

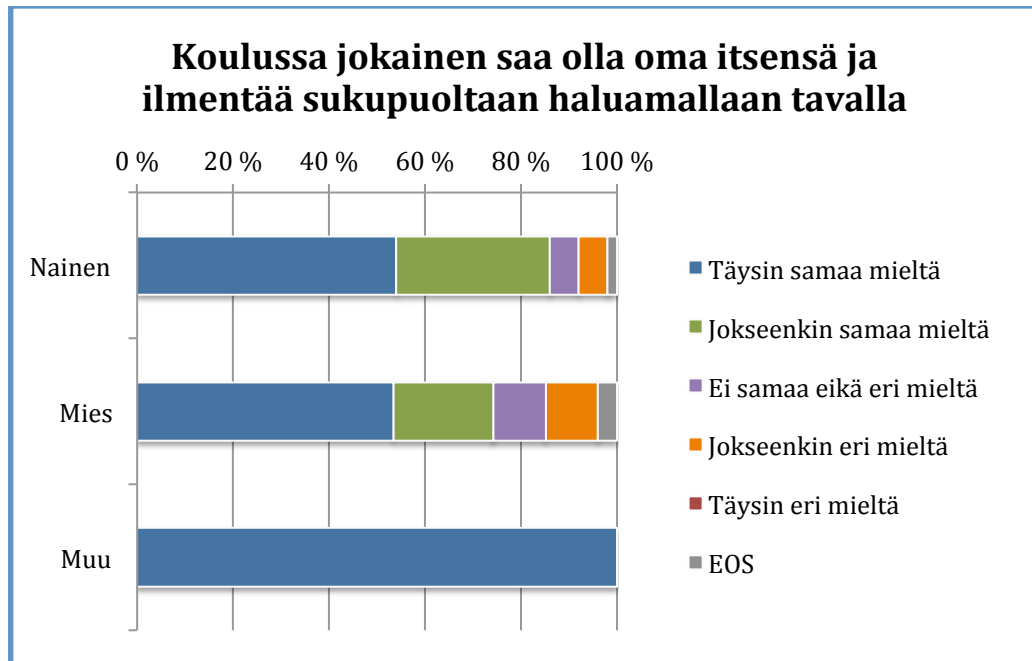
*”Turvallinen olo minulla on muuten, mutta joskus mietityttää tekevätkö päättäjät ja vas-
tuussa olijat minun terveyden kannalta turvallisia ratkaisuja koskien esimerkiksi sisäil-
maongelmia ja myrkyllisten/vaarallisten materiaalien kanssa työskentelyä. Toisin sano-
en voinko olla täysin varma, että minua on tiedotettu mahdollisista vaaroista ja terveys-
haitoista, jotta voin tehdä itse päätöksiä koskien omaa terveyttä.”*



Kuva 23: Kokevatko opiskelijat voivansa kääntyä henkilökunnan puoleen ongelmatilanteissa sukupuolittain.

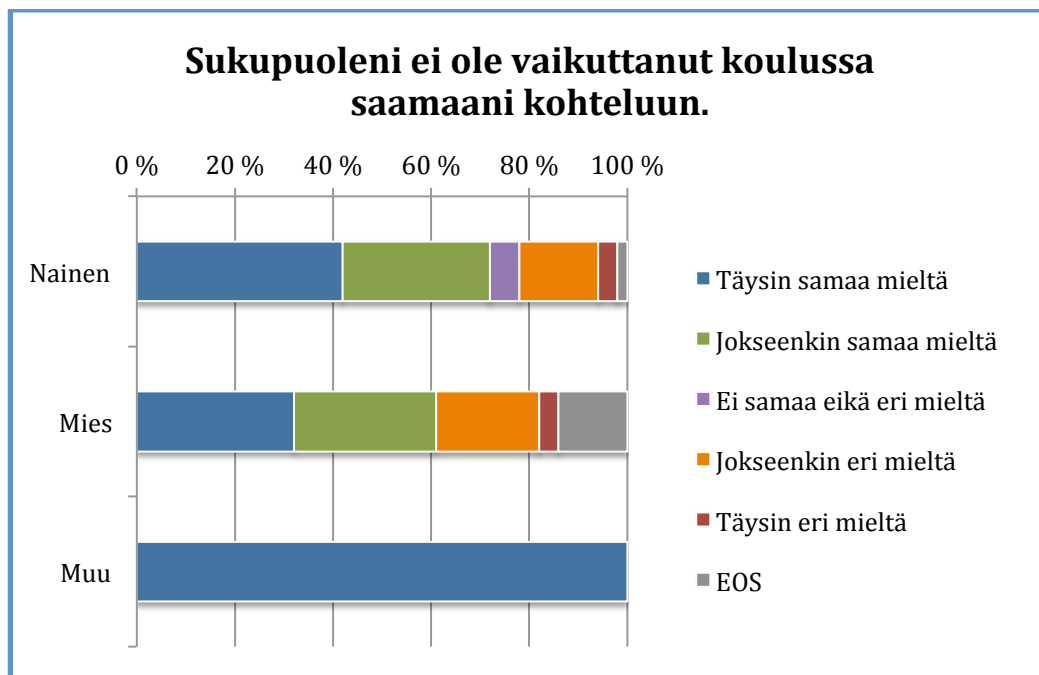
Suurin osa vastaajista (noin 79 prosenttia) koki voivansa kääntyä henkilökunnan puoleen, mikäli heillä oli huolia tai ongelmia opiskelussa. Miesten ja naisten vastausprosenttien erot olivat margi-

naaliset, muunsukupuolisista toinen vastasi 'jokseenkin samaa mieltä' ja toinen 'jokseenkin eri mieltä'. Tässä kysymyksessä tuotannon linjan vastaajista lähes kolmannes (noin 31 prosenttia) koki vaikeuksia kääntyä opettajien puoleen opiskeluun liittyvissä tai muissa huolissa. Helpoimmaksi opettajien puoleen kääntymisen kokivat ohjauksen, kuvauksen ja ETV-lavastuksen linjojen vastaajat, joista kaikki olivat väittämän kanssa täysin tai jokseenkin samaa mieltä.



Kuva 24: Vastaajien kokemukset sukupuolen ilmentämisestä koulussa sukupuolittain.

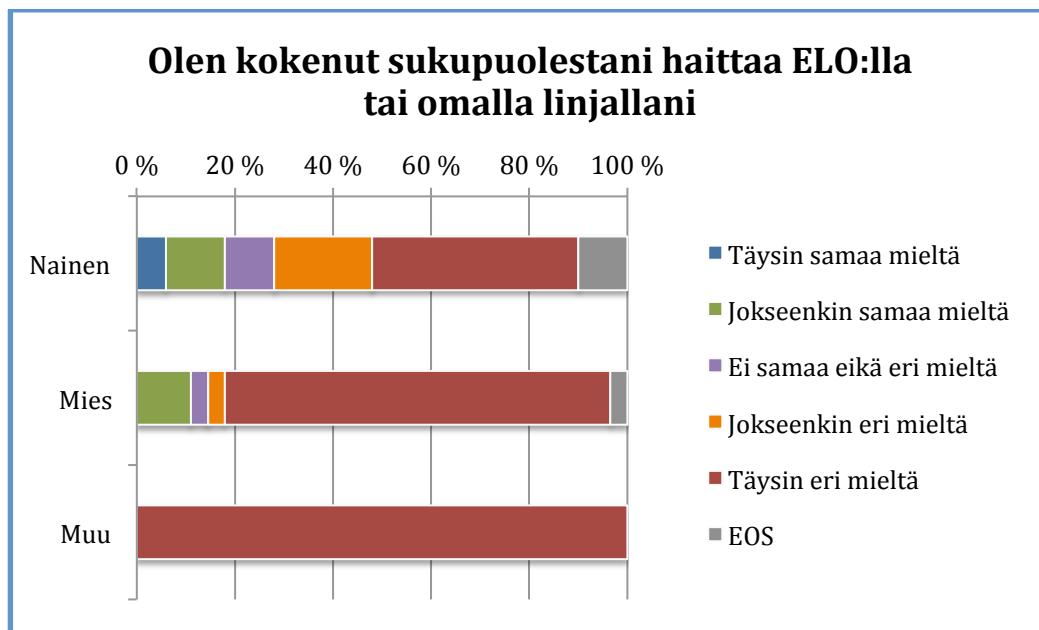
Noin 83 prosenttia koki, että koulussa jokainen voi ilmentää omaa sukupuoltaan haluamallaan tavalla, noin 8 prosenttia oli jokseenkin eri mieltä tästä ja loput eivät osanneet vastata. Miesten ja naisten vastauksissa ei ollut suuria eroja, muunsukupuolisista molemmat kokivat, että koulussa voi olla oma itsensä ja ilmentää sukupuoltaan haluamallaan tavalla. Myös eri linjojen väliset vaihtelut vastauksissa olivat pieniä.



Kuva 25: Vastaajien kokemukset sukupuolen vaikutuksesta heidän kohteluunsa koulussa sukupuolittain.

Kuitenkin noin 21 prosenttia vastaajista koki, että heidän sukupuolensa oli vaikuttanut heidän koulussa saamaansa kohteluun, ja noin 15 prosenttia oli kokenut ainakin jonkin verran haittaa omasta sukupuolestaan. Avovastauksissa eräs vastaaja totesi, että sukupuoli tai oletettu sukupuoli varmasti vaikuttaa koulussa saatuun kohteluun, mutta kyseinen vastaaja ei välttämättä pitänyt sitä huonona tai tasa-arvoa uhkaavana asiana.

”Veikkaan, että sukupuoli/oletettu sukupuoli ei voi olla vaikuttamatta kohteluun ja se on ehkä ihan ok joskus. Jos joku auttaa joskus jossain voimaa vaativassa asiassa siksi koska olen nainen, on se ihan järkeen käyvää koska on todennäköisempää että isompi kokoisen ja lihasta helpommin keräävän miehen on vaan yksinkertaisesti vaivattomampaa esim nostaa/kantaa/vääntää raskaita asioita. Biologisia faktoja on turha sivuttaa; se ei mielestäni ole tasa-arvoa.”



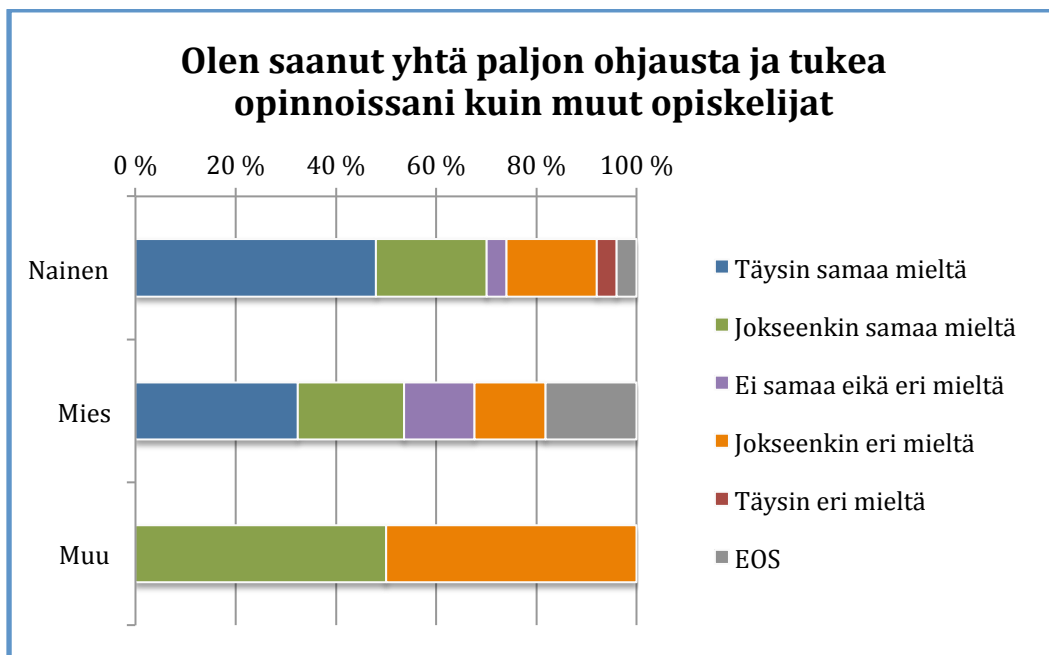
Kuva 26: Kuinka moni vastaaja oli kokenut haittaa omasta sukupuolestaan.

Naiset (18 prosenttia) vastasivat hieman miehiä (11 prosenttia) useammin kokeneensa sukupuolestaan haittaa ELO:lla tai omalla linjallaan. Miehet taas olivat vastanneet useammin 'en osaa sanoa' (14 prosenttia) kysyttäessä onko sukupuoli vaikuttanut heidän kohteluunsa koulussa. Muunsukupuoliset eivät olleet kokeneet sukupuolestaan haittaa. Linjojen väliset erot vastauksissa olivat pieniä. Avovastauksissa vastaajat erittelivät kokemuksiaan, jotkut nostivat esiin myös piilevien ennakoasenteiden mahdollisuuden, vaikkeivät itse olleet kokeneet syrjintää sukupuolensa vuoksi.

"En ole kokenut lainkaan eriarvoista kohtelua tai epätasa-arvoa. Mielestäni linjamme on asiallinen ja rento sukupuoliroolien ja myös seksuaalivähemmistöjen kannalta."

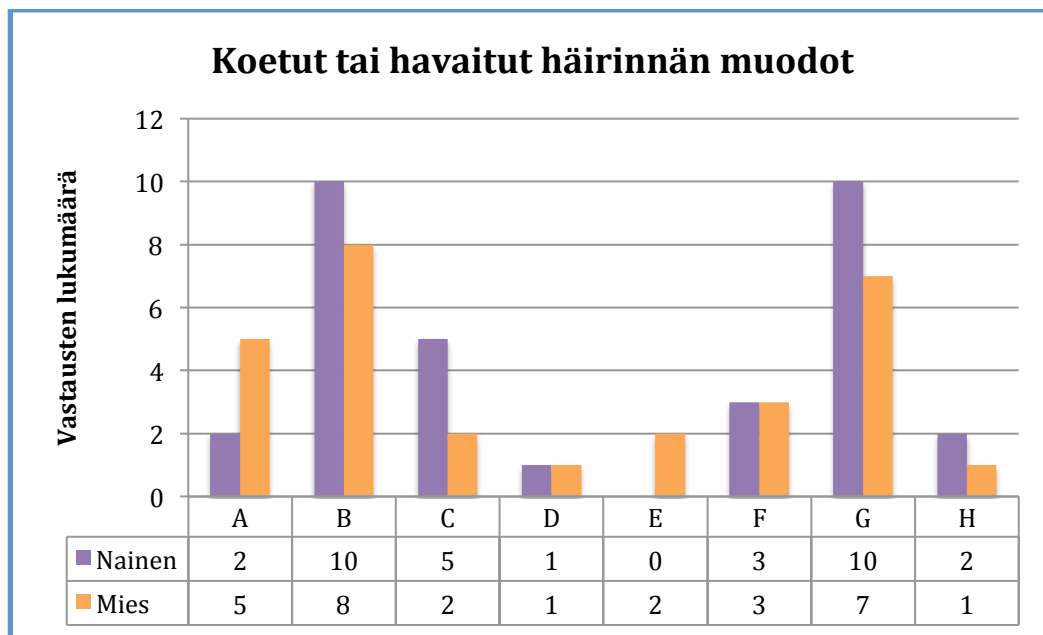
"Itse koen, että sukupuoleni takia minun on ollut helppo puhua omista ideoistani; tai ehkä pikemminkin ristiriitatilanteessa puolustaa visiotani."

"Tänä päivänä sukupuoli vaikuttaa tietenkin vielä moniin ns. "epätietoisella" tasolla ~ vastaan siis tähän kysymykseen ajatellen että olenko koulussa kokenut jotain siitä poikkeavaa. Ei tule mieleen mitään tilannetta, jossa koen että kohtelu (positiivinen tai negatiivinen) olisi perustunut suoraan sukupuoleeni."



Kuva 27: Saivatko vastaajat koulussa yhtä paljon ohjausta ja tukea kuin muut opiskelijat.

Kysyttäessä olivatko vastaajat mielestään saaneet yhtä paljon ohjausta ja tukea opinnoissaan kuin muut opiskelijat noin 64 prosenttia vastaajista oli joko täysin tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, 20 prosenttia oli joko täysin tai jokseenkin eri mieltä. Naisista hieman useampi (22 prosenttia) oli eri mieltä väittämän kanssa kuin miehistä (14 prosenttia), kun taas miehet (18 prosenttia) olivat vastanneet naisia (4 prosenttia) useammin 'en osaa sanoa'. Muunsukupuolisista yksi koki, ettei ollut saanut saman verran tukea ja ohjausta kuin muut opiskelijat. Linjojen väliset erot vastauksissa eivät olleet merkittäviä.



Kuva 28: Mitä häirinnän tai syrjinnän muotoja opiskelijat ovat kokeneet tai havainneet ELO:lla. Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja sekä jättää kokonaan vastaamatta. Vastanneita yhteensä 32 kappaletta, naisista 21, miehistä 11, muunsukupuoliset jättäneet vastaamatta.

Vastausten lyhenteet:

A: vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä

B: loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta

C: epäasiallisia viestejä tai puheluja, jotka koit ahdistaviksi

D: lähentelyä tai fyysistä koskettelua, jonka koit epämiellyttäväksi tai ahdistavaksi

E: seksuaalisia ehdotuksia tavalla, jonka koit ahdistavana tai epämiellyttävänä

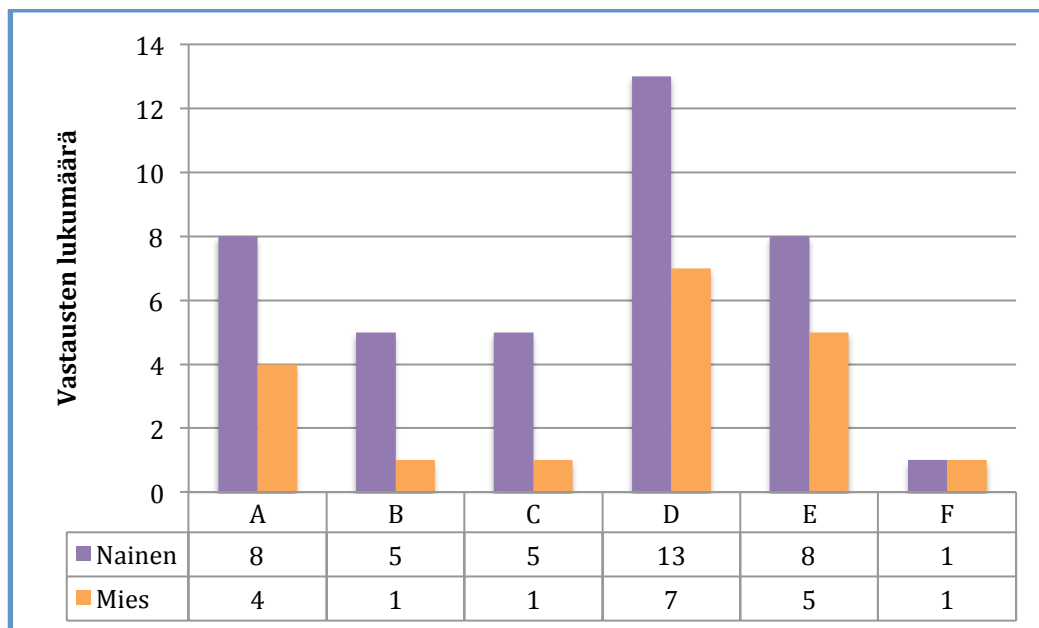
F: muuta, jonka olet kokenut sukupuoleen perustuvaksi tai seksuaaliseksi häirinnäksi

G: kiusaamista

H: muu (avoin vastauskenttä)

Kysyttäessä mitä mahdollisia häirinnän tai kiusaamisen muotoja vastaajat olivat joko havainneet tai kokeneet itse ELO:lla peräti 40 prosenttia vastaajista oli joko havainnut tai kokenut jonkinlaista häirintää tai kiusaamista. Naisista 42 prosenttia ilmoitti havainnoistaan tai kokemuksistaan, miehistä noin 39 prosenttia. Muunsukupuoliset olivat jättäneet vastaamatta. Yhteensä 18 vastaajaa ilmoitti kokeneensa tai havainneensa kahta tai useampaa häirinnän tai kiusaamisen muotoa. Vastaukset jakautuivat melko tasaisesti eri linjojen opiskelijoille. Avovastauksissa kävi ilmi muun muassa, että ne opiskelijat, jotka tekevät kursseja myös tai pääasiallisesti Teatterikorkeakoulussa kokivat ilmapiiirin ELO:lla haasteellisemmaksi kuin ne opiskelijat joiden opiskelut keskittyvät ainoastaan ELO:lle.

”Mielestäni ELO:lla on paljon opittavaa TeaKista. Vaikka en ole Elon kontekstissa toistanut mitään konkreettisia tilanteita joita kutsuisin ahdisteluksi tai kiusaamiseksi, niin koen, että ilmapiiiri Elolla on huomattavasti kovempi kuin TeaKilla ja että vaihtoehtoinen ja kriittinen ajattelu eivät saa yhtä paljon tilaa.”



Kuva 29: Kehen häirintä oli kohdistunut, kuka oli tekijänä ja mitä toimenpiteitä sille tehtiin. Mahdollisuus valita useita vaihtoehtoja sekä jättää kokonaan vastaamatta. Vastaajia yhteensä 29, naisista 19, miehistä 10, muunsukupuoliset jättäneet vastaamatta.

Vastausten lyhenteet:

A: kiusaaminen tai häirintä kohdistui sinuun

B: kerroit häirintään/kiusaamiseen syyllystyneelle, että hänen tulisi lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi koettu käytös

C: saatoit häirintä-/kiusaamistapauksen koulun henkilökunnan tietoon

D: häirintään/kiusaamiseen syyllysty toinen opiskelija

E: häirintään/kiusaamiseen syyllysty koulun henkilökunnan jäsen

F: muu (avoin vastauskenttä)

Vastaajista 12 henkilöä, eli 15 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista, ilmoitti, että heidän havaitsemansa kiusaaminen tai häirintä oli kohdistunut heihin itseensä. Näistä vastaajista seitsemän oli kokenut kahta tai useampaa häirinnän tai kiusaamisen muotoa. Naisista 8 vastaajaa (noin 16 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista naisista) ilmoitti häirinnän tai kiusaamisen kohdistuneen heihin itseensä kun taas miehistä näin ilmoitti 4 vastaajaa (noin 14 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista miehistä). Näistä puolet oli kertonut häiritsevään käytökseen syyllystyvälle, että tämän tulisi lopettaa toiminta. Sama prosentti vastaajista oli saattanut häirintä- tai kiusaamistapauksen koulun tietoon.

Suurin osa häirintään tai kiusaamiseen syyllystyneistä oli muita opiskelijoita, noin 63 prosentissa ilmoitetuista tapauksista. Kuitenkin henkilökunnan jäsen oli ollut osallisena noin 41 prosentissa ilmoitetuista tapauksista, eli ainakin joissain tapauksissa kiusaamiseen tai häirintään oli syyllystynyt sekä henkilökunnan jäsen tai jäseniä sekä opiskelijoita.

Niistä vastaajista, jotka olivat kertoneet häirintä- tai kiusaamistapauksesta jollekin koulun henkilökunnasta, vain yksi oli sitä mieltä, että koulu oli ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi. Neljä vastaajaa oli eri mieltä asiasta, ja peräti 14 vastaajaa ei osannut sanoa, oliko koulu ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin. Naisista yksi vastaaja sekä miehistä yksi vastaaja ilmoittivat kiusaamisen tai häirinnän jatkuvan edelleen kyselyn täyttämishetkellä. Muilla häirintä- tai kiusaamislanteet olivat jo päättyneet.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Kyselyn vastaajamääristä

ELO:n ollessa opiskelijamäärältään varsin pieni laitos Aalto-yliopistossa saavat yksittäisenkin opiskelijan kokemukset isomman painoarvon koulun toiminnassa. Pitää kuitenkin varoa yleistämästä liikaa ja tekemästä liian pitkälle meneviä johtopäätöksiä laitoksen toimintakulttuurista ja yhteishengestä. Heijastelen tämän kyselyn vastauksia omiin kokemuksiini ELO:lla opiskelusta sekä keskusteluihin, joita olen käynyt muiden opiskelijoiden kanssa vuosien varrella.

Kyselyn vastausprosentti kaikista kirjoilla olevista 256 opiskelijasta oli 31,25 prosenttia (n=80). Ottaen huomioon, että kirjoilla olevista opiskelijoista läsnäolevia on 231 ja heistäkin vain osa koululla aktiivisesti toimivia, olen erittäin tyytyväinen lopulliseen vastausaktiivisuuteen. Myöskin verrattuna vastaavien kyselytutkimuksien vastausprosentteihin yli 30 prosentin aktiivisuus on varsin korkea. Esimerkiksi AYY:n yhdenvertaisuuskyselyn vastausprosentti jäi vain noin neljään prosenttiin kaikista opiskelijoista ja Helsingin yliopiston oikeustieteen laitoksen lukuvuoden 2011-2012 tasa-arvoselvityksen vastausprosentti perusopiskelijoiden keskuudessa oli noin 10 prosenttia (Rantala 2013: 5, 12). Näin ollen koen, että voin ELO:n opiskelijoiden vastauksien perusteella tehdä kehitysehdotuksia laitoksen toimintaan.

Kyselyn tulosten mukaan naisilla oli hieman korkeampi vastausprosentti kuin miesopiskelijoilla. Tämä voi kertoa siitä, että naiset kokevat tällaisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyn tärkeämpänä kuin miehet. Se voi myös kertoa siitä, että naiset kohtaavat helpommin syrjintää ja ongelmatilanteita kuin miehet, tai ovat ainakin ehdollistettuja huomaamaan niitä helpommin. Samoin voidaan ajatella, että ylipäättään kyselyyn ovat vastanneet enimmäkseen ne, joiden mielestä ELO:lla on parantamisen varaa joillakin alueilla, kun taas ne jotka ovat enimmäkseen tyytyväisiä ovat mahdollisesti jättäneet vastaamatta. Kyselyyn olivat myös vastanneet suhteessa ahkerammin ne, jotka ovat aloittaneet opintonsa myöhemmin. He ovat aktiivisesti koulussa ja näin ollen helpommin tavoitettavissa.

5.2 Hakuprosessin avoimuus ja tasa-arvo

Kaikista kyselyyn vastanneista noin 65 prosenttia ilmoitti päässeensä sisään omaan pääaineeseensa ensimmäisellä hakukerralla. Tämä on jokseenkin yllättävä tulos, sillä ELO:lla ja taidekouluilla yli-

päätään on sellainen maine, että niihin on vaikea päästä opiskelemaan. Tätä vaikutelmaa vahvistaa ELO:n monivaiheiset pääsykokeet, joissa hakijoita tiputetaan vähän kerrallaan pois jatkosta.

Miehistä hieman suurempi osuus kuin naisista kertoi päässeensä kouluun sisään ensimmäisellä yrittämällä. Naisista myös suurempi osuus ilmoitti hakeneensa jollekin toiselle ELO:n linjalle ennen kuin tuli hyväksytyksi nykyiseen pääaineeseensa. Voiko näistä vastaustuloksista vetää johtopäätöksen, että miesten olisi helpompi päästä sisään ELO:lle, tai että miehet ovat varmempia oman opintosuuntauksensa valinnassa kuin naiset? Näillä luvuilla ehkä ei, mutta ELO:n olisi hyvä tarkastella, miten se markkinoi koulutustaan eri sukupuolille ja kuinka helposti tietoa on saatavissa eri linjojen opinnoista. Tärkeää on myös pitää huoli erityisesti voimakkaasti sukupuolittuneiden linjojen kohdalla, että ilmapiiri on avoin ja kohtelu on kaikille sukupuolille tasa-arvoista.

Vastausten perusteella miehet pyysivät palautetta pääsykoetehtävistään useammin kuin naiset, mikä saattoi olla heille hyödyksi, mikäli he joutuivat hakemaan kouluun useamman kerran, mutta myös opintojen suunnittelussa ja edistämisessä kouluun päästyään. Olisi tärkeää kehottaa kaikkia hakijoita pyytämään palautetta pääsykokeiden jälkeen, tai antaa sitä pyytämättä, jotta hakijat voisivat paremmin suunnitella omaa tulevaisuuttaan ja pohtia, mikä opintoala olisi heille mahdollisesti paras. Voisi olla hyvä myös tarkastella hakuprosessia itsessään ja onko siinä joitakin vaihteita, jotka vaativat korjaamista tasaisemman sukupuolijakauman edistämiseksi eri linjoilla.

5.3 Opetuskäytännöt kaipaavat yhtenäistä linjaa

Kyselyn vastauksien perusteella kävi varsin selväksi, että ELO:n kursseista ei tiedoteta tarpeeksi ajoissa ja selkeästi opiskelijoille. Tämä hankaloittaa opintojen suunnittelua ja aikataulutusta sekä opiskelun yhdistämistä muuhun elämään, kun joskus kurssien aikatauluja joutuu odottamaan jopa kurssin alkamiseen saakka. Tilanne tuntuu vaihtelevan liikaa kurssin vetäjästä riippuen, minkä vuoksi opiskelijoiden on hankala ennustaa, milloin he saavat tarvittavat tiedot kursseista. Mikäli kursseista ei saa tietoa tarpeeksi ajoissa, voi kurssi pahimmassa tapauksessa jäädä kokonaan suorittamatta johtuen opiskelijan aikataulutussvaikeuksista. Vaikka ELO:lla kursseja järjestetään myös poikkeuksellisen pienille osanottajamäärille, on riskinä myös se, että aikataulutussvaikeuksista johtuen ei saada tarpeeksi osallistujia kurssille, ja se saatetaan jopa joutua peruuttamaan. Tässä ELO:lla on selvästi parantamisen varaa kaikissa pääaineissa, eikä kurssitiedotuksen tulisi olla yksittäisestä opettajasta tai luennoitsijasta kiinni, vaan sen tulisi olla yhdenmukaista kaikilla linjoilla ja kursseilla.

Etenkin jos opiskelija suorittaa opintoja Aallon muilla laitoksilla tai jopa muissa yliopistoissa, on kurssiaikataulujen ja sisältöjen saaminen hyvissä ajoin elintärkeää opintojen suunnittelun kannalta. ELO:lla on suhteessa moniin kouluihin poikkeuksellinen kurssirakenne, jossa kurssin kesto on yleensä yhdestä viikosta eteenpäin ja opetus tapahtuu intensiivisesti koko sen viikon ajan sen sijaan, että se jakautuisi yksittäisiksi luennoiksi useammalle viikolle. Kuitenkin joihinkin ELO:n kursseihin voi sisältyä myös itsenäistä työskentelyä, jolloin ei ole lähiopetusta ja aikaa jäisi muille mahdollisille opinnoille, joten aikataulujen tietäminen etukäteen olisi erityisen tärkeää opiskelijan oman luku- ja järjestysuunnittelun ja yleisen elämänhallinnan kannalta.

Myöskään kurssien arviointiperusteita ei aina kerrota selkeästi kurssien alussa. Tämä voi osaltaan johtua siitä, että kursseista ei ELO:lla yleensä anneta numeroarvostelua, kuten eräät kyselyyn vastanneet toivat ilmi. Kuitenkin opetushenkilökunnan tulisi olla selkeämpi kurssien läpäisyvaatimusten suhteen, kuinka paljon vaaditaan läsnäoloa, millaista mahdollista itsenäistä työskentelyä kurssilla vaaditaan ja mitkä ovat mahdollisten tehtävien palautustakarajat. Olisi myös hyvä asettaa selkeät oppimistavoitteet kullekin kurssille, näin opiskelijat osaisivat myös helpommin kertoa, millaista tietoa he kaipaavat nämä tavoitteet saavuttaakseen. Tulisi myös kiinnittää tarkemmin huomiota siihen, miten opiskelijat saavat palautetta omasta oppimisestaan kursseilla mikäli kursseista ei saa arvosanaa.

”Kurssien aikataulut saattavat tulla vasta edeltävän sunnuntain iltana. Arvosteluperusteita ei kerrota, koska kursseista ei saa arvosanaa. Kurssien opetus ei aina ole ollut laadukasta, tai kuvausta vastaavaa.”

”En muista että kurssien arvosteluperusteista olisi juurikaan puhuttu.”

”Kurssi-aikataulut päivittyvät weboodiin usein todella myöhässä, tai niissä on jopa virheitä. Muutamit (harvat) kurssikuvaukset eivät ole vastanneet kurssin sisältöä, tai niissä on ollut puutteita. Hyväksytty/hylätty asteikon ollessa sääntönä on yleensä onnistuttu keskustelemaan kurssin päämääristä heti kurssin alkuun, mutta ajoittain se on jäänyt.”

Kyselyn vastausten perusteella vaikuttaisi myös siltä, että opetuksen laatu vaihtelee paljon linjasta sekä opettajasta toiseen. Erityisesti tuotannon linjan opiskelijat ilmaisivat tyytymättömyytensä saamaansa opetukseen. Aina opetus ei vastaa annettua kurssikuvausta, mikäli sellaista on edes ilmoitettu. Jos kurssit läpäisee vain saapumalla paikalle ja täyttämällä tietyn läsnäolovelvoitteen on rima oppimiselle asetettu varsin alas. Kyselyn vastaajista ne, jotka olivat tyytymättömiä saamaansa opetukseen toivoivat enemmän suunniteltua ja organisoitua opetusta itsenäisen työskentelyn sijaan. Itsenäisen työskentelyn tulisikin täydentää opiskelua, ei korvata lähiopetuksen määrää. Tällä hetkel-

lä suuri osa kursseista on myös avoimia lähes kaikille opiskelijoille. Voisi olla hyvä strukturoida kursseja tarkemmin tietyn osaamistason ylittäneille opiskelijoille, jolloin opetusta on helpompi räätälöidä heidän tarpeisiinsa. Mikäli kursseilla on paljon opiskelijoita eri tieto- ja taitotasoilla, jäädään opetuksessa helposti junnaamaan perusasioihin. Leikkauksen linjan opiskelijat olivat kaikista vastaajista tyytyväisimpiä opetuksen tasoon. Voisikin olla hyödyllistä tutkia tarkemmin, mitkä asiat leikkauksen linjan opetuksesta tekevät opiskelijoiden mielestä laadukasta esimerkiksi kurssipalautteisiin perehtymällä, ja miten sitä voisi soveltaa muiden linjojen opetussuunnitteluun.

Opintopisteiden määrään vastaavissa kysymyksissä heijastuu myös vaihteleva opetuksen taso. Toisaalta ne jotka sanoivat opintopisteiden olevan joskus niukkoja suhteessa tehtyyn työmäärään olivat myös osaltaan tyytyväisimpiä opetuksen tasoon. Enemmän vastaajilta tuli huomioita siitä, että opintopisteitä saa turhan helposti ja pienellä työmäärällä. Aallon tavoitteet opiskelijoiden vuosittaisesta opintopistemäärästä voi osittain olla taustalla tässä tavassa, opiskelijoille ehkä halutaan antaa opintopisteitä mahdollisimman helpoilla keinoilla, jotta ELO:n vuositavoitteet tulisivat täyteen. Olisi kuitenkin tärkeää, että opiskelijoita kohdellaan tasavertaisesti myös tässä, etteivät toisten linjojen opiskelijat joudu tekemään kohtuuttoman paljon töitä saatuihin opintopisteisiin verrattuna, ja toisaalta, että kaikki opiskelijat saisivat yhtä paljon ja yhtä laadukasta opetusta. On syytä kiinnittää huomiota myös siihen, miksi naiset kokivat miehiä enemmän, että opintopisteet eivät vastaa tehtyä työmäärää. Tässäkin voisi auttaa se, että oppimistavoitteet ja läpäisyvaatimukset käydään yhteisesti kurssin alussa läpi ja niistä myös pidetään kiinni. Mikäli opettajilla on vaikeuksia resursoida työtuntejaan opetukseen ja opiskelijoiden ohjaukseen tulisi asiaan kiinnittää huomiota myös yliopistotalle.

Suuri ongelma ELO:lla tuntuu olevan opintopisteiden kirjaaminen opiskelijoiden opintorekisteriin ajallaan. Vain noin kolmasosa kyselyyn vastanneista ilmoitti saaneensa opintopisteet ajallaan, kun suurin osa ei ollut saanut ja oli jopa joutunut kysymään puuttuvien opintopisteiden perään. Tämä on opiskelijan oikeusturvan kannalta ongelmallista, sillä opintopisteet ovat opiskelijalle hieman sama asia kuin työntekijälle palkka tehdystä työstä. Opintopisteiden myöhästyminen voi hankaloittaa Kelan kanssa toimimista, mikäli opiskelija on oikeutettu opintotukeen. Lisäksi on vaara, että jos opiskelija ei itse ole tarkka ja muistuta mahdollisista puuttuvista opintopisteistä, ne voivat jäädä opiskelijalta kokonaan saamatta. Opintopisteiden myöhästymiselle tuntuu olevan ELO:lla vielä normaalia vähemmän tekosyitä kun kursseista ei yleensä saa arvosanaa ja etenkin jos kurssin läpäisee pelkällä läsnäololla eikä kurssin sisältöön kuulu esimerkiksi kurssin päättymisen jälkeen palautettavia kirjallisia töitä. Tässä on siis selkeästi iso parannuksen paikka koko laitoksella ja isolla osalla henkilökunnasta.

”Opintopisteiden saanti reksiteriin on vaatinut monesti pyyntöjen ja muistutusten lähettämistä (...) Jotkut opettajat ovat kuitenkin hoitaneet asian täysin hyvin.”

Aalto-yliopiston yleinen kurssipalaute on otettu käyttöön myös ELO:lla, ja se tulee WebOodin kautta opiskelijan sähköpostiin automaattisesti kun tämä on ilmoittautunut kurssille. Kyselyn vastaajat ilmoittivat kuitenkin ongelmista WebOodin kautta tulevaan palautelomakkeeseen: se tulee yleensä liian aikaisessa vaiheessa kurssia jolloin se helposti unohtuu, ja se on ELO:n käyttötarkoituksiin ainakin osin sopimaton. Ongelmana ovat myös kurssit, joihin ei vaadita ilmoittautumista WebOodin kautta vaan ilmoittautuminen tapahtuu esimerkiksi sähköpostitse. Tällöin kurssipalautetta ei myöskään lähetetä automaattisesti kurssin osallistujille ja se voi jäädä kokonaan keräämättä. Kurssipalaute olisi kuitenkin oiva työkalu opetuksen kehittämisessä ja sellaisena sitä tulisi myös käsitellä. Mikäli Aallon yleinen kurssipalaute ei sovellu ELO:n opetuskäyttöön, voisi olla hyvä suunnitella omat lomakkeet sekä kurseja että projekteja varten. Kursseilla kurssipalautteet olisi hyvä kerätä yhteisesti kurssin loppupuolella, jolloin varmistetaan, että kaikki paikalla olevat opiskelijat sen täyttävät, kuten eräs opiskelija ehdottaa:

”Jos määrärahat ovat sidonnaisia palautteeseen, kurssipalautteen teon tulisi olla pakollinen viimeisenä päivänä purun yhteydessä, jolloin lehtori tai professori siitä muistuttaisi.”

Kurssipalautteesta saatua tietoa tulisi myös aktiivisesti käyttää tulevaa opetusta suunniteltaessa, ettei palautteita vain arkistoida ja kuitata saaduksi. Ylipäättään se, että ELO:lla kaikkia kurssi-ilmoittautumisia ei kerätä WebOodin kautta, hankaloittaa kurssien seuraamista usealla tavalla: kursien opintopisteet unohtuvat helpommin, kurssipalautteita ei kerätä ja kurssien aikataulut ja sisällöt eivät ole opiskelijoiden tiedossa ja helposti saatavilla. Toki myös WebOodissa olevista kursseista voi puuttua tarkemmat kurssikuvaukset, aikataulut ja kurssien tavoitteet, mutta ainakin niiden osallistujatiedot ovat siellä tallessa ja palautelomakkeet lähtevät opiskelijoille automaattisesti.

Kyselyn vastaajien mukaan opetushenkilöstö on pääsääntöisesti hyvin tavoitettavissa myös kurssien ulkopuolella. Kuitenkin huomiota olisi hyvä kiinnittää erityisesti sähköposteihin vastaamiseen, sillä eräät vastaajat kertoivat että heidän oli ollut vaikea saada vastausta viesteihinsä. Esimerkiksi viikoittainen päivystysaika, jolloin opettajat olisivat tavoitettavissa joko paikan päällä tai puhelimitse, voisi olla yksi mahdollisuus parantaa saavutettavuutta kaikille opiskelijoille.

HOPS-keskustelun mahdollisuus tulee olla kaikilla opiskelijoilla, mutta myös keskustelun sisältöä voisi suunnitella tarkemmin. Oman kokemukseni mukaan HOPS-keskusteluissa lähinnä tutkitaan,

mitä pakollisia kursseja opiskelijalta puuttuu ja mitä kursseja ELO:lla on lukujärjestyksen mukaan tulossa, joista opiskelija voi sitten valita mieleisensä. Keskustelu olisi kuitenkin hyvä tilaisuus puhua laajemmin siitä, missä opiskelija kokee olevansa opintojen osalta menossa, mitä kehitystarpeita hänellä vielä on ja mihin suuntaan opintoja kannattaisi pitkällä tähtäimellä – ei vain seuraavan lukukauden tai lukuvuoden puitteissa – viedä. Kyselyn vastaajista lavastustaiteen ja pukusuunnittelun opiskelijat olivat eniten kokeneet hyötynensä HOPS-keskusteluista. Tässä olisi hyvä paikka laitoksen sisäiselle keskustelulle ja tietojen vaihtamiselle, jotta muiden linjojen opiskelijoille saataisiin HOPS-keskusteluista sama hyöty kuin lavastustaiteen opiskelijoille.

5.4 Oppiminen vaatii henkilökohtaista ohjausta

Kyselyyn vastanneista miehet olivat tehneet hieman enemmän virallisia harjoituselokuvia oman pääaineensa taiteellisesti vastaavana, kun taas naiset olivat tehneet hieman enemmän niin sanottuja välitöitä. Virallisissa harjoituselokuviissa on yleensä isompi budjetti ja paremmat resurssit sekä vastaajien mukaan parempi mahdollisuus saada henkilökunnan tukea ja ohjausta. Ero määrissä sukupuolten välillä ei ole tilastollisesti merkittävä, mutta olisi tärkeää pitää huolta, että kaikilla on mahdollisuus tehdä saman verran virallisia harjoituselokuvia. Olisi myös syytä tarkastella, miten välitöitä tuotetaan ja millaisia resursseja opettajilla on käyttää niiden ohjaamiseen. Myös opiskelijoiden on hyvä olla tietoisia, millaiset resurssit on mahdollista saada käyttöön välitöitä tehtäessä sekä millaista ohjausta heillä on lupa odottaa oman linjansa henkilökunnalta. Vaikka omaehtoisten välitöiden tekeminen voi auttaa oman taiteilijuuden kehittämisessä, tulee muistaa, että koulun tehtävä on ensisijaisesti opettaa eikä vain tarjota resursseja lyhytelokuvien tekemiseen.

Huolimatta siitä, että suurin osa opiskelijoista koki henkilökunnan saavutettavuuden helpoksi, iso osa vastaajista ilmoitti ettei ollut saanut ohjausta ja tukea sekä palautetta harjoituselokuvista, tai oli epävarma niiden saamisesta. Osa vastauksista selittyy niillä opiskelijoilla, jotka eivät olleet tehneet harjoituselokuvia, mutta silti kielteiset ja epävarmat vastaukset kertovat siitä, että palautetta ei saa tarpeeksi tai se on annettu väärällä tavalla. Harjoitustöissä, ja opiskelussa ELO:lla ylipäätään, tulisi kehittää palautteen antamista koko prosessin ajalta. Palaute on olennaista, jotta opiskelijat hahmottavat omaa edistystään ja oppimistaan. Se on myös opettajille paras tapa saada tietoa siitä, missä vaiheessa opiskelija on menossa omassa kehityksessään tekijänä ja taiteilijana. Tekemällä oppiminen, eli harjoitustöiden tekeminen, on aivan keskeinen oppimisen tapa taideaineissa. Tekemisestä saatu oppi jää vajaaksi mikäli siitä ei saa tarpeeksi ja oikeanlaista palautetta. Palautetta olisi tärkeää saada tuotannon eri vaiheissa, myöskin työskentelystä ja työtavoista eikä pelkästään taiteellisesta lopputuloksesta. Projekteille, etenkin virallisille harjoituselokuville, olisi hyvä asettaa selkeät oppi-

mistavoitteet jotka kaikki opiskelijat myös sisäistävät ja palautteen antamisen tulisi keskittyä opiskelijan kehittymiseen omassa työnkuvassaan. Tätä varten henkilökohtainen ohjaus on äärimmäisen tärkeää, jotta opettajakunta pysyy kärryillä siinä missä vaiheessa kunkin opiskelijan kehitys on menossa ja millaisiin haasteisiin tulisi mahdollisesti keskittyä. Opiskelijoiden ei tulisi joutua pyytämään palautetta, ei harjoitus- eikä lopputöissä, vaan sen tulisi olla luonteva osa itse prosessia. Palautteenantoa tulisi myös systemaattisesti opettaa, sillä on se on tärkeä osa monia elokuva-alan toimenkuvia niin taiteilijana kuin ryhmän esimiehenä.

Henkilökohtaisen ohjauksen tarve nousi kyselyn avovastauksissa esiin sekä suhteessa harjoitustöihin että yleisesti opintoihin. Koska henkilökohtainen ohjaus on yksi tärkeimmistä, ellei tärkein opetusmetodi ELO:lla siihen tulisi panostaa mahdollisimman paljon. Tähän pitäisi myös ainakin teoriassa olla resursseja opiskelijamäärän ollessa poikkeuksellisen alhainen suhteessa opetushenkilökunnan määrään. Myös välitöitä tehdessä pitäisi olla mahdollisuus henkilökohtaiseen ohjaukseen. Ohjauksen ja tuen tarve tulisi huomioida myös Aalto-yliopiston johtoportaan sekä opetussuunnitelmia että määrärahoja suunnitellessa. Taideaineissa opiskelijat tarvitsevat keskimääräistä enemmän henkilökohtaista ohjausta kuin tiedeaineissa, eikä perinteinen luentomallinen opetus ole keskeisin eikä paras tapa kouluttaa taiteilijoita ja elokuvan tekijöitä. Myös esimiestehtävien ja ryhmän johtamisen opettaminen vaatii henkilökohtaista ohjausta, ja paras hetki siihen olisi kun prosessi on vielä käynnissä.

Se, että varsin suuri osa vastaajista ei osannut sanoa, olivatko heidän harjoituselokuvista tai kandidatin tai maisteritöistä saamansa opintopisteet oikeellisia suhteessa tehtyyn työhön, kertoo mielestäni siitä, että opiskelijoilla ei ole tarpeeksi hyvää käsitystä siitä, mitä heiltä odotetaan taiteellisesti tai akateemisesti. Se voi myös kertoa siitä, että omaa työtä ei osata kunnolla suunnitella ja aikatauluttaa. Vaikka elokuva-alalla joutuukin tekemään paljon etenkin suunnittelutyötä, josta ei välttämättä saa palkkaa, etenkin jos projektit eivät lähde tuotantoon, olisi tärkeää opettaa myös oman työn resursointia. On myös opettajakunnan vastuulla, että projektit pysyvät sellaisissa mitoissa, että ne voi annettujen opintopisteiden sisällä saada valmiiksi. Tämä on tärkeä taito työelämässä, jossa budjetit ja aikataulut ovat tarkkoja ja työntekijöiden loppuun palamisen riski suuri.

Myöskin se, ettei moni osannut arvioida oman lopputyönsä arvosanan oikeellisuutta kielii siitä, ettei opiskelijoilla ole kunnollista käsitystä siitä, mitä heiltä akateemisesti vaaditaan. Koska kyseessä on kuitenkin yliopisto, tulisi lopputyövaatimusten olla selkeät ja samat kaikille. Olisi myös tärkeää, että tieteellistä kirjoittamista harjoitettaisiin sekä kandidatin että maisterivaiheen aikana. ELO:n kurssit ovat hyvin käytäntöpainotteisia (pois lukien elokuvahistoria), ja minkäänlainen teoria loistaa usein

poissaolollaan. Olisikin hyvä miettiä, miten voidaan yhdistää teoriaopintoja käytäntöön, ja voisiko jopa projekteissa olla jokin pakollinen teoriaosuus. Koska ELO on yliopistotason korkeakoulu, tulee sen vaatimustason erota ammattikorkeakouluista, joissa vielä voimakkaammin opetetaan käytännön tasolla ihmisiä ammattiin.

5.5 Kokemukset epäasiallisesta kohtelusta

Koulun viihtyvyyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä näkyi selkeästi sekä Arabian kampuksen sisäilmaongelmat sekä toisaalta kampuksen muuttaminen Otaniemeen vuoden 2017 alussa. Vaikuttaisi siltä, että Aalto-yliopisto ei ole tarpeeksi ajoissa ja tarpeeksi voimakkaasti tarttunut sisäilmaongelmiin, vaan niiden aiheuttamat oireet sekä vaikutus yleiseen ilmapiiriin ovat päässeet kärjistymään. Se, että opiskelijat eivät ole voineet osallistua lähiopetukseen, jos se on tapahtunut heille sopimattomissa tiloissa, tai jos opiskelijoilla ei ole ollut käytettävissään tarkoitukseen sopivia työtiloja kuten studioita, on selkeästi Aallon oman tasa-arvosuunnitelman ja esteettömyyden vastaista. Myös henkilökunnan sairastelut ovat vaikeuttaneet esimerkiksi henkilökohtaisen ohjauksen saamista. Vastauksien perusteella sisäilmaongelmat ja Aallon heikko puuttuminen niihin olivat heikentäneet joidenkin opiskelijoiden luottamusta kouluun ja sen henkilökuntaan.

Vaikka suurin osa vastaajista ei ole kokenut haittaa omasta sukupuolestaan ELO:lla tai omassa pääaineessaan, oli vastaajissa kuitenkin myös niitä, jotka olivat siitä kokeneet haittaa. Osa sanoi myös hyötynensä omasta sukupuolestaan. Vaikka yksittäinen henkilö voikin kokea saamansa erityiskohtelun hyödyllisenä tai ongelmattomana, ei se sitä välttämättä kokonaiskuvan kannalta ole, etenkin jos huomio tai avuntarjous kohdistuu nimenomaan sukupuoleen. En näe ongelmaa siinä, että toisia autetaan vaikka voimaa vaativissa fyysisissä töissä, mutta mikäli naiset saavat pyytämättä apua näissä tehtävissä ja esimerkiksi pienikokoiset miehet eivät, on kyse sukupuoleen perustuvasta syrjinnästä tai erityiskohtelusta. Toisten avustamisen tulisi olla kiinni avun tarvitsijan sen hetkisestä tarpeesta eikä sukupuoleen liitetyistä ennako-oletuksista.

Joissakin avovastauksissa toistui Kantolan (2005) tutkimuksessaan esiin nostamat luonnollisuuspuhe sekä sukupuolisokeus. Osa vastaajista nosti esiin myös esimerkiksi jo peruskoulussa opitut ja opetetut sukupuoliroolit, esimerkiksi sen, että naiset olisivat miehiä huonompia matematiikassa ja tekniikassa, sekä piilevät tai tiedostamattomat ennakoasenteet, joita ihmisillä on eri sukupuoliin liittyen. Kuitenkaan nämäkään vastaajat eivät osanneet yhdistää kokemaansa kohtelua suoraan sukupuoleen liittyväksi. Eräs vastaaja toi avovastauksessaan ilmi, että hän ei ollut kokenut sukupuoleen kohdistuvaa syrjintää, mutta hänen asemaansa erityisoppilaana ei huomioida riittävästi. Myös

tämän vastaajan kokemus kielii siitä, että Aallon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa sekä erityisesti sen toimeenpanossa on vielä parantamisen varaa.

Se, että peräti 40 prosenttia vastaajista oli havainnut tai kokenut jotain häirinnän tai kiusaamisen muotoja, on mielestäni hälyttävää sekä osoitus siitä, että ELO ei ole niin tasa-arvoinen kuin henkilökunnan jäsenet tai opiskelijat haluaisivat ajatella. Epäasiallisen kohtelun muodoista vastaajat olivat eniten kokeneet tai havainneet loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta sekä kiusaamista. Näitä olivat kokeneet tai havainneet suunnilleen samassa suhteessa sekä miehet että naiset. Tämän lisäksi miehillä oli hieman naisia enemmän kokemuksia tai havaintoja vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvista huomautuksista tai nimittelystä, kun taas naisten vastauksissa korostui ahdistavaksi koetut epäasialliset viestit tai puhelut miehiä enemmän. Miehistä kaksi vastaajaa ilmoitti havainneensa tai kokeneensa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi koettuja seksuaalisia ehdotuksia, kun naisilla tätä vastausta ei ilmennyt lainkaan. Myös se, että häirintään tai kiusaamiseen oli osallistunut henkilökunnan jäsen yhteensä kolmentoista vastaajan mukaan on erityisen vakavaa. Eräs vastaaja kirjoitti avovastauksessaan, että opettajan harjoittama syrjintä oli ahdistanut niin kovasti, että koulunkäynti oli häiriintynyt. Kyseinen vastaaja ei ollut myöskään kokenut saaneensa apua yliopiston taholta, vaikka oli tehnyt asiasta ilmoituksen. Vaikka opiskelijoiden keskinäinen häirintä on myös tuomittavaa, ja siihen tulisi mahdollisuuksien mukaan puuttua, on henkilökunnan harjoittama häirintä, kiusaaminen tai syrjintä opiskelijan kannalta erityisen ongelmallista. Aalto-yliopiston tulisi valmistautua myös tällaisiin tilanteisiin ja tarttua niihin erityisellä vakavuudella, jotta opiskelija pystyisi jatkamaan opintojaan huoletta ja säilyttämään luottamuksensa kouluyhteisöä kohtaan. Myös AYY:n (2016) selvityksen mukaan taiteiden ja suunnittelun korkeakoulussa on muihin Aallon korkeakouluihin verrattuna korkeampi määrä epäasiallisen kohtelun kokemuksia. Olisikin syytä pohtia miksi juuri taidealoilla korostuvat erilaiset epäasiallisen kohtelun muodot ja miten niihin tulisi puuttua.

Se, että häirintätapauksia ilmoitettiin näinkin paljon vaikka iso osa vastaajista piti ELO:a tasa-arvoisena, kertoo mielestäni siitä, että tällaisia tapauksia pidetään helposti yksittäistapauksina eikä nähdä niiden taustalla toimivia rakenteita. Avovastauksissakin muutamat henkilöt korostivat ELO:n hyvää yhteishenkeä. Toisaalta toiset vastaajat sanoivat, että ELO:n ilmapiiri on kovempi suhteessa esimerkiksi Teatterikorkeakoulun ilmapiiriin, jossa vastaajien mielestä myös sukupuolista ja niihin vaikuttavista rakenteista käydään jatkuvasti keskustelua. Leikkimielisiksikin tarkoitetut kommentit, seksismin tai syrjinnän vähättely sekä opiskelijoiden kyvykkyyden kyseenalaistaminen sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, etenkin kun ne tulevat auktoriteettiasemassa olevalta

henkilöltä, voivat vahingoittaa paitsi kohteena olevaa henkilöä myös koulun ilmapiiriä sekä pönkittää olemassa olevia rakenteita.

ELO-yhteisön pienuuden etu on siinä, että opiskelijat tuntevat sekä toisensa että henkilökunnan hyvin. Toisaalta se voi asettaa myös haasteita siihen, miten ongelmatilanteista uskalletaan puhua ja kuinka niihin puututaan. Häirintää tai kiusaamista kokeneista vain puolet oli kertonut heitä häirinneelle henkilölle, että tämän tulisi lopettaa epätoivottu käytös, samoin vain puolet oli ilmoittanut koulun henkilökunnalle tapauksista. Se miten näitä ilmoituksia koulun puolesta käsitellään ja kuinka hyvin ilmoittanut henkilö pidetään ajan tasalla siitä, mitä toimenpiteitä asialle ollaan tekemässä joko nostaa tai laskee kynnystä ilmoittaa ongelmatilanteista tulevaisuudessa. Jokaisen oppilaitoksen tulisi pyrkiä siihen, että kaikenlaiselle häirinnälle ja kiusaamiselle on nollatoleranssi ja että näitä kokevat henkilöt ilmoittaisivat aina tapauksista eteenpäin.

5.6 ELO:n tasa-arvohaasteet ja mitä niille tulisi tehdä

Oman kokemuksen mukaan ELO:lla on pääsääntöisesti hyvä yhteishenki opiskelijoiden kesken sekä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä, eikä mitään kovin ilmeistä syrjinnän riskiä ole olemassa. Kuitenkin Kantolan (2005) tutkimuksessaan esiin nostamat sukupuolisokeus ja sukupuolineutraaliuden ihanne ovat mielestäni myös ELO:n haasteita. Vertaamalla tämän kyselyn tuloksia Kantolan valtio-opin laitokselle tekemään tutkimukseen sekä Rantalan (2013) oikeustieteellisen tiedekunnan selvitykseen huomaa paljon yhteneväisyyksiä opiskelijoiden vastauksissa ja asenteissa. Niin Kantolan kuin Rantalankin tutkimuksissa kävi ilmi, että opiskelijat sekoittavat helposti tasa-arvon tavoitetilan siihen, mikä todellinen tilanne tällä hetkellä on. Opiskelijoilla on tarve nähdä oma koulu tasa-arvoisena ja syrjimättömänä, ja yhteishenkeä pidetään tärkeänä, vaikka se kätkeytyy sisäin piileviä ennakkosenteita ja suoranaista häirintää. Epätasa-arvoa ei herkästi haluta nähdä, vaikka tämänkin kyselyn vastaajista useilla oli omia kokemuksia esimerkiksi häirinnästä tai kiusaamisesta. Sille voi olla monia syitä, miksi häirintää kokenut henkilö ei ilmoita epäasiallisesta kohtelusta eteenpäin, mutta on koulun tehtävä varmistaa, ettei se johdu tiedon puutteesta tai pelosta. Kaikilla opiskelijoilla tulisi olla tiedossa, kenen tai minkä tahon puoleen kääntyä ongelmatilanteissa, ja kynnyksen siihen tulisi olla mahdollisimman matala.

Tunnistan myös Kantolan (2005) tutkimuksessaan nimeämät erilaiset puhutavat, joita opiskelijat käyttivät tasa-arvosta puhuessaan. Erityisesti pätevyys- ja yksilöllisyyspuhe ovat mielestäni kiinteä osa paitsi ELO:n myös koko elokuva-alan tapaa käsitellä tasa-arvoa ja sukupuolten epätasajakoa tietyissä asioissa. Vaikka pyrittäisiin valitsemaan kouluun vain lahjakkaimmat hakijat tai rahoitta-

maan elokuvatuotantoja ja käsikirjoituksia vain taiteellisilla meriiteillä, ei sukupuolten tasa-arvoon tulla pääsemään, elleivät näitä päätöksiä tekevät henkilöt ole valmiita tutkimaan omia piileviä asenteitaan ja ennakkoluulojaan. Sitä ennen koulun tulisi tasa-arvosuunnitelmaa toteuttaessaan pyrkiä eliminoimaan kaikki mahdolliset tietoiset tai tiedostamattomat subjektiiviset vaikuttimet, joita vaikka pääsykoeraadilla voi olla. Esimerkiksi opiskelijahaussa tulisi vähintään ennakkotehtävien mutta myös pääsykoetehtävien osalta aina kun se on mahdollista pyrkiä kohti anonyymia hakuprosessia. Tämä toki tietää lisää työtä koulun henkilökunnalle hakuprosessiin, mutta se olisi käytännössä ainoa tapa eliminoida mahdolliset piilevät ennakkoasenteet, jotka voivat vaikuttaa opiskelijavalintoihin valitsijan niitä tiedostamatta.

Kuten joistakin opiskelijoiden vastauksista kävi ilmi sukupuolesta ja sen representaatioista ei juurikaan puhuta ELO:lla eikä käsitellä miten esimerkiksi elokuvantekijän sukupuoli vaikuttaa hänen näkemyksiinsä ja kokemuksiinsa, ja näiden kautta myös tehtävään taiteeseen. Keskustelun tarve nousi esiin myös kyselyn avovastauksissa.

”Minua ihmetyttää, että ELOlla ei puhuta sukupuolen ja identiteetin luonteesta ja rakentumisesta. Kyseessä on kaikenlävistävä mekanismi, joka vaikuttaa paitsi opiskelijayhteisöimme dynamiikkaan ja sitä kautta koko alaan, myös taiteeseen, jota meidän olisi tarkoitus tehdä. Esimerkiksi Teatterikorkeakoulussa aiheesta keskustellaan systemaattisesti.”

Sen sijaan että oletetaan tasa-arvon toteutuvan siitä puhumatta, pitäisi erityisesti elokuvia ja TV:tä tekevien olla tietoisia omista ennakkoasenteistaan ja siitä, miten se mahdollisesti näkyy representatioina heidän tekemässään taiteessa. Keskustelua sukupuolesta sekä muista henkilön positioon vaikuttavista ominaisuuksista ei tule jättää mihinkään yksittäiseen tilaisuuteen tai kurssiin, vaan sitä tulisi ylläpitää kaikessa opetuksessa ja erityisesti harjoitusproduktioissa. Mikäli opiskelijat eivät ole tietoisia omista asenteistaan ja käsityksistään muun muassa sukupuoliin liittyen, tulevat he helposti toistaneeksi niihin liitettyjä stereotypioita ja ennakkoluuloja omissa töissään.

Samoin muuhun kuin sukupuoleen liittyvät tekijät kuten esimerkiksi seksuaalisuus, etninen tausta, sosioekonominen luokka tai vammaisuus tulisi muistaa kaikissa koulun toiminnoissa aina pääsykokeista lopputöiden tekemiseen asti. Osa tämän kyselyn vastaajistakin otti esille, että heidän asemaansa kielivähemmistöön kuuluvana tai erityisoppilaana ei oltu huomioitu tarpeeksi. ELO:n opiskelijademografia on vielä hyvin homogeeninen ja hyvin valkoinen, kuten eräs vastaaja huomauttaa, ja ELO:n tulisi aktiivisesti pyrkiä kohti moniäänisempää opiskelijakuntaa.

”En usko, että pääsykokeissa mietitään sitä, kuinka tämä koulu voisi antaa äänen niille, jotka Suomessa sen tarvitsevat. On ihan fuulaa ajatella, että ihmistä voi katsoa vain sel-laisenaan pääsykokeissa, tehtävän toteutuksena, sukupuolitulastona tai eliönä mikro-skoopin valossa. Opiskelijavalinnat suosivat hyväkäyttöksiä valkoisia ihmisiä. Ja sen mukaan täällä tehdään elokuvaikin.”

Mitä tulee opetuksen ja muiden koulun käytäntöjen epäjohtamukaisuuteen, olisi kaikkien opiske-lijoiden oikeusturvan kannalta ehdottoman tärkeää, että tiedottamisessa, opetuksessa sekä palaut-teen keräämisessä ja sen hyödyntämisessä noudatetaan yhteistä linjaa. Alkuun kaikkien kurssien tiedot ja ilmoittautumiset tulisi löytyä WebOodista, vaikka se yksin ei vielä takaakaan, että opetus on kaikilla linjoilla yhtä laadukasta ja että opiskelijat ovat tietoisia oppimistavoitteista. Kurssien räätälöiminen opiskelijoiden toiveita vastaavaksi tulisi tehdä jo lukujärjestyksen suunnitteluvaihees-sa, eikä jättää sitä kurssin aloittamisen ajankohtaan. Tällä hetkellä esimerkiksi opiskelijoiden harjoi-tustöistä saama palaute tulee lähinnä suullisesti, jolloin siitä ei jää mitään merkintää mihinkään. Vaikka suullinen palautteenanto on keskustelun kannalta hyvä, olisi palautteenannossa syytä harkita myös kirjallista palautetta. Tätä kirjallista palautetta olisi myös helpompi käyttää opetuksen kehi-tyksessä kuin suullista palautetta, joka helposti unohtuu heti palautetilaisuuden jälkeen. Palaut-teenannossa opiskelijoille tulisi myös olla systemaattinen, eikä sitä pitäisi joutua erikseen pyytä-mään.

Henkilökohtaisen ohjauksen lisääminen olisi opiskelijoiden vastausten perusteella tärkeää. Joiden-kin vastaajien toiveena oli ollut se, että koulussa olisi ainakin yksi henkilö, joka tietäisi ja jota kiin-nostaisi opiskelijan koko opiskeluajan kehityskaari omalla opintoalallaan sekä taiteilijana. Vaikka opetusvastuu kandi- ja maisteriopinnoista olisikin jaettu eri henkilöille opetushenkilökunnassa, kannattaisi pohtia, miten sisään otettujen opiskelijoiden ohjaus jaetaan pitkällä tähtäimellä. Ehkä kullakin linjan opettajalla tai professorilla voisi olla tietyt opiskelijat, joiden kehittymistä he seuraa-vat koko tämän opintouran ajan. Toki on tärkeää, että myös muut linjan ja laitoksen opettajat osal-listuvat kaikkien opiskelijoiden ohjaukseen, koska opettajakunnassa on vaihtuvuutta tietyin vä-liajoin. Myös opiskelijatuutorointia ja -mentorointia laitoksen sisällä voisi kehittää. Yksi mahdolli-suus voisi olla, että kullekin kandiopinnoista maisterivaiheeseen siirtyvälle opiskelijalle nimetään joku alemman vuosikurssin opiskelija mentoroitavaksi. Näin opiskelijat voisivat saada vertaistukea toisiltaan ja opinnoissaan alussa olevat opiskelijat voisivat oppia pidemmälle edenneiltä opiskeli-joilta heidän oppimisprosesseistaan.

ELO:lle on oman kokemukseni mukaan ollut tyypillistä tietynlainen rentous ja epäbyrokraattisuus kurssien järjestämisessä ja opintoasioiden hoitamisessa, ja joissakin tilanteissa se on tuntunut pa-

remmalta ratkaisulta kuin tiukat akateemiset vaatimukset. Kuitenkin yhteiset pelisäännöt ja niistä kiinni pitäminen parantaisivat opiskelijoiden oikeusturvaa ja selkiyttäisivät oppimistavoitteita. Ne antaisivat myöskin selkeämmän kuvan opiskelijoille, mitä heillä on oikeus vaatia koululta ja toisaalta mitä heiltä vaaditaan sekä taiteellisessa että akateemisessa mielessä.

6 OMAN OPPIMISPROSESSIN ARVIOINTI

Aloitin tämän työn suunnittelun melko pian kandidaatin tutkinnon suoritettuani ja se on ollut noin kaksi vuotta tekeillä. Samaan aikaan suoritin opintoja sukupuolentutkimuksessa Helsingin yliopistossa, ja se auttoi minua saamaan paitsi lähdemateriaalia myös perspektiiviä oman työni tekemiseen. Työtä suunnitellessani sain monenlaisia ohjeita ja mielipiteitä siitä, miten tutkimus tulisi suorittaa ja keitä tulisi valikoida sen kohderyhmään. Vaikka esimerkiksi muutamaa valittua opiskelijaa haastatteleamalla olisi voinut päästä syvemmälle joihinkin teemoihin, ei sillä metodilla olisi saanut aikaan näin kattavaa aineistoa opiskelijoiden kokemuksista ja käsitystä ELO:n kokonaistilanteesta. Siksi uskon, että kaikille perustutkintoa suorittaville opiskelijoille avoin verkkokysely puolustaa paikkaansa etenkin nyt kun tulokset ovat valmiita.

Kyselyä muodostaessani pohdin tarkkaan, kuinka voisin selvittää haluamiani asioita johdattelematta vastaajia liikaa kysymyksenasettelullani. Kyselyn tuloksista sekä niiden vertailusta muissa yliopistoissa tehtyihin tasa-arvoselvityksiin kävi kuitenkin selväksi, että paras tapa oli kysyä mahdollisimman selkeitä ja konkreettisia kysymyksiä. Esimerkiksi koulun ilmapiiriä yleisemmällä tasolla tiedustelevat kysymykset antoivat jokseenkin eri kuvan ELO:lla vallitsevasta tasa-arvotilanteesta kuin konkreettisiin ongelmatilanteisiin ja –tapauksiin pureutuvat kysymykset. Toisaalta näiden kahdenlaisten kysymysten välinen ristiriita tuotti myös mielenkiintoisen kuvan siitä, millaisena opiskelijat kokevat ELO:n tasa-arvotilanteen ja millainen se todellisuudessa on, eli ihannetilanteen ja todellisuuden välillä on olemassa jonkinlainen ristiriita.

Toivon, että olisin osannut ottaa paremmin huomioon eri linjojen väliset erot opetusmetodeissa. Etenkin näyttämölavastuksen ja niitä pukusuunnittelun opiskelijoita, jotka eivät suuntaudu elokuvan tekemiseen en osannut tarpeeksi hyvin huomioda kyselyä muodostaessani. Siksi etenkin harjoituselokuvia käsittelevän osion kysymykset olivat huonosti muotoiltuja, eivätkä kaikki lavastustaitteen opiskelijat kokeneet voivansa vastata niihin kattavasti. Tämä oli virhe ja se olisi ollut helposti korjattavissa, jos olisin ajoissa tajunnut perehtyä kyseisten linjojen opetukseen paremmin. Toisaalta tämä lapsus osoittaa sen, kuinka eriytyneitä linjat ELO:ssa ovat ja kuinka vähän lopulta tiedämme toistemme opinnoista. Ei niin yllättävästi vastauksista kävi myös ilmi, että osa laitokseen kuuluvista pukusuunnittelun tai lavastuksen opiskelijoista tuntee ulkopuolisuutta ELO:lla ja enemmän yhteenkuuluvuutta Teatterikorkeakoulun kanssa.

Lisäksi kielivähemmistöjen huomioon ottaminen ainakin englannin- ja ruotsinkielisillä versioilla kyselystä olisi aikataulun salliessa voinut rikastuttaa saamiani vastauksia. Kuitenkin myös suomenkieliseen kyselyyn oli ainakin joitakin kielivähemmistöihin kuuluvia vastannut, ja arvostan vaivannäköä etenkin, jos se on vaatinut itsenäistä kysymysten kääntämistä vastaajilta. Tässä tutkimuksessa en myöskään kysynyt opiskelijoiden kokemuksia opetushenkilökunnan sukupuolijakaumasta tai sen vaikutuksesta laitoksen ilmapiiriin ja opetukseen, mikä olisi ollut hyvä lisä tuomaan valoa opiskelijoiden kokemukseen tasa-arvosta.

Tämä lopputyöprosessi sekä erityisesti Helsingin yliopiston sukupuolentutkimuksessa suorittamani kurssit herättivät minussa sisäisen tutkijan, jota en edes uskonut olevan olemassa. En osannut oikeastaan kaivata akateemisuutta tai teoreettisuutta ELO:n opintoihin ennen kuin suoritin kursseja toisessa yliopistossa. Kuitenkin nyt opintojeni aivan loppusuoralla toivoisin, että olisin suorittanut enemmän kursseja muualla, ja saanut paremman perehdytyksen etenkin tutkimuksen tekemiseen. Elokuvan ja sukupuolen risteämäkohta on paitsi opintojeni myös henkilökohtaisten kiinnostusteni vuoksi aihe, jota haluaisin tutkia myös jatkossa. Tämän tutkimuksen pohjalta keksin myös useita mahdollisia jatkotutkimusaiheita, joilla aihetta voisi laajentaa ja syventää, sekä täysin itsenäisiä elokuvaan ja sukupuoleen liittyviä tutkimusaiheita.

ELO:n tasa-arvoon liittyvää selvitystä voisi jatkaa koskemaan myös henkilökuntaa ja jatko-opiskelijoita, ja selvittää, eroavatko heidän kokemuksensa perustutkinto-opiskelijoiden kokemuksista. Kun tässä tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia ELO:n tasa-arvotilanteesta, olisi kiinnostavaa tutkia myös opiskelijoiden omia asenteita ja käsityksiä liittyen tasa-arvoon ja sukupuoliin sekä sitä, miten ne ovat mahdollisesti muuttuneet ELO:lla opiskellessa. Tämä tutkimus ei myöskään antanut tarpeeksi kattavaa aineistoa opiskelijoiden maisterielokuvista, jotta niitä olisi voinut vertailla esimerkiksi budjetin osalta. Voisi olla avaavaa selvittää, onko sukupuolten välillä eroa siinä, ketkä tekevät lopputyönsä kokonaan ELO:n tuotantoina ja budjetilla, ja ketkä lähtevät tekemään lopputyötä ensisijaisesti koulun ulkopuolisena tuotantona, ja ehkä jopa esikoispitkää elokuvaansa.

Elokuva-ala itsessään on myös varsinainen runsaudensarvi mahdollista jatkotutkimusta ajatellen. Olisi kiinnostavaa selvittää koulusta valmistuneiden työtilannetta sekä elämänpolkuja laajemmin, koska kaikki elokuvakoulusta valmistuneetkaan eivät jää elokuva-alalle. Mahdollisesti voisi tehdä vertailua eri elokuvakoulutusta tarjoavien koulujen, eli ELO:n ja eri ammattikorkeakoulujen välillä heidän opiskelijoidensa työllistymisestä alalle sekä työnkuvista. Laajemman tasa-arvoselvityksen tekeminen elokuva-alalla työskenteleville onnistuisi esimerkiksi liiton tai vaikka WIFT Finlandin

kautta. Itse olen ELO:lla opiskellessani saanut arvokkaita kontakteja, joista on ollut minulle hyötyä työelämässä. Myöskin pelkkä koulun nimi on tuntunut vaikuttavan ihmisten ja työnantajien mieliin minusta työntekijänä. Olisi mielenkiintoista tutkia miten jo kouluaikana luodut suhteet vaikuttavat työllistymiseen sekä myöhempään urakehitykseen.

Minulle tämä opinnäytetyöprosessi, ja oikeastaan koko maisteriopintoaika on ollut erityisen antoisa. Se on terävöittänyt omaa näkökulmaani sekä elokuvantekoon että laajemmin ympäröivään yhteiskuntaan ja maailmaan. Olen aiempaa kiinnostuneempi paitsi tekijöiden tasa-arvosta myös elokuvien ja television tuottamista representaatioista, ja ymmärrän niiden vaikutuksen yleisöön entistä paremmin. Sukupuolentutkimuksen opintojen lisääminen opintokokonaisuuteeni on nostattanut mieleeni uusia kysymyksiä liittyen elokuva-alaan, ja viime aikaiset keskustelut alan tasa-arvosta ovat osoittaneet, että tarvetta tämänkaltaiselle tutkimukselle on. Toivon, että tästä työstä on jatkossa apua opetuksen kehittämisessä ELO:lla sekä mahdollisesti muilla taidealoilla, ja että se nostaisi esiin tasa-arvosta keskustelemisen tärkeyden.

KIITOKSET

Haluaisin kiittää työssäni auttaneita henkilöitä ja tahoja.

Erityiskiitos kaikille opiskelijoille, jotka käyttivät aikaansa kyselyyni vastaamiseen. Vastauksenne olivat pohdittuja ja antoivat minulle entistä monipuolisemman käsityksen opinahjostani, jonka luulin jo tuntevani varsin hyvin.

Kiitos lopputyöni ohjaajalle Raija Talviolle kommentaisto ja kannustuksesta. Kiitos myös Kirsi Rinteelle prosessin mukana kulkemisesta ja työhöni uskomisesta, sekä kaikille maisteriklinikalla kanssani yhtä aikaa käyneille opiskelijoille kommentaistanne. Tiina Tattarille kiitokset vaivannäöstä ja avusta tilastojen etsimisessä.

Suuri kiitos ystäväilleni työn lukemisesta ja elokuva-alan ulkopuolisen perspektiivin antamisesta.

LÄHTEET

Aalto-yliopiston yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 2016-2018.

http://www.aalto.fi/fi/midcom-serveattachmentguid-1e5fbbf85468386fbbf11e59c0eadcfb9574a964a96/aalto-yliopiston_yhdenvertaisuus-ja_tasa-arvosuunnitelma_2016-2018.pdf

Tulostettu 7.4.2017

AYY:n ja Aalto-yliopiston yhdenvertaisuuskysely 2016. Aalto-yliopisto ja Aalto-yliopiston ylioppilaskunta.

Kantola, Johanna 2005. *Mykät, kuurot ja kadotetut. Sukupuolten välinen tasa-arvo Helsingin yliopiston valtio-opin laitoksella.* Acta Politica 29 (Helsinki: Yliopistopaino).

Opetushallituksen tasa-arvokyselylomake 2015.

http://www.oph.fi/download/173399_Tasa-arvokysely.pdf

Tulostettu 7.4.2017

Rantala, Marjo 2013. *Oikeustiede, tiedekunta ja sukupuoli. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tasa-arvoselvitys 2011-2012.*

<http://www.helsinki.fi/oikeustiede/tiedekunta/Tasa-arvoselvitys.pdf>

Tulostettu 7.4.2017

Talvio, Raija 2016. Naisten eurot. *Lehtiset* 1/2016, 30-32.

Tampereen yliopiston Työelämän tutkimuskeskuksen tasa-arvokysely.

https://www.tasa-arvokysely.fi/ohjeet/Verkkokyselylomake_yksityinen_sektori.pdf

Tulostettu 10.1.2017

Tuotanto-ohjeistus fiktion ja dokumentin harjoituselokuville 2015. Aalto-yliopisto, elokuvataiteen ja lavastustaiteen laitos.

Päivätty 29.9.2015.

Aalto-yliopiston avaintietoa ja vuosittaiset raportit.

http://www.aalto.fi/fi/about/reports_and_statistics/

Tulostettu 8.4.2017

LIITE 1

Tutkimuskysymykset (tähdellä merkityt kysymykset olivat pakollisia)

Peruskysymykset

Ikä *

- a) 18-20
- b) 21-25
- c) 26-30
- d) 31-35
- e) 36-40
- f) 41 tai vanhempi

Sukupuoli *

- a) nainen
- b) mies
- c) muu

Aloitusvuosi ELO:lla *

(avoin vastauskenttä)

Oletko kandidaatti- vai maisterivaiheen opiskelija? *

- a) kandidaatti
- b) maisteri

Pääaine*

- a) Dokumentaarinen elokuva
- b) Elokuva- ja TV-käsikirjoitus
- c) Elokuva- ja TV-tuotanto
- d) Elokuvaleikkaus
- e) Elokuvaohjaus
- f) Elokuvaus
- g) Elokuvaäänitys ja –äänisuunnittelu
- h) Elokuva- ja TV-lavastus
- i) Näyttämölavastus
- j) Pukusuunnittelu

Mahdollinen sivuaine

- a) Dokumentaarinen elokuva
- b) Elokuva- ja TV-käsikirjoitus
- c) Elokuva- ja TV-tuotanto
- d) Elokuvaleikkaus
- e) Elokuvaohjaus
- f) Elokuvaus
- g) Elokuvaäänitys ja –äänisuunnittelu
- h) Elokuva- ja TV-lavastus
- i) Näyttämölavastus
- j) Pukusuunnittelu
- k) muu

Aiempi koulutus (lisää tutkintonimike)
(avoin vastauskenttä)

Ennakkotehtävät ja pääsykoe

Ennakkotehtävien arviointikriteerit oli ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Pääsin opiskelemaan nykyistä pääainettani: *

- a) ensimmäisellä hakukerralla
- b) toisella hakukerralla
- c) kolmannella hakukerralla
- d) neljännellä tai useammalla hakukerralla

Hain jollekin toiselle linjalle ennen omalle linjalleni pääsemistä (ruksi kaikki linjat joille olet tehnyt vähintään kerran ennakkotehtävät):

- a) Dokumentaarinen elokuva
- b) Elokuva- ja TV-käsikirjoitus
- c) Elokuva- ja TV-tuotanto
- d) Elokuvaleikkaus
- e) Elokuvaohjaus
- f) Elokuvaus
- g) Elokuvaäänitys ja -äänisuunnittelu
- h) Elokuva- ja TV-lavastus
- i) Näyttämölavastus
- j) Pukusuunnittelu

Pääsykoeviikolla tehtävien arviointikriteerit oli ilmoitettu selkeästi ja ymmärrettävästi *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Sain palautetta pääsykoetehtävistäni sitä pyytäessäni. *

- a) kyllä
- b) ei
- c) en pyytänyt palautetta
- d) en osaa sanoa

Mikäli haluat tarkentaa jotain vastaustasi tee se tähän:
(avoin vastauskenttä)

Kurssit ja opintojen ohjaus

Olen saanut tietoa kurssien sisällöistä ja niiden aikatauluista tarpeeksi ajoissa. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kurssien arvosteluperusteet on kerrottu heti kurssien alkaessa. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kurssien opetus on ollut laadukasta ja vastannut kurssikuvausta. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kurssien opintopistemäärä on vastannut työmäärää. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Olen saanut kurssien opintopisteet opintorekisteriin ajallaan (max. kuukausi kurssin päättymisestä).

*

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Olen täyttänyt kurssipalautteen joko paperilla tai internetissä aina kurssien päättyessä. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Oman linjani opetushenkilöstö on ollut helposti tavoitettavissa myös kurssien ulkopuolella. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä

- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Minulla on ollut mahdollisuus käydä HOPS-keskustelu oman linjani opetushenkilöstön kanssa.*

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

HOPS-keskustelu on auttanut minua opintojeni suunnittelussa. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Mikäli haluat tarkentaa jotain vastaustasi tee se tähän:
(avoin vastauskenttä)

Harjoituselokuvat ja lopputyöt

Kuinka monta virallista koulun harjoituselokuvaa olet tehnyt taiteellisesti vastaavana omassa pääaineessasi? Kirjoita määrä. *

(avoin vastauskenttä)

Kuinka monta niin sanottua välityötä olet tehnyt taiteellisesti vastaavana omassa pääaineessasi? Kirjoita määrä.

(avoin vastauskenttä)

Kuinka monessa harjoituselokuvassa (viralliset ja välityöt) olet ollut muussa kuin taiteellisesti vastaavassa roolissa? Missä rooleissa? Kirjoita kokonaismäärä ja työnimikkeet.

(avoin vastauskenttä)

Olen saanut tukea ja ohjausta oman linjani opetushenkilöstöltä harjoituselokuvien kehittämisessä ja tuotantoprosessin aikana. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Olen saanut palautetta opetushenkilöstöltä harjoituselokuvista ja omasta työskentelystäni harjoituselokuvissa. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Harjoituselokuvista saamani opintopistemäärä on ollut riittävä suhteessa työmäärään. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kandielokuvan kokonaisbudjetti ja koulun osuus siitä (jos tiedossa):
(avoin vastauskenttä)

Maisterielokuvan kokonaisbudjetti ja koulun osuus siitä (jos tiedossa):
(avoin vastauskenttä)

Sain ohjausta ja tukea sekä taiteelliseen että kirjalliseen opinnäytetyöhön.

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kandi- tai maisterityöstä saamani arvosana vastasi mielestäni työni taiteellisia ja akateemisia ansioita.

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Mikäli haluat tarkentaa jotain vastaustasi tee se tähän:
(avoin vastauskenttä)

Viihtyvyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri

Tulen mielelläni kouluun. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Tunnen oloni turvalliseksi koulussa. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Pystyn kääntymään opettajien tai muun henkilökunnan puoleen jos minulla on huolia tai ongelmia opiskeluissani. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Koulussa jokainen saa olla oma itsensä ja ilmentää sukupuoltaan haluamallaan tavalla. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Sukupuoleni ei ole vaikuttanut koulussa saamaani kohteluun. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Olen saanut yhtä paljon ohjausta ja tukea opinnoissani kuin muut opiskelijat. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Olen kokenut sukupuolestani häitää ELO:lla tai omalla linjallani. *

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

ELO on tasa-arvoinen.

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Oletko opintojesi aikana kokenut tai havainnut ELO:lla jotain seuraavista (ruksi kaikki jotka pätevät): *

- a) vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä
- b) loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta
- c) epäasiallisia viestejä tai puheluita, jotka koit ahdistaviksi
- d) lähentelyä tai fyysistä koskettelua, jonka koit epämiellyttäväksi tai ahdistavaksi
- e) seksuaalisia ehdotuksia tavalla, jonka koit ahdistavana tai epämiellyttävänä
- f) muuta, jonka olet kokenut sukupuoleen perustuvaksi tai seksuaaliseksi häirinnäksi
- g) kiusaamista
- h) muu

Jos vastasit johonkin äskeisen kohdan kysymykseen myöntävästi (ruksi kaikki kohdat jotka pätevät):

- a) kiusaaminen tai häirintä kohdistui sinuun
- b) kerroit häirintään/kiusaamiseen syyllistyneelle, että hänen tulisi lopettaa ahdistavaksi tai epämiellyttäväksi koettu käytös
- c) saatoit häirintä-/kiusaamistapauksen koulun henkilökunnan tietoon
- d) häirintään/kiusaamiseen syyllistyi toinen opiskelija
- e) häirintään/kiusaamiseen syyllistyi koulun henkilökunnan jäsen
- f) muu

Jos kerroit häirinnästä/kiusaamisesta jollekin koulun henkilökunnasta, koulu ryhtyi riittäviin toimenpiteisiin asian selvittämiseksi.

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Kokemani kiusaaminen tai häirintä jatkuu edelleen.

- a) täysin samaa mieltä
- b) jokseenkin samaa mieltä
- c) ei samaa eikä eri mieltä
- d) jokseenkin eri mieltä
- e) täysin eri mieltä
- f) en osaa sanoa

Mikäli haluat tarkentaa jotain vastaustasi tee se tähän. Voit myös antaa palautetta kyselystä. (avoin vastauskenttä)